

№ 7010
~~14900~~
~~2/1~~
~~20~~

4299

EESTI ÜLIPLASTE
SELTS
KARTUS

Ristirahwa Palweraamat.

Palweraamat neile,
kes südamest paluda tahawad.

Kirjutanud O. Gr.

—> Sisu: <—

- I. Igapäewased palwed. II. Palwed suurtel pühadel.
III. Kiitus ja tänu rõõmus ja mures. Lisa: Ristmine
ja matmine. Salmid enne ja pärast sööki.

Sind 30 kop.

Wiljandis 1903.

A. Tõllajeppe'a trükk ja kirjastus.

I. 4299 Zäielik

Ristirahwa Palweraamat.

Palweraamat neile,

kes südamest paluda tahawad.

Kirjutanud

D. Gr.

—> Sisu: <—

- I. Igapäewased palwed. II. Palwed suurtel pühadel.
- III. Kiitus ja tänu rõõmus ja mures. Lisa: Ristmine ja matmine.

Wiljandis 1903.

A. Tõllasepp'a trükk ja kirjastus.

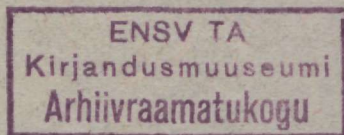
Къ напечатанію этой рукописи со стороны Лифляндской
Евангелическо-Лютеранской Консисторіи препятствій не имѣется.

Рига-Замокъ, 16-го Іюля 1902 г.

№ 3910.

Ассессоръ: Фоль Трайзе.

Секретарь: Вильбоа.

43455

Armsad Gesti wennad ja õed!

Baari aasta eest tagasi kirjutasin ma „Riistirahwa perekonna palweraamatu,“ mis rõõmuga wastu wõeti ja kust seeft paljud suguwennad ja õed oma Sunnistegijat otšiwad. Müüid julgen ma jällegi uuesti etteastuda ja loodan, et seegi palweraamat meie rahwa kodadesse teed leiab ja mõnelegi taewa tee juhatajaks saab. Küll ei ole ma juuresti koolitatud mees, aga ma trööstin ennast sellega, et need waesed Kalilea maa kalamehed ka oma Issandat leidsiwad ja usust järele kõndisiwad. Midagi uut ei juuda ma pakkuda, kui seda Jeesust, kes ristilöödud ja meie eest surunud, ülestõusnud ja taewa läinud, Issandat, kes meie südamed ja meeled läbikatsub, kui meie palwes ta ette tuleme. Paluge siis teda usust, teie saate saama, koputage, siis tehtakse teile lahti. Tõstke käed üles nende wägede poole, kust teie abi tuleb ja kui teie omad käed nõdraks tahawad minna, nagu Moosesele mäe peal, kui Aaron ja Urr teda toetasid, siis wõtke minu raamatukene appi, ta tahab teile ka wäikeseks toetajaks olla. Ta on küll nõder toetaja, aga ma usun, et meie nõtruks meile wägewuseks arwatakse. Mingu minu raamatukene ja leidku lahket teed Gesti peredesse. Seda andku Jumal!

Rõngus,
16 detf. 1900.

G. Gr.
Pöölmeister.

Journal of the Proceedings of the

General Meeting of the
Society for the Study of
the History of the
County of
Middlesex
held at the
Museum of
Natural History,
London,
on the
21st day of
November,
1881.

I.

Igapäewased palwed.

Pühapäewa hommikul.

Wiisil: Müüd paistab meile kauniste.

1. Kui armsad, wägew kuningas, Su hooned on, kus hiilgamas Su püha taewa jära! Mu hing see järel' jämutab, Su õuesid ta ihaldab, Et ta ka nõrkeb ära. Minu Süda ja mu liha hüüab ikka sinu poole, Igatses su armu hoole.

2. Eind jaanud kätte aseme Ja pesa leidnud pääsuke, Kus paneb omad pojad: Su altarite juurde ta wõib pesa teha rõõmuga, Seal sina teda hoiad. Wäga õndsad Du need kõik, kes sinu kojast aset saawad, Mlati sind auustawad.

Dr. Bidder.

Kui armsad on sinu hooned, wägede Jehoowa! Jehoowa õuesid ihaldab mu hing, et ta ka ärandõrkeb; mu süda ja mu liha, need hüüawad suure häälega elawa Jumala poole. Amen.

Armas ristiniimene! Armas suguwend ja õde! Kas sulle on ka armsad wägede Jehoowa hooned? Kas ihaldab su hing Jehoowa õuesid, nõnda, et su süda ära nõrkeb? Ma tean, et igal Gestlasel on kallid oma Jumala koda, ma tean, kuidas nad igatsedes pühapäewa hommikul sinna poole tõttawad, ma näen häämeelega kuidas

meie kirik igal pühapäeval püsti täis seisab. Selle kella hääle kajab vaiksel pühapäeva hommikul kaugele, hall wanakene tõttab kapi najal tudisedes, noored käivad rõõmuga oma rada, igatsedes waadatakse sinna poole, kus Jehoowa koha torn pilwede poole üles näitab, nagu tahaks ta ütelda: hing, rühi ülesse! Tõsta üles omad silmad mägede poole, Jehoowa poole, kes taewa ja maa on loonud. Wähe on neid, kes kodu jääwad, kel weel mahti ja jõudu, see ruttab ja ruttab, sinna eluwee hallika poole, kust meile armu armu peale woolab. Sina aga, kes ja täna kodu pead jääma ja siit raamatukesest enesele Jumala sõna troosti otsid, ära karda, kui jul tõesti mõimalik ei ole minna, siis võib ka sinu kodu sulle Jumalakojaks ja templiks saada, sest aeg tuleb ja on ka tulnud, et kõik kes Jumalat kumardawad, peawad teda waimus ja tões kumardama, ütleb meie pää ja Õnnistegija Samaria maa naesele. Igas kohas võib Jumala tempel seista, aga häda sulle, kui ta mitte sinu südames ei seis. Sellepärast mine oma tupp, pane oma uks lukku ja palu jääda heldet taewa Isat ja see kes jalaja sisse näeb tajub sulle awalikult. Ja kui ja siis oma tänast palwet südamest palud ja raamatu kinni paned, siis ja pead Jakubiga tunnistama: Siin on Jumala koda, siin on taewa wäraw! Ka siia näeb sind see, kelle silmad pimedusest ja müüridest läbitungiwad, kui ja aga ufus tema kuuehõlmast kinnihakkad, siis lähed tema õnnistaw wägi sinu pääle wälja ja ja saad terweks, kui küll mitte ihu poolest, siis ometi waimu poolest. Kui armjad on sinu hooned, wägede Jehoowa: Terwe maailm on sinu püha koda, — maa on sulle jalgealuseks järjeks, meri ja wesi, jõed ja järwed lafsuwad su trooni ümber. Pilwed ja tuuled hõljuwad su koha üle. Ihus päike särab sinu templi katusel ja külmal talwe ööl jääb kiirgawad ja helgiwad tuhanded tähed ja kuu sinu jalgealuse walge järje pääle ja sinu pühad koad — kirikud, tõstawad õõwarjust oma torni üles: Sinna, sinna igawese Jerusalemma tõtta ja usklik rändaja. Ihusal kowade ja juwe hommikul hüüawad Jumalale kiitust

tuhanded lillekesed luha pääl ja metsa raal, lõukene tõuseb lauldes kõrgele pilwede poole üles: Muu sulle, ja Issand kõikide loomade looja! Kaugel kaasikus oja ääres laksub õõpik, kiitust sellele, kes Issraeli hoiab. Tuhanded hääled tõusewad metsast ja laanest ja hüüawad sulle ja kirikusse tõtaja: Oh wõta Jumalat juust südamest niid kiita, kes juuri asju teeb! Tema on sind lunastanud ja päästnud, auukiitus olgu igawest, kolmainu Jumalale. Tema peab sind üles ja hoiab kõige kurja eest: Kiida Issandat minu hing ja ära unusta, mis ta sulle hädad on teinud! Aga sina, kes ja kirikus oled, mine sinna nagu tõlner ei mitte kui wariser ja üttele: Issand ole mulle armulik. Ärge minge mitte aega wiitma ja ärge olge mitte ükski sõna kuuljad, waid ka täitjad, sest õndsad on need, kes Jumala sõna kuulwad ja seda tallele panewad, aga õndsamad weel need, kes Teesuse sõna järele teewad, need ei ehita oma koda mitte liiwa pääle, seda andku Issand, kes meid on loonud, lunastanud ja pühitsemud enesele pärisosaks igawesti, Halleluja. Amen.

Pälwe.

Sina juur Issraeli karjane hingasid omast tööst ja pühitsetud seda päewa hingamise päewaks. Oh lase meid täna meie patu tööst hingata ja oma elu ja hingetõmbamist ainult sinu auuks pühitsetada. Lase oma sõnal meie südames wastuwõtlikku maad leida, et terwel tulewal nädalal sinu sõna walguise järele elaksime ja käiksime. Meie ihu tee oma Püha Waimu templiks, meie südamest tõusku tänuwäärne sinu trooni ette ja meie juu laulgu ikka ja alati: Püha, püha on meie Jumal Issand Sebaot! Sinu nimi saagu pühitsetud kõige maailma rahwa keskel ja sinu sõna järele käigu kuningad ja walitsejad, maad ja linnad, suured ja väikesed, kõrged ja madalad; taewas ja maa ja meri olgu täis sinu auu ja auustust. Sa sina meie hinge peigmees Issand Teesus Kristus, kes ja esimesel nädala päewal surmaahelad murdsid ja suremata elu jälle walge ette tõid, sulle olgu kiitus ja tänu su weriste haawade eest, mis meid jälle sinu Isaga

lepitas ja taewased kofjad meile lahti tegi, kes meie hukkamõistetud ja ärakadunud olime! Sina elupäike, Jeesus, paista meie südamesse, valgusta teda oma Waimuga ja anna, et meie ikka ja alati sinu õuede järele igatseme, kus pääskenegi enesele pesa leidnud: sinu altari juure, wägede Jehoowa! Tee meile sinna sinu Isa kofjasse, kus ja palju asemeid ütled olewat, ka meile üks oja ja kui ja siis meid lord pulma kutsuma tuled, oh, et ja meid siis walmis leiaksid. Sää! on weel maad, ei ole koda täis, meie igatseme sinna, anna meile walge pulma kuub selga, tee meile kõikidele üks lahti ja üttele: Dulge, tulge! Sinu armul ei ole otja, kiitus sulle, ja ristilöödud süüta Tall, meie anname su haawadele juud, meie kumardame sind põrmus ja laulame sulle Hosianna, kui armsad on sinu hooned wägede Jehoowa, wäga õndsad on need, kes sinu kofjas elawad, need wõtwad sind alati kiita, Sela. Amen.

Wiijil: Müüd paistab meile kanniste.

1. Üks päew su püha palge ees, üks ainus sinu õuedes, Du parem, kui muud tuhat. Ma ennemine tahaksin Su läwe juures seissta siin — Nii kaua, kui ja lubad, kui et Sääksin Majadesse, kuhu siisse õelus asund, Kust su kartus ärakadund.

2. Mu Jumal, päike oled ja Sa kilp; ei wõta keelata Sa neile ühtki head, Kes ilma laitmata su ees Sind teeniwad su kartuses — Sa oma sõna pead. Wäga Sõdjaks Tuleb jeda kiita, keda oma kotta Tootad ja wastu wõtta.

Dr. Bibber.

Pühapäewa õhtul.

Wiijil: Ma armastan sind minu wägi.

1. Ma kiidan sind ja wägew Looja, Kes õnnistaksid täna mind, Sa kõige elu ettetooja Täis kiitust on mu

nõder rind: Et oma püha sõnaga Nii heldest tänana täit-
sid ja!

2. Su usu tulukene jäägu Mu hinge sisse põlema,
Su arm see juhtijaks mul saagu, Et sinu teesid hoiaks
ma. Su käsi kindlast hoidku mind, Et ma ei kaotak-
sin find! D. Gr.

Sest Jehoowa on päike ja kily; küll Jehoowa annab
armu ja auu, ei ta võta keelda head neile, kes ilmalait-
mata elavad. Amen.

Meie täname find, Jehoowa, kes sa meie päike ja
kily, et sa jällegi oma sõna walguft paista lastsid. Meie
tõttasime su püha õuede juure ja sa wõtsid meid wastu,
andsid meile oma armu sõna, nii palju, kui meie jeda
suutsime wastu wõtta. Sa pandsid omad õnnistawad käed
meie pääle ja rahule jäi meie süda, meie hing oli täis auu
ja auustust ja meie kumardasime sind põrmus wägede Looja
ja Walitseja. Ja kui meie ka oma kodust ei saanud wälja
minna, kui meil tahtmist oli, aga jõud nõder, oh siis awa-
sid sa ka siin meile oma püha koja, ka siin wõisime sinu
filma all find teenida pühitsuses, õiguses ja wagaduses.
Kui siit kambriksest meie lauluhääl kõlas, oh ka see tun-
gis sinu taewase troonini, sest ka siia lastsid sa oma re-
deli maha ja sinu inglid käiswad siit üles ja alla ja meie
wiiruki lõhn tõusis sinu troonini. Alanduses palume meie
find, usus langeme põrmu, lootusega tõuseme jäält üles ja
sina walad siis meile oma armu palsamit ja salwi süda-
messe. Oh sa ei wõta head keelda neile, kes ilma lait-
mata elavad. Sa annad meile armu ja auu, jeda auu,
et meie sinu lapsed tohime olla. Kindla julgusega palume
siis find weel: hoiad meid siis sel eeltulewal õöl, tulewal
nädalal ja igal ajal. Sina walguft walgujst, tõsine Su-
mal igawest, meie Õnnistegija Jeesus Kristus, täida meid
oma waimuga, et meie sinu sõna hoiaksime ja sinu käsu
järele käiksime. Käi sina meie eel, meie tahame tagast
järele minna ja kui sa näed, et meie wajume, oh tõmba

meid kättpidi wälja — ära lasse huffa saada, meie oleme ju ristimisest saadid sinu omad ja sinu karja lambad. Sa kui selle ilma Baarao meid taga ajab, tule wahela sina, kes ja Iisraeli kaitfid, päewal pilwetulbaga, öösel seisja meie ees tuletulbaga, oh siis põgenewad meie eest Wilistrid ja Amalek ja Midjani lööme meie maha. Täta meile fätte sinu püha sõna mõde — usu mõde ja kui meile hinge waenlane pääle tükib, oh siis tahame pajuaid puhuda, hõifates laulda ja hüüda: Jehoowa ja Kiideoni mõde ja ilmahtlemata mõidame: Kui oleks ilm täis kiradid, kes tahaksid meid neelda, Si karda meie ühtegit Küll Jumal mõtab keelda. Amen.

Wiijil: Ma armastan sind, minu wägi.

Sa juhatafid oma rahwast, Eäält kõrbest läbi Kaanani, Meid saada läbi ristist, waewast Su püha taewa linnani: Kui hirmutab meid surm ja öö Me waenlast, Iisand maha löö!

D. Gr.

Esmapäewa hommikul.

Wiijil: Müüd ristirahwas, laulage. 202.

1. Mu jüda, ole walmistud, Et päew müüd jälle paistab, Su Iisand olgu auustud, Kes Iisraeli kaitseb; Sind Jumal unest äratab Ja tema Waim sind walgustab, Hea tööle sind ka saadab.

2. Siis läti tööd müüd tegema, Ja tõuskem Iisandale, Kes meid on jätnud elama Siin auuks Sumalale; Et tema arm ja halastus, Kui löpeb patu pimeus, Meid saadab eluteele. Uus Saulu raamat 1900.

Ja Jehoowa ütles temale: Rahu olgu sulle, ära karda, ei ja pea mitte ära surema. Kohtum. r. 6, 23.

Kartuse ja wäriemisega astume sinu ette, ja kõige wägede Jehoowa. Palwekäed tõstame ülesse ja hüüame jälle:

oh aita, aita meid, uus nädal seisab jällegi meie ees! Ja sa tuled meid trööstima meie ahastuses, sinu ingel tuleb alla ja võtab ka meie ohvri vastu, nagu ta Riideoni ohvri kaljust tulewa tulega ära põletas. Meie tunneme hirmu, kui sa meile ligined, Jehoowa, aga sa ütled ka meile: rahu olgu sulle, ära kardada, ei sa pea mitte surema! Surma oleme meie teeninud, aga sa halastad veel ja heidad armu. Sa läkitad meile oma Poja, kes meid sinuga lepitab ja rahu meie majadesse ja südamesse toob. Rahu kätt küünitad sa meie poole, wiha ei taha ja pidada, sinu ainus poeg maksab meie wõlad sinu oma werrega ja ütleb: Rahu jätan mina teile, oma rahu annan mina teile! See taewalik õndsaks tegew rahu saatku meid kõik jee nädal ja meie eluaeg. Lase meid rahu pidada wendadega, lase meid rahu pidada iseenesega, et meie rõõmsasti ja rahulikult oma tööd teeksite. Ja kui meid haigus, ehk surm tuleb katsuma, lase meid kõik rahulikult kannatada, sest kui sa meid kurbastanud, rõõmustad ka peagi. Meie kättele anna jõudu ja rammu, aga meie hinge kaitse usu kilbiga, sest meie waenlane käib ümber ja otsib, keda ta saaks ära neelda. Ära lase meid, oh Issand, sinult ära kistuda. Meie oleme kallilt ostetud, sinu Poja walu ja werrega, oh et meie igawesti sinu ja tema külge jääksime. Päike tõuseb ja läheb looja sel nädalal, oh ära lase sinu armupäikest ialgi looja minna. Lase teda paista kõigi hääde ja kurjade üle, et nad sinu pikkameelt ja heldust tunneksid ja ümberpööraksid. Suur on Issand sinu heldus, äraarmamata sinu armastus, ja ei saada meid mitte surma, sest sa ütled, et meie ei pea mitte surema. Glu ootab meid ees — öö, pime patu öö hirmutab ja surm kiristab hambaid, aga meie ei kardada, sest saäl pool hauda tõuseb ja, elupäike Jeesus, üles ja kadunud on surm ja kurat, kes tegid hirmu meitele. Wii meid kättpidi, oh meie ei taha sind takistada, sest sina oled meie ja meie sinu omad igawesti. Oh awita, et kõigistki Saaks tehtud sinu tahtmine, Nii kui su sõna näitab. Amen.

Wiijil: Müüd ristirahwas, laulage 202.

Jää minu juure lõpmata, Sa selge taewa paistus!
Ja mind hää tööle walmista, Siis on mu süda rõõmus:
Et saaksin kuldseis linnas ma Sind näha oma filmaga,
Sa igawene walguis! Uus lauluraamat.

Esmapäewa õhtul.

Wiijil: Müüd hingwad inimesed.

Õo jälle kätte jõuab Ja wärsind ihu nõuab Müüd
unes hingata: Oh truu ja helde karjus, Laf' oma armu
warjus Mind õõsel jääda kahjuta.

Müüd lasse inglid tulla Ja wahimeesteks olla Sel
õõl mu woodi ees; Mind maha ära jäta, Waid keela
meist kõik häda, Et hingaksin ma rahu sees.

Ei see tuku, kes sind hoiab. Paul 121, 3.

Armas Isjand Jeesus! Ühe päewa oleme jälle sinu
armus möödasaatnud, mis eest sulle südamepõhjast kiitust
ja tänu ütleme. Küll oli meil tänagi patuga wõidelda,
aga sina hoidsid meid heldesti, et meie ei langenud. Küll
hakkas elutorm meie pääle puhkuma, aga kui sina meie
elulaewasse astusid, siis jäi waikeks elumeri. Küll katsus
kurat meie pääle oma tuliseid noolesti jaata, aga sina
pandsid oma werise läbipuiritud kae meile kilbiks ette ja
meie jäime wigata. Ka tänagi haigutas surm ja põrgu-
haud meile wastu, aga sina tõmbasid meid jäält eemale
ja juhtisid meid elutee radasid. Meile tükkis patu uni
pääle tulema, meie jäime wõimetumaks ja nõdraks, aga
sina hoidsid meid ikka. Müüd, kui meie magama heidame
jää sina meie juure walwama, sest sina ei tuku ega maga,
ja Israeli hoidja! Keela meist kaugele kõik õnnetust ja
häda. Lase meid uinuda rahus ja anna mõista, et meie
lord igawesele uinusele peame minema, kust meie lord sinu
pafuna hääle pääle jälle ärkame. Sinu armu tiuw warjas

meid sel päewal, laota teda ka öösi meie üle, siis ei ole meil midagi karta. Issand Jeesus, kui see öö meile wähest wiimne öö on, siis wõta meid armulikult wastu ja wii meid oma Isa riiki, sinna, kuhu ja meile päriskohta oled walmistanud. Siin oleme külalised ja wõerad, sääl oleme omas kodus kõik ühed sõbrad, tutwad ja wennad ja meil kõigil on üks kiidulaul suus sellele, kes wäärt on wõtma kiitust, auu ja auustust. Sinu käes, Jumal, on meie elu. Arkame homme terwisega, siis lasse meie tööd jälle sinu kiituseks ja auuks algada. Hoiame meid ja kõiki sinu usklikuid lapsi sellel ööl, kaitse meid ja warja oma armuga, jõe meie juure Issand Jeesus. Amen.

Wiijil: Jeesus tule minule.

1. Wärsind olen, hingata Tahan ma, sest uinun ka; Taewa Isa, hoiame ja Mind nüüd oma armuga.

2. Olen täna pattu teind, Effituse tee pääl käind: Anna andeks armuga, Pese Jeesu werega.

Uus lauluraamat.

Tõijipäewa hommikul.

Wiijil: Oh waga Jumal, kes. 230.

1. Öö läinud mööda nüüd, Päew paistab meile jälle, Oh Jeesus minu rõõm, Mu walguis paista mulle! Ma arkan unest ju, Mu süda walmis ka. Oh tule, Jeesuse, Mind heldest juhata.

2. Mind lasse täna ka Sind ifka meeles kanda, Ja kõigest südamest Sull' tänu kiitust anda, Siis minu hinge waew Su läbi otsa jaab, Ja süda meel ja keel Sind, Jumal, auustab.

Ma tõstan omad silmad üles mägede poole, kust mu abi tuleb. Mu abi tuleb Jehoowa käest, kes taewa ja maa loonud. Amen.

Tänus tõstame omad filmad sinu poole Jehooma, kes ja taewa ja maa oled loonud. Sina oled meid böösi hoidnud ja kaitstud ja oled pidanud wana mõirajat lõukoera kinni, et ta meid neelda ei saanud. Sinu inglid walwasivad meie woodi ääres ja sinu ivalik armufilm kaitstes kõike uinuwat ilma. Meie palume sind jälle, ja armu Isa, ole ka täna meie pääle armulik. Ära lasse meid meie jõledas patus edasi elada, waid ärata ja wiruta meid üles, et meie meeks saaksite meele ja waimu poolest. Sinu nimel algame oma tööd, olgu siis iga meie käeliigutamine sinule auuks ja kiituseks. Saagu sinu nimi ka täna meie seas ja terwes maailmas pühaks peetud ja tulgu sinu riigi tundmisele kõik umbusklikud ja paganad. Soia meie hinge kõige kurja eest, jäägu meist eemale kõik liha ja patu hinud ja kui saatan omad kawaluse wõrgud meie püüdmiseks wälja paneb, oh ja surma ärawõitja Issand, kisu katti need lablad, et meie mitte tema saagiks ei saaks. Säält ülewalt „mägedelt“ näed ja kõik, anna jäält meile oma aitawat kätt, meie hakkame sest kinni, see on meie warjupaik ja kindel linn. Oh see maailm ei anna meile ihu ega hinge poolt abi, sina wõid aga meid kõigiti aidata. See maailm lükkab meid põrmusse, sina wägede Jehooma tõstatad meid üles. Oh maailmast oleme nii jagedasti unustatud, sina, kes ja meid loonud oled ei unusta oma lapsi ialgi. Sinu Boeg andis meile õigust sinu riigi lippu kanda — nüüd tohime ennast sinu lapsiks hüüda, sest tema weri on meid puhastanud patust, mis meid sinu meelest halwaks ja wõeraks tegi. Muu sulle, ja juur Jumal, sinu ärapäastmise eest. Kiitus sulle, kes ja taewa ja maa oled loonud, sinu käest tuleb meie abi, halleluja! Amen.

Wiijil: Oh waga Jumal, kes.

Mu mõtteid, sõnu tööd Nüüd wõta õnnistada, Mind Waimu wäega Ka truiust juhutada, Et ma kõik toime-
tan Su nime kiituseks, Ja nüüd ja igawest Tään sulle päriseks.

Tõisipäewa õhtul.

Wiisil: Miküid paistab meile kauniste.

Jehoowa, sa mu karjane, Kes saadad elus heldeste Mind noore rohu maale. Kes diget rada juhataid, Mu kurba hinge jahutad Wiid kofutama weele. Ei ma Karda Kui ka surm mind hirmutab ja tahab neelda, Sina, Is-sand, wõtad keelda!

D. Gr.

Jehoowa on mu karjane, ei mul pole ühtegi waja. Namen. Paul 23.

Sa õige abimees ja truu karjane ma tänan sind, et sa mind armuga sest päewast läbi juhataid. Ma olin eksitusel, aga sina hüüdsid mulle: ruttu hing, siia poole, siin on õige tee ja rada. Ma läisin kõrbe teed, kus ainult liiw tuiskas, aga sina tallutasid mind noore halja rohumaale. Mu pääle langesiwad metsalised, aga sina tõrjusid neid oma karjase kepiga eemale. Mu waenlased rõõmustasiwad mu langemisest, aga sina, Jehoowa, walmistasid minule nende filmi ees laua: söötsid, jootsid, kaitseid ja katjid mind, nii et nad häbiga eemale läksiwad. Sina ei uuusta ära, ehk küll mina sind nii fagedasti olen pahandanud. Sinu arm ja heldus ei lõpe ial, ehk küll armastus nii fagedaste jahtuma tikkus. Ma ei juutuud küllalt sinu püha sõna järele elada, minu waim oli walmis, aga mu Sumal ja armu Isa, halasta minu pääle, mu liha on weel nõrk, kinnita mind oma taewa leiwaga, jooda mind oma taewa piimaga eluwee hallikast, kuhu sa mind tänagi saatsid. Sind pean ma üle kõige armastama ja oma ligimest, kui iseennast, aga mina jõle olen ennast rohkem armastanud. Sina kustutad mu süüd ja patud, aga mina ei ole weel südamest andeks andnud oma waenlastele. Tänagi oled sa mu elufarikasse rõõmu wiina walanud, ma ei ole seda mitte wäärt ega ärateeninud, aga sa täidad teda ikka ja ikka uuesti. Kui ma ka wahel mõtlen et elufarikas kibe ja mõru on juua, siiski ikka saäl

sügawas põhjas on rõõm ja rahu, mida ma nüüd weel ei mõista. Minu filmawee pisarad saavad kord rõõmuks muutma, minu nutmine hõiskamiseks. Oh Sumal, oh Sumal, imelikud on sinu teed ja äramõistmata sinu saladused! Mina tahan ikka sinu juure ja kotta tikkuda, sina wõtad mind wastu, kui ka maailm mind põlgab. Ole ka täna õhtul ja õösel minu juures, saada mind patu õöst läbi, wii mind kuldsele koidule ja hommikule wastu ja talluta mind ikka edasi ja edasi, oh siis ei ole mul ühtegi wigamamen.

Wiijil: Nüüd paistab meile kauniste.

Ea mind siin ilmas õnnistad, Et waenlased kõik näewad Kuis sinu arm mind saadab. Ea wõiad mind siin õliga Ja heldus täidab karika, Mis sinu käsi jagab. Tahan Jäädä Sinu kotta kõik mu elu aja päewad, Kuni filmad kinni läewad.

D. Gr.

Kolmapäewa hommikul.

Wiijil: Ma armastan sind minu wägi.

1. Ma palun sind, ja helde Isa, Mind kaitse sellel päewal ja, Su õnnistust mu tööle liisa Et waew ei oleks asjata: Mind pea oma jõna sees, Et ma ei eksi iganes.

2. Mu südamesse usku anna, Siis palwel jõud on lõpmata, Mis ial juudan ette kanda, Kõik täidab hea meelega! Sa õiges usus alati Mind hoia õndsja surmani.

D. Gr.

Dige inimeje wägew palwe maksab palju. Jääge kindlaste palwesje ja walwage palwe sees tänuga. Namen. Jakob 5, 16; Kolos. 4, 2.

Ura kahtle mu hing, palu, siis pead ja saama. Sehoowa kuuleb sind täna ja igal ajal! Minu süda saa julgeks, Sumal on elaw ja halastaja Sumal, ta wõtab sind wastu, kui ja aga tema juure tõttad! Sälle koidab

hommik, öö on möödas ja ma elan, aga mu Sumal, mina olen veel wana, jeesama tuim ja nõder usus ja lootuses. Waata päike tõuseb kõrgemale ja kõrgemale, ilm läheb walgemaks ja selgemaks, aga minu süda lääb tumedamaks ja pimedamaks, ma ei jõua sinu õndsakstegewat armu uskuda. Oh Sumal loo mulle uus süda! Mina kõnnin maailma hinude kammitsas, ja sina otsid usku ja häidtegu-
 sid mu juures asjata. Mina elan, nagu mu liha nõu annab, aga sinu Püha Waimule ei anna ma maad. Pilwed lendawad hommiku päikse eest mööda ja ei jõua teda tumestada, oh murepilwed käiwad minu südamest üle: ei tea mis peaks tänagi saama, ei tea, kuidas õhtule jõuda! Waata linnuke oksa pääl ei külwa ega künnä ja mina sinu ülem loom ja kõige looduse kuningas pean muretjema mis pean sööma ja jooma. Tema on sääl oksa pääl nii rõõmus ja rahul, minu südant piinab mure ja piin. Kust tuleb see oh minu Looja ja Lunastaja! Oh mul on usku wõha, oleks jeda sinepi tera wäärt, ma wõiksin mägesi liigutada, mis ma paluksin, jeda saaksin, sest õige inimese palwe maksab palju. Minu usu lamp on tühi, oh täida jeda jälle uuesti, mu armu Isa. Minu lootuse lipp on langenud, Jeesus tule kõndides wett mööda ja tõsta mu lootuse lippu, muidu ta wajub ja kaub. Mina olen oma armastuse kepi kaotanud, mu Onnistegija, lasse, ma lähen Kolgatale ja toon säält kibuwitsa põesast uue! Oh oleks mul jõudu jeda armastuse keppi kanda. Uus päew ja töö hakkab, lasse minu tööle ka uuel wabal ja walgustatud radal käia. Pea jõuab lõuna ja warsti on õhtu, lasse mul ainult jeda teha mis minu hinge õndsuseks ja sinu riigi kaswamiseks tarwis on, küll sa siis kõik muud mulle päälegi annad. Ma tahan kindlaste jääda palwesse ja tänuga walwada oma elu ja tegude üle, aga, kui sina mind ei aita, siis kõik mu jõud on tühine, ei mõju minu wägi! Tule appi sa kibuwitsa krooni kandja, aita mind usu sisse jääda, siis olen ma ju oma alati. Kuule, kuule mind, ja nõdrade wägi. Amen.

Wiisil: Kõik kallid hinge õnnistus.

Mu jõud on wäga tühine Kui ja mind siis ei aita,
Mu usu tuli nõrgake Kui seda ja ei laida; Mind saada,
armas Jeesuke, Et jõuan läbi kõrbetee Su juure üles
taewa.

D. Gr.

Kolmapäewa õhtul.

Wiisil: Kõik kallid hinge õnnistus.

1. Oh Jumal heida armu ja, Sell, õhtal minu
pääle, Kõik delad teod kustuta Mind saada õige teele;
Ma täna palju eksisin Ja patu teedel kõndisin: Oh anna,
anna andeks!

2. Nüüd ma ei julge filmigi, Su poole, Issand,
tõsta, Oh ma ei jõua ialgi, Mu wõla koormat maha:
Kui wõid, oh Jeesus, halasta, Kõik minu patud kustuta
Su püha were läbi!

D. Gr.

Kui kaua peab sinu tuline wiha kui tuluke põlema?
Paul 89, 47.

Heida armu Jehoowa, ära mine kohtusse minuga! Ma
ei ole tänagi muud teinud kui kurja, ära lasje omal tulisel ja
pühal wihal minu üle kohut mõista! Sinu pääle oleksin
ma pidanud mõtlemata ja sinu käskude järele tegema, aga
ma tegin seda, mis mu lihale armas ja mõtlesin seda, mis
minu maijele elule kasuks. Sina õnnistasid mu kätetööd
ja hoidsid mind terwise juures, mina aga tahtsin kõike
maailma wõita ja omale rohkem ja rohkem ilmalikku wara
koguda. Oh oleksin ma ka taewalikus waranduse kogumi-
ses nii hoolas olnud! Kui jägedaste ei unustanud tänada,
kui sina mind toitdid ja jootsid, ma mõtlesin seda wastu kui
oma jõuga teenitud asja ja ei mõelnudki, et sina kõige
hää ande andja oled. Sina eluleib Jeesus, kes ja tuhanta-
tel wiest leiwast kõhud täis söötisid, oh toida meid weel täna
hilja õhta oma leiwaga, sinu püha sõnaga. Kinnita ja tröösti

meid usus, kui meil hirm pääle tuleb, ei tea, mis Jehoowa meiega wõtab teha, sest lema püha wiha põleb, kui tuluke. Tänaagi on õigus tal meid hukkamõista ja enesest äralükata. Oma ligimest ei ole meie mitte armastanud nagu iseennast, ikka ja ikka oleme oma poole kiskunud ja kogunud, waesed, jalutumad, kurdid ja keeletumad ootajiwad meie abi asjata. Aga ilma troostita lootusetä ei heida meie mitte puhkama, meie ei wõi ju wihaaluseks jääda, sinu wiha lööks meid maha. Sina ei taha meid hukka saata, ei eladeski. Sinu Poeg Jeesus Kristus seisab sääl ju kõrwal ja palub: Heida armu halasta, nad on nõrgad lapsed. Pätt on neid rikkunud ja kurat on nende jekka tikkunud ja tõmbab neid alla poole oma riiki, anna andeks minu weriste haawade pärast! Nii palud ja meie eestkostja ja Lunastaja. Julgus täidab meie hinge — ei ole weel kõif lootus kadunud, weel paistab armastuse päike meie üle. Ja Jehoowa Sebaot, sinu tuline wiha löpeb, kui meie ärapäastja sind palub: Jsa anna andeks, nad ei tea, mis nad teewad! Kust meie teame, kui meie usu silmad pimedad, kust meie kuuleme, kui meie Jumala sõna wastu kurdid oleme! Isjand Jeesus wõia meie filmi ja käse meid mõske Siloas, sinu pühas sõnas, ewangeliumis. Puntu meie kurtisi kõrwu ja ütle ise: arwa üles! Küll meie siis kuuleme ja mõistame. Ara lasse meid homme enam nii õelat teed rännata, puhasta meid ijopiga. Seisa meie woodi ääres, kui meie magame, et meid paha hinge waenlane ei neelaks. Kuule meid ja lõpeta oma wiha, Jehoowa! Amen.

Wiihil: Oh Jeesus Kristus tule ja.

Oh jää mu juure, Jeesuke, kui heidan oma woodisse, Mind kaitse, warja, hoiä sa Sel õõsel oma armuga. D. Gr.

Netjapäewa hommikul.

Wiihil: O waga Jumal, kes. 230.

Sind palun, Jumal, nüüd, Sel uue päewa algel: Sa kustuta mu juurd, Et käifsin jessel walgel, Mis

sinu sõna seest Mu käiki valgustab, Mind hoiab delast
teest Ja taewa juhatab. D. Gr.

Sõ on möödaläinud, aga päew on ligi tulnud, sel-
lepärast heitkem enestest ära pimeduse teod ja ehitagem
endid valguse sõjariistadega. Amen.

Sõ on möödaläinud ja meie oleme wana terwise ja
jõuga ülestõusnud, mis eest meie siud, helde Looja, täname
ja kiidame. Päew tõuseb üles ja pimedus põgeneb, oh et
meie südamest ka patupimedus põgeneks! Wana Madamat
peame täna kõige patu ja kurja himuga ärauputama, aga
tuleb uus päew, siis tõuseb ta jälle üles ja teeb meie
hingele muret ja waewa. Kõik meie jõud on tühine, ei
mõju meie wägi, Issand Jeesus, kui ja meid ei aita, siis
ei suuda meie patupimedust wõita! Uut elu peame algama,
aga meie liha on weel endine nõrk ja järelandja, ta tahab,
ka tänagi paturadasi rännata. Kui sina, Issand Jeesus,
meid ije ei saada, siis langeme koledate kuristikudesse, kus
furn ja kurat meid neelawad. Meie tahame ennast wal-
guse sõjariistadega ehitada, meie tahame täna ennast usu-
filbiga kaitseada, lootuselipu tõstame kõrgele üles ja armas-
tusemõdegaga lööme siia ja sinna poole ning wõit on meie
käs. Armastus on käsutäitmine, oh et meie tänagi ainult
ligimest nii armastaksime, nagu kohus! Kuid see armastuse
mõel on raske kanda, meie ei suuda teda mitte ikka ülewal
pidada, sest meie käe rammu on wäike. Meie lootuse lipp
langeb sagedasti maha, sest elu tormid puhuwad ta pääle
ja lõpetawad kandja jõu. Oh ial ei seis ta päris püsti,
waid ikka on ta longus, aita meid oma Waimu wäes, et
meie lootuse lipp nagu tiff taewa poole näitaks! Meie
usufilpi wastu pörfawad saatana nooled, lihahimu ja
elufõrkus tükivad ta õhukestest äärtest läbi ja wiimati
muutub meie usufilp umbujaks, mille tagast meid kurat
kergesti kätte leiab. Jäta meile, ja kuningate Kuningas,
need valguse sõjariistad kätte, ära lasse neid meilt kaduda,
siis wõime hinge waenlase wastu julgesti wõidelda. Kui

näed, et meie rammu elu tuule ja tormi käes lõpeb, astu alla ja aita meid! Kui fina meiega käid, siis on meie usukilp kindel, meie lootuselipp ei lange ja armastuse mõdegaga võidame meie terve maailma ära. Vägew abimees, oh aita! Hoia mind, ma jõuetu, Pime olen, teed mul näita, Veel ma olen keeletu — Peasta lahti minu! Siis tänan Maa pääl sind, sul taewas laulan. — Oh kuule, kuule mind, mu abimees, Sind hüüan appi häda sees! Amen.

Wiihil: Oh mõtkem Jumalat.

Sa walguš walgušest, Mu tõe päike, Jeesus, Sind palun südamest: Ka ole minu walguš! Siis kõik mu käik ja töö Du selge tõsidus — Ei hirmuta mind õõ, Ei hana sügawus.

D. Gr.

Rehjapäewa õhtul.

Wiihil: Oh Adam, sinu efitus. 253.

Kõik patuſed ja tõlnerid, Sa, Jeesus, wastuwõtad, Ei põlga fina ühtegit, Waid neile järgi tõttad, Kes efsides Siin laanedes Küll mõerast rada käiwad; Kui leiad ja, Siis rõõnnuga Reid õlale ja wõtad! D. Gr.

Ja wariserid ja kirjatundjad murisefid ja ütlesid: See sinane wõtab patuſeid wastu ja söõb nendega. Luuk. 15, 2.

Armas Issand Jeesus! Sa patuste Snnistegija, sind täname ja kiidame meie, et ja meid sel päewal nii armulikult saatsid. Meie tahtsime kõrbesse kaduda, aga fina tulid meile järele, wõtsid meid oma õlale ja tõid meid oma karja juure tagasi. Kui mitmed aga on siiski laande efsinud ja jäljetumalt kadunud. Kes sind aga kutsus, selle juure astusid ja siisse ja sõid temaga. Oh ja ei ütelnud kellegile: Ei ma sinu juure tule, sest su patu hulk on liiga suur! Sa murdsid meile oma leiba ja maitsefid ka meie lauast, mis meil sulle etteanda oli. Oh

mis muud meil anda oli, kui oma rufuks pekstud ja aland-
 likku südant: Issand Jeesus võta vastu, anna meile uut,
 kindlat waimu, et meie homme enam ei effiks! Sa rõõ-
 muga ütlesid sa: Mu poeg, mu tütar, sinu patud on sulle
 andeks antud! Sina ei ole mitte õigete pärast maailmasse
 tulnud, waid sa tulid ju meid ärakadunnuid lambaid otsima
 ja õndsaks tegema. Wariserid olid õiged ja naersid sind
 ja et nad ütlesid, et neil pattu ei olla, siis jäi nende patt
 neile. Meie aga palume sind ja hüüame: Issand aita,
 meie läheme hukka. Ei küll werepihart ole, Wille seeft meil
 patt ei tule! Arwa meile jeda õiguseks, et meie äratun-
 neme oma nõtrust. Kus oleksime olnud, kui sina meile
 ei oleks olnud: Tulge minu juure kõik, kes teie waewa-
 tud ja koormatud olete, mina tahan teile hingamist saata!
 Kui meie neid armsaid sõnu kuulsiime, siis pöörsiime sää-
 laias laanes ümber ja tõttajime sinule vastu, ja sa lao-
 taksid omad werised käed laiali ja wõtsid meid hõlma. Kii-
 tus ja tänu olgu sulle, ja truu hingekarjane! Laanes tük-
 kisiwad meile metsalised kallale ja wana tige uss tõstis sambla
 seeft oma pääd, et meid nõelata, aga sina hirmutasid met-
 salised ja rõhusid ussi pää maha, nii et ta hirmuga ära-
 põgenes. Pime öö jõuab jälle kätte. Kata meid finni oma
 õiguse tefiga, et waenlane meie üle õöpimeduses wõitu ei
 saaks. Eöö oma werine rist meie sängi pähitseesse, oh waata,
 kuis siis kuri hinge waenlane põgenes ja meid rahule jä-
 tab. Pimedus katab maad aga meie südames helendab
 rõõmupäike, sest sina, Jeesus, ei põlga meid, sina astud
 meie hulka, istud meie lauda ja sõõd meiega. Sa aland-
 likude sõber ja patuste feltsiimees, oh ära ial lahku meilt!
 Amen.

Wiihil: Oh Adam, sinu effitus.

Sa tuled feltsi rõõmuga Kui patused sind kutsuwad,
 Ja wõtad rooga nendega, Kes oma süüdi tundwad. Ei
 taha sa, Et ainus ka Siin kaoks sinu karjast; Kes effi-
 nud Ja kadunud Neid leiab laanest pea. D. Gr.

Reede hommikul.

Omäl wiijil 12.

1. Mu süda ärka üles Ja kiida Loojat lauldes,
Kes kõik head meile annab Ja muret ikka kannab.

2. Ka töös mind ise aita, Mis õige, mulle näita!
Su hoolde kõik ma jätan, Mis ial ette wõtan.

P. Gerhardt. (uus laulur.)

Mina olen põllu ostnud ja pean wälja minema ja seda waatama: ma palun sind, wabanda mind!

Tulge, sest kõik on ju walmis! nii kutjud meid, ja suur pulmakoja Issand, aga meie ei taha mitte. Sa pakud meile head, aga meie lükkame tagasi. Meie oleme kui rumalad ja wäetimid lapsed, kes hää ja halwa wahel ei oska wahet teha. Tulukese järele, mis põletab, haarame meie, aga kulla hülgusest ei pane meie miksiki. Tööd peame ja tahame teha, aga Issand Jeesus, meie tahame oma tööd ja tegu sinu sõnast ja kutsumisest ülemaks seada, meie ütleme: wabanda, mul pole mahti sinu jalutsis istuda, põld tahab teha ja nurm kaeda! Üht asja on tarwis, aga Issand, seda ühte ei nõua meie mitte, waid jookseme ümber Martha wiiji ja teeme enesele tüli mitme asja pärast. Paremat oja põlgame meie, sinu õpetuse sõnadele paneme omad kõrwad luffu. Kui meie nüüd sinu kutsumist ei kuule, kui õige aeg on, oh pärast ei tee ja enam oma koha uft lahti. Sinu kijas on maad. Wigafed, jalutumad ja pimedad leiawad ruumi — kas meil siis jääb nurgakestki pole? Küll, küll on maad, aga meie ei tiku sinna sisse. Meie muretseme oma elu ja homse päewa eest, aga igawese elu unustame. Meie tallitame siin nagu elaksime igawesti, aga päris kodumaa kaob meie meelest. Issand Jeesus, koputa täna, omal surmapäewal, wägewasti meie ukse pihta, nii et ta lahti pörub ja kutju meid järelijätmata enesega ühes. Kurat litjub meie ukse pääl wastu, meie ei pane miksiki sinu hüüdjat häält, sest

meie südame seinad on ta patuga koledeks teinud. Wala sinna sisse oma usu õli! Sa kui meie oma tööd teeme ilma milleta meie maine elu ülewel ei seisfa, siis anna, et fee ainult sinu auuks ja kasuks jünniks. Kaota ahnust meie südamest. Lase meel selle leiwapalukesega rahul olla, mis fa meile osaks oled jaganud. Sa kui meil üleliiga on, oh et meie siis neile jagaksime, kes näljas on, ja ühegi eest oma käsi kokku ei pigistaks. Ära lase meie pahemal käel teada, mis parem teeb. Ka täna, kui fa kutsud, tahame su pulma kotta tõtata, meie ei taha mitte ütelda: ma palun sind, wabanda mind! Tee minuga, kuis tunned fa, Su käest kõif heaks wõtan. Mind tõmba fa, Et rutuga Su juure iffa tõttan. Amen.

Wiihil: Nüüd ristirahwas, laulage. 202.

Sa kutsud, helde Jeesuke, Meid oma pulma kotta, Su laud on kaetud rikkaste — Hing, wiibimata tõtta! Sa ial ära wabanda, Et aega minna fa ei saa: Üks langeb pea luffu!

D. Gr.

Reede õhtul.

Wiihil: Ma tulen, armas Jumal, nüüd. 206.

1. Ma tulen sinu juure nüüd Sel waitfel õhtu tumnil, Oh anna andeks minu süüd, Mis tegin patu sunnil; Mind kaitse oma armuga, Et rahul saaksin puhata Sa tõusta me jõuga.

2. Sa oleks wõinud kohtuga Su täna mulle tulla, Kuid fa ei taha armuta Su lapse wastu olla. Sa eksitused unustad, Mu rasked wõlad kustutad Kõif oma were läbi.

D. Gr.

Wnimefe Poeg on tulnud õndsaks tegema, mis on ära kadunud. Amen.

Meie täname sind Jeesus Kristus, et fa meid tulid otsima ja õndsaks tegema. Ilm oli huffas ja kurat mõiras kõ-

wästi, jääb laotaksid ja omad käed ristisambas laiali ja
 ütlesid: Jha, anna andeks! Anna meile meie tänased patud
 andeks, nagu meiegi oma wõlglastele tahame andeks anda.
 Aga meie jüda ja meel tõrgub andeksandmast! Oh, et meie
 sinust eesküju wõtaksime: oma mõrtsukate eest palud ja
 weel hirmsas surma walus. Kas meie nõder liha jeda
 jõuab? Meie laseme päikese looja minna oma wiha üle,
 meie ei lepi enne oma wennaga, kui meie sinu altari
 ette ohwrit toome. Oh kui paljudel aurawad käed wenna
 werest, sest ja ütlesid ise, et see on inimese tapja,
 kes oma wennaga wiha peab! Sa waatad armuga jäält
 ristipuu päält alla. Meie ei ole jeda teeninud ja ei ole
 jeda wäärt, et ja nii hirmust walu meie pärast kannatad.
 Sääb ja nõrgutad pääd ja ütled: kõik on lõpetatud. Jah,
 sinu ärapäastmise töö on siin täidetud, ja tõttad weel alla
 põrguhanda, et surma ja kuradi wõimust murda. Meie,
 ärakadunud lambad, seisame su risti all ja kui palju on
 meie seas wariserisi, kes mitte oma rinda wastu ei löö
 ja ümber ei pööra. Sa jätsid, oh inimese Poeg, taewase
 hiilguse maha, et meile elu ja õndjust saada. Sa jõid
 äädikat ja sappi, aga meie hülime oma rumaluses: Kui
 ja Jumala Poeg oled, astu puu päält maha. Tõle on
 meie meel, aga oh walguse Jha ja abimees, see on kuradi
 töö, kes sinu riiki tahab lõpetada. Kõida teda kinni, et
 ta meid enam raskete patuahelatega ei saaks piinata. Sa
 tulid mind otsima ja õndjaks tegema. Isjand Jeesus, sin
 seisid ma reedi õhtul. Waata, kas ja wõid mind omaks
 hiiüda, wõi olen ma ennast koguni hingewaenlase päriks
 annud! Katsi mind läbi ja tõmba mind wälja, sest waata,
 ma wajun argtuse rabaše! Kuhu ja tõttad, Jeesus, astu
 siise eluwürst, meie oleme sinu werega sügutanud, ära jäta
 meid maha sel õhtu tunnil! Waata, kuidas hing su juure
 kippub, sest pimedus ähwardab ja kole kuristik haigutab
 wastu. Jeesus, peasta pimedusest, Igawest hukatusest! Oh,
 halasta, oh halasta, su halastaja armuga! Amen.

Wiijil: Ma tulen, armas Jumal nüüd.

Sa, ristilöödud Jeesuse, Meil täna armu anna,
Et põrgu haua sülesse, Meid kurat siit ei kanna, Su
hõlmas lasse hingata, Sa armu käega ärata Meid uue
päewa algel. D.Gr.

Laupäewa hommikul.

Wiijil: Jumal, maa ning taewa Looja.

1. Nädal kaob ja teine tuleb, Päew lääb päewa
järelle, Aga, kas ka patt siin sureb, Riisaja lääb kaugele?
Oh, ta turtsub edasi, — Kes meid päästab ometi?!

2. Sääl ja ligined, mu hoidja, — Jeesus Kristus,
abimees, Sääl ja tuled, hinge toitja, Kui mul surm on
filma ees: Elumeri waikinud, Tuul ja torm on wõide-
tud... D. Gr.

Seft, kus teie warandus on, jääb on ka teie süda. Amen.

Armas Isjand Jeesus! Käs on jälle wiimne nä-
dala päew, surm ja haud on tükk maad ligimale tulnud,
kas meie aga ka oleme paremaks jaanud? Kas meie oleme
sind otsinud, ja taewast tulnud eluleib? Wõi oleme maa-
päälist warandust ihaldanud ja kogunud, mis koi ja rooste
rifub? Oh anna andeks! Waim oli walmis, aga liha
nõrk. Meie teadsime küll, et sina see kallis pärli oled,
mida ihaldades peab otsima. Meie ei müünud mitte kõik
ära ja ei ostnud sind. Sina aga mõtlesid ikka meie pääle.
Sa andsid kõik ära mis sul oli, isegi oma were lastsid ja walada
ja ostsid meid selle eest enesele. Sa pakud end meile wen-
naks ja sõbraks, aga ikka otsime siin maapääl sõprast ja
ootame abi wendadelt, kes aga meid aidata ei saa. Nüüd
sel wiimisel nädala päewa hommikul palume meie: Las' end
leida, las' end leida, hinge sõber, Jeesus Krist! Soofje
meile ise wastu, kui meie sind ilma kära ja müra sees kätte
ei leia! Anna meile taewa kaart, sinu püha sõna, kätte,

et meie jäält seeft õiget teed näeksite. Tee lahti meie silmad, puhasta neid maailma mudast, küll meie siis näeme, kus sina, meie pää ja abimees, eel astud ja oma uskujaid ja sõprasi järele kutsud. Oh põhjatumat armu ja halastust, mis sina meile oled teinud! Kui elumeri tees ja kihises, kui meie hirmuga surma ootsite, siis tulid ja meie juure ja ütlesid: Ära kardada, mina olen see! Kui kõik maapääljed sõbrad kadusid, nagu tina tuhka kaob, waata siis, siis liginestid ja meile ja pakkusid oma kätt. Helde Jeesus, kui meie usukur enam kinni ei hakanud, siis ütlesid sa: Heida wälja paremale poole ja ta jäi kinni su werise ristigi külge. Sa ei taha meid hukka minna lasta, meie oleme sinu wara ja sinu riigi pärijad. Sina oled meie wara ja kallis pärli, oh oleks, et meie süda ainult sinule tujukts, sest kus meie wara, jääb meie süda. Täewas on täis auu ja auustust sinu nime pärast, aga nõder inimese laps ei tunne oma sõpra ja abimeest. Anna, anna meile ennast täna tunda Halleluja. Amen.

Wiisil: Jumal maa ning taewa Looja.

Kus su warandus, jääb süda, Meie wara taewa sees, Hing, mis kurdad, kaebab häda, Miks weel rändad silma-wees? — Dtsi, otsti hoolega, Helde sõbra leiad sa! D. Gr.

Laupäewa õhtul.

Wiisil: Ma armastan sind, minu wägi.

1. Ma heidan palwes põrmu maha Ja kiidan sind, ja abimees, Kes hoidsid minult kõike paha, Sel nädalal — ja päewa sees: Kes kõnnsid ise minu eel, Et ma ei saanud hukka teel.

2. Küüd uduliinid kinni katnud On jälle jelle nädala; Neg päewad oma hõlma matnud, Need kadunud on jäljeta: Oh kaotsid ka õelad tööd, Ja lõpeksid kõik mure bööd!

D. Gr.

Tänage Jehoowat, sest ta on hea ja tema heldus jääb igaweseks ajaks. Amen. Paul 136, 1.

Meie täname sind Jehoowa, et sa jällegi üht näda-
lat nii armulikult oled mööda aitanud. Wärisedes ja wa-
bijedes astufime teele, aga rõõmuga tuleme täna sinu ette
ja anname sulle kiitust ja tänu su armu ja abi eest. Sa
oleks pidanud meid küll karistama ja noomima omas pühas
wihas, aga sina, Sumal, oled helde ja armuline, pifamee-
leline ja kannatlik. Hommikust õhtuni, tegime sulle mee-
lepaha ja kui õõ ja pimedus maad kattis, siis tõttasiwad
miljonid, sinu näo järele loodud inimesed põrgu ja pime-
duse tööle. Kui sinu päike weeres, siis laskis kurat oma
walgusel paista ja õeluse warjud liikusiwad maailma pidi
ümber. Küll waatas kuu kurwalt ja küll püüdsiwad sinu
wäikesed tähekesed pimedada südameni helkida, aga nad tegid
südame kõwaks ja ei kuulnud mitte sinu häält, kuhu, kuhu
tõttad ja nõrk ja waene eksija. Pööra ümber, pööra üm-
ber! Sa kui tuhanded ja tuhanded ei kartnutki päewaajal
pattu teha: ülekohtus kihutas ülekohtu taga, kurjus ja õe-
lus tantšisiwad silmanähes, lihahinnu löi ilma häbenemata
lusti, patt ja kurat keerlesiwad ümber ja otsisiwad süit ja
jäält, mis nad neelda saaksid. Meie elu päikest kattis nii
mõnigi päew murepilw, aga mis on see selle wastu, kui hir-
mus patupilw sinu õiguse päikest nii sagedasti kinni kattis,
et sinu truud lapsed õhtasiwad: Meie läheme hukka, kui
sina et aita! Su karedad tuuled puhkusid siis patupilwed
laiali, ja olid wiha ja kättemaksja Sumal neile, kes sinu
püha käsusi jalge alla tallasid. Oh, meie eksisime kõik, aga
meile kõigile ei maksnud sa weel meie teo järele, su hel-
dus kannatas meiega. Sa raiusid nii mitudki kõlbmata puud
maha, aga wiinapuu aednik seisis meie eest ja ütles: Sa,
kannata nendega, ma tahan nende juures weel katjuda ja
tööd teha ja ta Püha Waim karistas ja noomis neid, nii
et mitmedki õeluse teed jätsid ja sinu poole tõtsid, oh hel-
duse Isšand! Meie waesed patused palume, karista ja
noomi meid ka edaspidi, et meie mitte sinu juurest ei lah-

kus pimeduse ja õeluse radadele, waid et meie kääkime
sinu armu päikese paistusel, kuni sa tõe Päike tuled ja
wiid meid sinna, kus elupäike ialgi looja ei lähe ja kus
su heldus igawesest ajast igaweseni kestab. Amen.

Wiijil: Ma armastan sind, minu wägi.

Oh lõpeta kõik patu elu, Sa, helde Jeesus, ilma jeeft,
Sa kustuta kõik hinge walu — Meid hoiu kiusatuse eest.
Nii saada meel nädalal, Et kääkime su lipu all.

D. Gr.

II.

Palwed suurtel pühadel.

Jõulu õhtul.

Omäl wiijil 38.

1. Ma tulen taewast ülewest, Häid sõnumid toon teile jäält, Reid toon ma teile rõõmuga, Reid tahan mina kuuluta.

2. Üks laps on täna sündinud, Kui ammuft ajast töötud. See kairnis ilus lapsuke On teie rõõm ja kal-
liis õnn.

Dr. M. Luther.

Rahwas, kes käis pimeduses, on suurt walguft näinud, nende üle, kes elasiwad surmawarju maal, on walguis paist-
nud. Sa oled rahwa paljaks teinud, suurt rõõmu oled sa temale teinud. . . Nuu olgn Jumalale kõrges, rahu maa pääl ja inimestest hää meel. Amen. Jes. 9, 1—2.

Jehoowa annab tugewust oma rahwale, Jehoowa õn-
nistab oma rahwast rahuga. Tähke Jehoowat suureks ja tõst-
kem tema nime ühtlasi kõrgeks, ütleb kuningas Daawet.
Jehoowa on tõesti suuri asju teinud, ta on imet teinud
meile, kes meie surmawarju orus käisime. Walguis tõu-
seb Sionist terwele maailmale ja kõikide silmad waatawad
Betlema lauda poole, sest meie lunastus ligineb. Taewa
inglid hõiskawad kiidu laulu, tähed helgivad imelijes hül-
guses, taewas ja maa pääl on rõõmupidu, sest auu Jõshand
on maha tulnud omaksid päästma patupaeldest ja kiradi kab-

ladest! Meie waesed patused peame täna rõõmu pidu. Peigmees tuleb oma mõrsjat kodu wiima, ta tuleb otsima ja õndsaks tegema, mis ära kadunud on. Hüüa heleda häälega, ja hõiska, kes ja Sionis elad, sest kes püha Israeelis, on suur sinu keskel; laulge kiites Jehoowale, sest ta on suuri asju teinud, see saagu teada kõige maa pääl! hõiskab Jefaja. (12, 5—6) Ja meie tõttame huljana sõime ligi, meie kumardame ja toome talle oma usu wiirukit. Me anname talle sõimesse armastuse kulda ja raputame temale lootuse mirrit hääks lõhuaks ja suitsuks. Tulge, astuge sõime ligi, waadake jeda inimest, kes on suur ja kes on ennast alandanud, kes on wägew ja on ennast nõrgaks teinud, kes peaks kättemaksma ja wiha kandma, aga ta tuleb andeks andma. Tulge sõime ligi, see lapsuke kutsub, ta sirutab omad käed meile wastu ja litsub meid oma wäikesse rinna ligi. Rahu tuleb ta meile tooma! Do inimene, kus on ju rahu mõtted jäänud! Lapsukene pakub sulle rahulippu, ja tõrjub wastuwõttes, sest rahumõtted, oh inimese laps, kes ja Gewa sülest mõrjunud, ei ole mitte sinu mõtted. Sa tunned rõõmu sõjakärawast ja hõiskad kiitust wõitjatele ja neile, kes nõtrasi suruwad, annad ja auu. Rahu ei pea ja wennaga, rahu ei ole sul wõderaga, kui sa ühega lepid, siis ajad sa teisega kiusu. Sa ei pea rahu isaga, kes sind sünnitanud, ega emaga, kes sind waluga ilmale kannud, ja nõuad nende käest palju ja teed nendele rahutingimisi, mis raskeid täita. See wäike lapsuke pakub rahulippu, oh ristiniimene, wõta ta wastu, pane teda tänagi oma maja katusele lehwima. Ära sõtu jeda rahulippu mudaga ja ära lasse õelatele poisikestele selle rahulipu pääle kiwidega pilduda. Hoia teda, kui oma filma tera. Sa mõtled tänagi kurbtusega, et sinu jõulud nii wiletsad, on teistel kõife küll ja nende jõulupuul on säraw ja helkiw, sinu oma aga waene annetest ja tume. Pea rahu, oh inimene, mis tunned ja kadedust. Wõta wastu, mis ja oled ära teeninud ja mis ju osaks on jätud. Waata lapsukest sõimes, mis jääb hiilgust, ilu ja rikkust on: looma sõim ja kared heid-

nad ja ometi on ta maailmade rajaja ja põhjendaja. Mis ihaldad sina nii palju, kui ju Issjandal nii weidi. Waata inimkeesi wäljas rakswa külma käes: Kust ta jõõb, mis ta saab, kas ta nälgä jureb, — ta ei kanna wiha oma Loojaga, ta ei nurise, waid kargab säääl, offa pääl. Ka sina, rikas wend, mis tunned ja walu südames, kui ja täna jõulu õhtul waestele kinkima pead? Sa pigistaks oma käe kofku, aga ja ei wõi mitte, komme ja kohus nõuab. Pea rahu oma süda, ütleb sulle lapsuke jõimes. Waata, kui suure kingi minu Isa peab tooma, mind, oma ainjat Poega kingib ta, et kui sina minu jisse usufsid, huffa ei saa, waid igawest elu pärid. Sa waene, kellel midagi ei ole täna saada, pea rahu, kui sul usku südames on ja seda wäikest last sinna wastuwõtad, siis on sul rohkem warandust kui kuningatel ja würstidel. Waata, inglid laulwad: auu olgu Sumalale kõrges! Inimeje laps, mis ja kahtled, wõta ja ka täna õhtu naablid, pasunad ja kandle, hüüa talle taewaste kooridega tuhatforda halleluja, et ta ennast on alandanud ja meie patust ja roojast liha enese pääle wõtnud. Tema saab meie jarnaseks jellepäraft, et meie tema jarnaseks peame jaama, nagu meie esiwanemad paradiiji aias kord oliwad. Tema näo järele oleme õigeks ja puhtaks loodud, Seesus tahab meie roojust puhtaks pefeda oma werega, et meie jällegi igawese Isa ees wõifjime seista. Rahulipp lehwigu ju käes, kiituse pasun seisku ju juu ääres, puhu seda oh ristifogodus. Meist olgu mee-lehää Sumalal, tema inglid hõifaku suure häälega üle täh-tede, kuude ja päikeste ja nii et kaljud prakjuwad ja mere-sügawuse weed kohawad ja et kurtide kõrwad wallale lähwad: Auu olgu Sumalale kõrges, rahu maa pääl ja inimestest hää meel! Amen.

Palwe.

Sa wäeti lapsukene jõimes, kes ja rahu tuled tooma, aga waenu ja wiha eest leiad, meie kumardame sind jõimesse ja anname sulle suud. Oh et meie seas ühtegi

Juudast ei oleks, kes kawaluslega sinu sõime ligi tikuks. Su sõim helgib imelikus walguses, Issand Jeesus, lasse sel walgul igawesti meie jūdames paista! Tungi läbi pimedate jūdame seinade ja loo meid täna õhta koguni uueks. Sina tuled rahu lippu tooma. Meie sirutame käed wälja, oh tee meie käewarsti tugewaks, et meie seda rahu- lippu juudaksime wastuwõtta ja ka kanda. Sa nõrkade wägi, tee meie usku kindlaks, et keegi muud jäl Betlema sõimes ei näeks, kui maailma Loojat ja Lunastajat, et kõik usufid, et sina oled Kristus elawa Jumala Poeg, kes oli ja kes on ja jääb igawesti, kes maailma oma alusele rajas, kui koidutähed hõiskasid. Meie tahame kiites sulle laulda. Oh mis on meie laul: lasse meid ainustki ingli häält kuulda, et meie mõistaksime sulle hõisata, päästa meie keel lahti, mis weel kõidikutes ja awa jūdame kaewud üles, et jäält selge usuhallikas wälja woolaks! Issanda auu paistis karjaste ümber, oh et meile üks jädemekeneegi sellest auust silma lendaks, siis saaksime aru, kui suur sina oled, wägede Jehoowa, kes meid kodu otsid kohtu ja õigusega. Waata, jõulu täht hiilgab Betlemas, paganad näewad, jaawad aru ja tulewad kumardama, aga meie, kes sinu käte sisse märgitud ja sinu nime pääle ristitud, meie usufilm on pime, walgusta seda ise täna õhtu oma Waimuga, et meie kõik ruttaksime ja tõttaksime selle helkiwa koidu tähe poole. Hosianna, kes tuleb Issanda nimel, hosianna kõrges! Auu, kiitus olgu igawest Kolmainu Jumalale, et tema suurest heldusest, meid aidanud on jälle! Halleluja. Amen.

Omäl wiisil.

Oh wõta, armas Jeesuke, Mu süda fängiks omale!
Oh wõta temas hingata, Et mina sind ei unusta.

Dr. M. Luther.

Gsimesel Jõulupühäl.

Wiijil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Sa jätsid taewast trooni, Mu pärast, Jeesus Krist, Et kuninglikku krooni Sa elu õnnelikt Kord päriksime taewas, Kus õige isamaa, Kus tarwis pole waewas, Ei hädas elada.

2. Sa jätsid maha taewa Sa tema auustust, Et maitseada siis waewa Sa liha wiletsust: Sääl folgatal ju kaswab üks orjawitsa puu. . . Suur Jumal, ja nüüd oled Me eest siin õnnetu.

D. Gr.

Tema oli maailmas ja maailm on tema läbi tehtud ja maailm ei tunnud teda mitte. Tema tuli oma sisse, aga omaksed ei wõtnud teda mitte wastu. Namen. Joh. 1, 10—11.

Jeesus kostis Pilatusese: mina olen kuningas, mina olen seks maailma sisse sündinud, et ma tõele pean tunnistust andma; igauks, kes tõe seeft on, see kuuleb minu häält. Sa Pilatus küsis: mis on tõde? Armas ristini-mene, kas ja ka täna küsid, mis tõde on? Waata oma ümber, maailm on kurjust ja tigidust täis, jõulufellad kõlawad ja jõululaulud helisewad, aga ometi on rahwas tõest ja õigusest nii kangel. Jeesus sündis seks maailma, et ta tõele tunnistust pidi andma. Wariserid ja kirjatundjad warjasiwad tõtt, kurat tõmbas tõele oma musta loori wahel ja jääb musta loori taga, kuhu tõe päikese kiired enam ei ulatanud, ajas patt ja ülekohus hirmsaid wõsusid. Tema tuli siis maailma, et pimeduse ahelaid murda ja eluwalgust meie südamesse paista lasta. Tema läbi on maailm tehtud, see on tõde ja jeda tõdet tuli ta tõendama, et tema ja Isa üks on ja et ükski ei saa Isa juure, kui tema läbi. Tema tuli oma sisse, aga meie ei tunnud teda mitte, ega wõtnud wastu. Tänapäi tuleb ta omaksed otsima, tänapäi kõlawad kiidu laulud, aga tuhanded ja tuhanded ei usu jeda tõtt, nagu Pilatuski ja küsiwad: Mis tõde see on? Kuningas tuleb, ta alamad ei tunne

teda, sest ta ei kannu mitte kuninglikka ehteid, waid paljalt halasti sünnib ta sõime, ta emalgi pole riideid teda katta. Härja ja eesli tarwis on see koht määratud, aga maailma rajaja teeb ennast nii halwaks, et ta sinna sisse tuleb. Oh jeda tött ei taha inimene mõista. Wana waenlane näitab sõrmega ja ütleb: Waata, misjugune kuningas ja Pilatus toob teda wälja ja ütleb: Ennä inimest! Werine ja lõhki kistud nägu, selg piitjadega puruks peksetud, walus kibuwitsa kroon pääs. . . Kuidas ometi ennast taewa ja maa walitseja nii teotada lasseb, sellest tõest ei saa nõder inimene aru. Täna tuleb ta ilma. Do, juba on Kolgata jalal kibuwitsa põesjad kasvamas, mis tema, wäetikese, pääd kord ehtima saab. Täna teeb ta filmad lahti elule, aga see puu kasvab juba taga Kolgata, millest temale kord ristipakk walmistatakse, oh see on tõde ja kibe tõde. Ka meie jaoks on juba puu kaswanud, kui meie ilmale tuleme, kust kord meile kirstu laudu lõigatakse, ka selle tõde pääle ei taha inimene mõtelda. Omaksed ei wõta teda wastu, sest et ta alandlikult tuli. Kui ta taewa wäes ja hiilguses oleks tulnud, küll me siis teda oleksime tunnud ja põrnus ta ees wärisemud. See on selge tõde, et meile siis surm osaks oleks saanud, sest tema õigust ja tött ei oleks patime mitte juutnud kanda. Kristus sünnib ilma: jääb kangel kohab Jordan ja laskub Surnu meri. Jordan kohab rõõmuga, sest tema wesi saab kord selle Kuninga pääd ristmises pesema ja Surnu meri hõiskab, sest elu wesi, mis Jeesuse pääst mahalangeb, jookseb Jordani kaudu üle ta eluta laente. Ketsemani aed on jääb — ju kasvawad need põesjad, mis kord näewad, kuidas elu-Isand põlwili maas werepisaraid higistab. Kolgata üle heljub täna õhtu tume pilw ja kurwalt waatab ta Jerusalemma pääle, sest ta teab, et see, kes täna sõimes puhkab, kelle läbi kõik loodud, tema pinnal käed wälja sirutab risti puu pääle, veldes: Jä, anna neile andeks, sest nad ei tea, mis nad teewad! Kõik loodus tunneb oma loojat ja kannatab sellepärast walu, aga see on tuhatkordne tõde,

et ta omaksed teda ei tunne. Taewatähed helgivad ja käiwad ise teed, kui muidu. Paganad mõistawad ja saawad aru, tulewad ja küsivad: Kus on sündinud Juudaliste Kuningas? Ristiinimene, kes ja tema nime pääle oled ristitud, mis ja seda tõtt põlgad! Rühhi Betlema ühes karjastega, kumarda teda sõimes, too oma usu kulda, wiirukit ja mirrit. Lauge talle ümber kaela ja ittle: Sina oled minu hinge peigmees ja sõber! Oh tulge nüüd Betlema, tulge nüüd kõik! Noored ja wanad rutake, weel wõtab ta wastu, jääb näeme tema aau, kui Isast ainsu sündinud Poja aau, täis armu ja tõtt. Hing tõtta ja rutta: üks roosike on tõusnud, keff külmal talwe ajal, täht Jakupist on wäljaläinud ja helgib üle ilma. Pajuna hääb kõlab Betlema wäljadelt: ristiinime, kas ja pime oled, et ja ei näe ja kurt, et ja ei kuule? Su Umastaja ootab. Tule! Amen.

Palwe.

Ea sündinud jõululapsuke, kes ja igawesest ajast igawesti olid ja kes ja taewast trooni meie patu pärast mahajätjid, walgušta meid täna õhtu oma wainuga, et meie usuksime, et sina see oled, kelle täiussest meie wõtame armu armu pääle. Taewast trooni põlgad ja, et meile elutrooni anda. Kuninglikku kuupe jätad ja et siin purpuri mantlit kanda, mis werega ja poriga priksitud. Oma walitsuse kepi jätad ja taewa, muud ei wõta ja ühes, kui alandust ja sellega tahad ja terwet maailma wõita. Ja ja wõidad ja oled wõitnud: Kuningad tulewad ja heidawad su ette, maad, mis enne pimedusega kaetud, näewad täna sinu ewangeliumi walguft. Kaugel külmas põhjas ja kõrwetawa lõuna päikese all, hommiku ja õhtu pool kõlab täna jõululaul: Üks laps on meile sündinud, üks Poeg on meile antud. Tänu selle eest, ja helde Seesufe! Aga siiski on weel pimeduse wõimus suur. Waata meie südametesse ja mis andeid ja säält leiad: tigidust, umbuskku ja kadestust kaswatab meie jõda, aga sinu armastuse ja

heldusele oleme külmad ja tuimad! Meie tänu laul ei tõuse südamest ja meie kiitus on sagedasti huulte pääl. Meie peaksimine sind ootama, kui wana waga Simeon, sind oma käte pääle wõtma ja Sumalat kiitma, aga kaheldes seisame meie sõimest eemal: Issand Jeesus, aita meie nõtra usku, tee meid tugewaks meie nõtruses. Kutju ja hüüa: Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete! Meie oleme waewatud patuga, wõta meid wastu, kes sa patuõid ei põlga. Kurat on meile koorma selga pannud, sinu weiksed käed, ja süüta lapsuke Jeesus, wabastagu meid sest koormast täna õhta. Meie tahame sind wastu wõtta, aga liha on nõder, ta ei suuda seda suurt tõtt mõista. Jõulukellad kiriku tornist äratagu meid tuimusest, jõululaulud wirutagu meie und minema ja jõulu jutlus ja palwe sulatagu meil umbuõu jääd südamest. Sinu jõulu täht helkigu hommiku ja õhta, pühadel ja äripäewadel meie südames, et meie selle järele mõistaksime Betlema teed kõndida. Auu olgu sulle, ja suur Sumal, kes meid päästsid, kiitus sulle, ja lepitaja Isa, kes meile rahu saatsid ja waenu lõpetasid. Häameel olgu meist sinul ja su Pojal ja kõigil pühäl inglitel. Meie oleme wabad, halleluja. Amen.

Wiijil: Ma tahan jätta maha.

Sa weike lapsuke, Kes sõimes hingad müüd, Oh ole armuline Ja kustuta mu süüd: Tee taewa ukseid lahti Su armja käega, Et ei saaks kurat mahti Meid hauda tõugata.

D. Gr.

Tõisel jõulupühäl.

Wiijil: Ärkage, nii wahid hüüdwad. 355.

Siion, laula suures rõõmus, Müüd tõeks jaand su kallim lootus: Immanuel on sündinud! Serawimid, kerubimid, Kõik pühad taewa ingliskoõrid Sull' kuulutama tõttawad: Et mõõbas wangi waew Ja tõusnud armu päew. Halle-luja! Müüd tuleb ta Meid aitama Ja meie wõlga tasuma.

S. W. Jannsen.

**Siion, kes ja häid sõnumid kuulutad, tõsta häält, ütle
Juuda linnadele: Waata, teie Jumal tuleb! Jes. 40, 9.**

Kiida mu hing Issandat ja ära unusta mitte, mis ta sulle hääd on teinud! Mu hing kiida Jehoowat ja kõik, mis minu sees on, tema püha nime. Jehoowa teeb õigust ja annab kohut kõigile, kellele liiga tehakse. Kurat tegi meile liiga, patt ähwardas meid neelda, säält tulid ja lapsuke sõime ja wõtsid neid keelda: Siion, tõsta häält üle Juuda linnade. Waata, teie Jumal tuleb! Hing tõtta ja rutta talle wastu. Kumarda seitse korda maani ja palu andeks andmist ja armu selle käest, kes ju elu lunastab hukatusest ja sind ehitab helduse ja halastusega, kui krooniga. Kes ju sinu täidab heaga, et ju iga mees saab, kui kotal. Oh ta ei wõta enam sinuga, sa rõhitud hing, enam kõwasti waielda, ega igawesti wiha pidada. Tema, meie wend, ei tee enam meie meile pattu mööda, ega taju meie ülekohtu järele. Seft nii kõrge, kui taewas on üle maa, nõnda wõtab tema heldus wõimust, nende üle, kes teda kartwad. Otse kui ija laste pääle halastab, nõnda halastab Jumal nende pääle, kes teda kartwad. Kiida mu hing, Jehoowat! Moosese läbi wiisid ja oma rahwa kõrkjate mereft ja kõrbest läbi, Seesus tuleb kõike maailma patukõrbest läbiwiima, sinu igaweste töötatud Kaananisse. Küll on meil siin raske kõndida, aga tema astub ristipakuga ees, ei ta tunne raskust, mis kaebame meie oma liihist koorimat. Ristift läbi käib tee õndsusele. Tema tahab meid tõsta, kui meie langeme, tema seob meie haawad kinni, kui halastaja Samariitiline, kui meid patt ja kurat weriselt ja peksetult maha jätab. Ihm oli ühe suure käsu unustanud: Teie peate tõine tõist armastama, kui teil armastust eneste keskel on, jellest tuntuks, et teie minu jüngrid olete. Mis kasu on, kui meie sel pühal sind küll kiidame, aga oma wähemaid wendi unustame, kes haiguses, näljas ja hädas waemlewad! Tee meie jüdanit ja kätt lahti jellel kallil pühal ja igal ajal wendi armastama. Meie oleme kõik ühe ihu liikmed sinu sees, Kristus; sina oled wiinapuu,

meie wiinapuu ofjad, oh et meie tõiji ofsi ära ei püüa-
 sine tallata! Üle kõige maa kuulufje hüüdmist: Waata, teie
 Sumal tuleb! Meie tuleme sinu juurde nii sagedasti oma
 huultega, aga meie süda on kaugel ära — maailma ja mam-
 muna küljes kinni. Waata, wahimehed karjuwad tornidest:
 Peigmees tuleb! Kui mitu miljoni on neid, kellel tilkagi
 õli lambis ei ole. Sina hingad jääl sõimes, Siion hõis-
 tab juures rõõmus, pimedus katab aga fiiski maad ja hä-
 marus rahwa südameid. Paljud tõttawad su juure, aga
 nad ei jõua sinna, sest kuristikud ja kaljulõhed neelawad
 neid enne, kui nad Betlema jaawad. Oh aita ise Jee-
 suse, et sinu juure jõuame, me waenlast wõida ära! Siiski,
 sulle olgu kiitus, miljonid on sind ka leidnud ja jooksewad
 ruttates su sõime ligi. Oh, kui patt takistab, sinu weri
 annab jõudu, kui kurat hirmutab ja ähwardab, siis lööd ja
 teda oma surmaga maha ja elu ja õndsus on meile lahti.
 Jehoowa ja kinnitad oma auujärge taewas ja maa pääl,
 sinu kuningriik walitseb üle kõige. Kes wõib mu wastu
 olla, kui Sumal minu poolt? Halleluja. Amen.

Wiihil: Ärkage, nii wahid hüüdwad.

Ja nüüd, Jeesus, aita ise, Et sinu püha sõime siise
 Kõik filmad ujus waataksid; Et su armu pääle waates
 Ja kõik, mis tarwis, sinult lootes, Kõik meie mured lõp-
 ekkid. Seni kui, Issand, weel Sa elad ülewel, Glab
 Siion. Sest rahu würst, Oh Jeesus Krist, Jää meie
 troostiks igawest!

J. W. Sammsen.

Wana aasta õhtul.

Wiihil: Kõige ahelate murdja. 295.

1. Wööda lendwad aasta päewad, Kaowad aja me-
 resse, Peagi me filmad näewad, Et on käidud elutee;
 Peagi me tornist alla Leina hääled kõlawad, Warsti,
 warsti lahtist handa Matjad kinni ajawad.

2. Mõõda lendwad rõõm ja mure, Igal asjal lõpetus, Aga siiski üks ei sure: Igawene armastus, See, kes ilma ammu rajas, Taewa wõlwis üle maa, See, kes tähed, päiksed jaadab — Ta on, ta on muutmata.

D. Gr

Sa oled wanast maale aluse pannud ja taewad on ju tütetöö. Nemad lähewad hukka, aga sina jääd seisma ja kõik need jaawad wanaks, kui kurb; ja wõtad neid muuta nõnda, kui riide ja nemad jaawad muudetud. Aga sina oled seesama ja ju aastad ei lõpe mitte ära. Amen.
Paul 102, 26 — 28.

Kellad helisewad ja kutsuwad meid wana aastat ära-jaatma. Veel mõni tund ja läinud on ta, kõige oma kurbtuse ja rõõmudega, ajameri woolab edasi ja peagi on kõik unustatud, mis mõõda. Palju sugulasi, sõpru ja tutwaid pandsime meie hauda. Eritaks nuteti neid taga, siis kuuwati pisarad ära, siis kadus ka weel wäike kahetsus ja walu südamest, ning täna õhtu peawad tuhanded wana aasta õhtut, kelledel wana isat ja emat, sõpra ja sugulast, abikaasat ja last meeldegi ei tule. Wanad maetakse maha, uued sõbrad leitakse asemele. Wähe on neid, kes weel täna õhtu kadunuid kurdawad, ehk lihtsalt mäletawadki. Olgu siis, kui haawad õige wärsked on. Wanad inimesed oliwad ju ristiks ees: tänu Sumalale, et ta neid korjas. Mees leiab uue naise ja wana eluseltfiline on unustatud, naine lähleb tõisele mehele, sest temal on ju kaitstjat ja hoolitsejat tarwis. Kel wäikest peret palju, see ei tunnegi suurt walu, kui Sumal ühe ta armsaist enda juure kutsus. Tänu Sumalale, ütlewad nad, ei tea, kus ta ilmas elu-ruumi oleks leidnud. Ilm on ju waesele kitsas. Nii unustakse kõik. Matetakse ja nutetakse natuke ja — siis on kõik mõõda. Aga ka häda unustakse ära. Kui walu suur ja surm karta, siis tõstetakse käed taewa poole üles, aga, kui terwis käes, siis unustatakse abiandja ära. Ka see unneb ja lähleb meelest, mis Sumal melle minewikus hääb teinud. Tänaagi

õhtu wõtawad mitmed tuhanded suurustada: Waata, mis ma
 sel aastal ärateinud ja teeninud. Ma pidasin hoolt, nägin
 waewa ja jain, see kõik on minu kätte rammu. Aga nad
 unustawad ära, kui see jääb kõrges oma õnnistust pääle ei
 oleks pannud, kui ta terwist ja jõudu ei oleks kinnitanud, mis
 ja wilets siis oma wäega oleksid saanud! Ühted on nad
 oma tarkuse, wägewuse ja jõu pääle, aga ühted peaksiwad
 nad oma Sumala pääle olema, et meil nii helde abimees
 on. Tema on wanast maa aluse pannud ja kõik on tema
 kätetöö, ütleb Saamet. Kõik unustatakse, kõik on kadum
 ja lähed mööda ja tema jääb seisma. Meie kõik saame
 wanaks, kui kuub ja tema wõtab meid muuta, kui riiet,
 laulab Saamet edasi. Kõik on muutunud — waadake tagasi,
 teie näete wäga wähe, läinud aasta puhkab unustuse hõl-
 mas. Uue kuu jaab aeg enesele, nagu kuubki kandes uue
 wärmi ja kuu jaab. Aga Sumal on ometi jeesama,
 tema kuu ei muuda. Nagu ta siis oli, kui ta maailma
 rajas ja kui koidutähed hõiskasid, nii on ta täna päew: see-
 sama helde, halastaja ja armuline Sumal, kes meid mitte
 omas põhjatumas wihas hukka ei mõista. Meie loeme
 oma aastaid ja ootame jurma hirmuga, aga tema aasta-
 tel poole mingit lõppu, ta ei ole noor, ega ole wana,
 waid igawesest ajast ühesugune ärandõistmata ja arusaamata
 olewus, mis inimlik meel ei jõua mõista. Ta on kõrgus,
 mis ei lõpe ja sügawus millel mõõtu pole. Ta on igal
 ajal ja ta on igal pool. Ta on taewas ja maapääl, ta
 on kaugel ja ligidal ja ja kadum inimese laps, ta on ka
 sinu südames. Waata ja kuula tema häält, jäält räägib
 ta sinu wastu. Mis mööda on, seda ei saa meie muuta,
 aga mälestusi lahkumist armjatest peame ometegi hoidma,
 aga tulewa aasta pärast palume: Mita meid, kes ja maale
 alust oled pannud ja taewad rajanud. Elumeri kohab eel,
 ära lasse meid hukka saada, sinu käes on riik ja wägi ja
 wõimus! Amen.

Palme.

Meie muutlikud ja kadunud inimese lapsed seisame ju ees. Meie ei oleks muud väärt, kui igawest surma ja hukatust, aga sina jätad meid weel seks aastaks kaswama. Warsti lööb wiimne tund, warsti jõuab ka meie elu wiimne tund kätte. Sünd ei ole kaugel — labida häälesid kuuleb kui läbi une meie kõrw, Issand Jeesus, pööra meid ümber ja kutsu meid enese järele, muudu oleme igawesti kadunud. Kui sina meid lunastad ja päästad, kui sa meid eluramatuse märgid, oh unustagu meid pärast surma sugulased ja sõbrad, tallaku nad meie haude maha, meie parem sõber on käes, mis muud weel waja. Sina muutmata ja äramõistmata Jehoowa, anna andeks kõik meie süüd ja kustuta meie üleastumised! Suur patu koorem on meil seljas, sina walgu walgujest, kes sa nõtradele aitajaks ja troostiks tulid, wabasta meid täna õhtu sellest koormast. Wii meid uue aasta läwele puhta meele ja mõttega. Patt wajugu ajameresse ja ununegu ära, sest sinu werega on ka tänased rasked koormad kinnimaksetud. Kui sina meie eest kõneled, siis halastab see, kelle juures pole muutmise, ega wahetamise warju. Tuhat aastat on tema juures, kui eilne päew, ehk kui wahikord õhje, tema teeb meid peagi põrmuks ja ütleb: Tulge tagasi, inimese lapsed. Sinu juure kippume meie, sinu Poja nimel ja ütleme Taawetiga: Mu Jumal, ära korista mind ära keff mu ea sees; sinu aastad kestwad põlwest põlweni. Pae meid enne wõita ja wõidumist jaada, et meie kord, kui meie oma jooksnist lõpetame, wõikime elukrooni jaada. Häda, wiletus ja waejus piinab meid, meie tahame läbitungida sinu juure, kes sa kõik häda lõpetad ja filmapijarad kuwatad. Kõrbest läbi jõuame Kaanani, aita wõita meie waenlasi, et meie tõesti kord sinna jõuame, kus sina trooni pääl istud ja kus inglid laulawad Moosese ja Dalle laulu: Suured ja imelikud on sinu teod, Issand Jumal, sa kõigewägewam! Si ged ja tõsised on sinu teod ja pühade Kuningas! Amen.

Wiijil: Rõige ahelate murdja.

Kumarda ta ette maha Rõrk ja waene patune, Armu
Sja ta ei taha, Et kaod mere laentesse: Tema walwab,
saadab, kaitseb Wäikseid ussikesi ka, Igalwel ta arm ei
jäta Oma lapsi abita. D. Gr.

Uuel aastal.

Wiijil: Ma armastan, siud minu wägi.

1. Sa koputad mu ukse taga, Mu Lumastaja, Jee-
sus Krist, Ma patune ei taha aga Weel fugu teha te-
gemist: Ei jookse suure rõõmuga Ma julle ust siin awama.

2. Sa jaadad mulle õnnetuksi Sa jagad õnne wa-
hel ka, Nii koputades ühtewiisi Mu ukse taga seisad ja.
Eul teen ma ukse lahti siis, Mu elu õnn, mu paradüüs.

D. Gr.

Waata, ma seisjan ukse ees ja koputan: Kui keegi minu
häält wõtab kuulda ja ukse lahti teha, selle juure tahan ma
süsemüna ja õhtusöömaaga temaga süüa ja tema minuga.
Aamen. Ioan. ilm. 3, 20.

Uus aasta on käes. Uue jõuga hakkame jälle töösse
ja uuesti teeme tõutusi, et meie wana halba elu tahame
jätta ja uut paremat tahame algada. Igal uuel aastal
lubame meie parandada ja iga päewgi mõtleme, noh, küll
ma homme teen hääd, täna käin weel liha teed, homme
elan nii nagu usk, südametunnistus ja kohus nõuab. Nii
lõkkame päewast päewa oma parandamise ja ümberpöör-
mise edasi. Aga meie Issand Jeesus teeb igal päewal
meie keskel tööd: Ta ei jäta midagi homseks. Ka täna
uuel aastal seisab ta meie ukse ees ja koputab. Kui meie
aga jeda kuulame. Meie kõrwad on maailma prügi läis-
topitud, nad kumisewad aga, meie ei saa aru, et Jeesus
jääb koputab ja ei tea teda süselaske. Kui selle maailma
sõbrad meid waatama tulewad ja ukse taga klopivad, siis

kuuleme koe ja hüüame rõõmsasti: sisse! Jeesus peab nii fagedasti ukse tagast tagasiminema. Aga ta tuleb uuesti ja katsub jälle. Kuula, armas wend ja õde, noor ja wana, tee kõrwad lahti, Jeesus koputab ka praegu. Kui sa pühakirja loed: Jeesus koputab, kui sa palud ja laulad, ta koputab kõwemine ja õnnis see, kelle üks lahti lähed, nii et ta sisse wõib astuda. Kui sa norus pääga ja mures kõnnid, kui kõik sind põlgwad ja wihtawad, tea, see on ka Jeesuse koputamine, tema tahab sind murega äratada ja wirutada, et sa kuuleksid ja sisse tulla käsiksid. Kui sul haigust on, Jeesus koputab, ta kutsub sind waluga enda poole. Kui jurm sul tulewal aastal mõne armsa riisub, Jeesus koputab jällegi, wahest ja ometi jeshki õnnetuses hakkad tema kuue palistusele külge. Kui ta sind õnnistab tulewal aastal ja su kätetööle sigidust annab, siis koputab ta jällegi: kuule, mina olen see, kes hoolt su eest ikka kannab! Kui ristitakse — Jeesus koputab ka jääl juures, sest kes usub ja ristitakse, see saab õndsaks ja kes ei saa nagu lapsukene, see ei saa mitte taewa riiki. Jeesus koputab, kui sa matusele lähed: Mina olen üleštõusmine ja elu, kes minu sisse usub, see elab igawesti, ehk ta küll sureb. Jeesus koputab, kui sa laulatusele lähed: Mees on naese pea, nõnda, kui Kristus koguduse pea, mehed, armastage naisi, nõnda, kui Kristus kogudust on armastanud ja ijeennast jelle eest äraannud. Igal elujuhtumisel koputab ta hommiku ja õhtu, üleštõustes ja magama minnes on su Õnnistegija jää. Kui sa koitu näed kumama, Jeesus koputab: laje eluwalgust oma südames tõusta! Kui sa ehat näed helkima, Jeesus koputab: Hing rutta ja peasta ennast, jurma õõ ligineb sulle! Kui sa metsa kuuled kohama, Jeesus koputab jää. Puu raiutakse maha ja heidetakse tulle, paranda, paranda end! Kõhi kuiwab ära ja lillekene närtfib ära, aga Jumala sõna jääb igawesti seisma, kõneleb sinu wastu ilus lillekene kenal kewadel, — see on Jeesuse hää. Ja kui sa merd näed ja kuuled ta kohisemist, siis mõtle: Patulaened kohisewad, teewad hirmu minule —

siin koputab ka Jeesus. Kui ja linnukest laulmas kuuled ja mure su südant rõhub, waata sääl koputab jälle su Jeesus: Kas üks linnukene külvab, tema loodab Looja pääle. Nii koputab Jeesus igal pool. Armas ristiniimene, tee talle lahti, ta tahab sisse tulla ja sinuga õhtu söömaaega pidada ja sina temaga. Siing, kui ja täna ei kuule ta koputamist, siis homme ehk ülehommene, aga tee kõrwad enne ammu lahti, kui üksford sul siit minna. Tee lahti, tee lahti. Neg lendab ruttuсти, ära kardada, et ja liig ruttu oma sõbraga kokku jaad, wõta teda ifka wastu ja kuula terawasti, kui ta koputab: Palu teda weel: Sää minu juure, Issand Jeesus, kui ta minema kipub, tõmba teda ta kuue hõlmast ja üttele: Mina ja minu koda tahame Jehoowat teenida. Halleluja. Amen.

Palwe.

Issand Jeesus, siin seisjan ma waene patune, tõijeti ma ei wõi. Nii, nagu ma olen, tulen ma su ette. Ära põlga mind mitte. Gila õhtu weel lubasin ma jätta patutööd, aga täna hommiku tõusin ma üles ja olin seefama, mis emnegi. Nüüd koputab ja mu ukse taga kõwasti. Ma tahaksin sind sisse lasta, aga wana liha ütteleb: oota weel, küll on aega. Aga ma wõidan mu lihajulgust: Tule sisse, mu Issand ja Õnnistegija — siin mu laua ääres on ruumi. Pea minuga õhtusöömaaega. Murra minuga leiba sel uuel aastal, ja anna mulle oma elufarikast maitseteda, siis pärin ma igawest elu. Sina Jehoowa seadsid mu päewad kämbelainses, oh ära lasse mulstis neid weidi päewi lihajulguses ja himus elada. Tee mu südant nii, et ma igal ajal sinu järele igatseksin ja igas hädas sinu poole õhkaksin. Kui ja mulle tulewal aastal õnnetust jaadad, lasse siis mul tunda, et see sinu käsi on ja et ja nii waljuсти koputab. Sagad ja mulle õnne, siis tee mulle selgeks, et sina kõige hää ande andja oled, kelle käest kõik tuleb. Ära lasse ilmaški päewa looja minna, minu wiha üle, lasse mind ifka mendadega leppida ja alati ja ifka kõikidega armastuses elada,

fest sinu jüngrid tuntakse, kui neil isekeskis armastust on. Tule sisse, waata mis on mul waesel anda, mitte midagi, muud kui lõhkine ja must süda — oh ja ei põlga seda. Aga sa tood mulle kallimat annet, kui kulda ühes, ja paksud mulle iseennast, ma ei ole see väärt: Mu Jeesus, Jumal liha sees, Mu igavene abimees. Amen.

Wiihil: Kes Jumatat nii laheb teha.

Sa tahad muga õhtat süüa Ja eluleiba jagada, Oh muud süit ilmast ja ei piüa, Kui wiletsust saaks aidata: Tää minu juurde, Jeesus Krist, Mind rõhub häda, waew ja rist!

D. Gr.

Palwe päewal.

Wiihil: Oh Jeesus Kristus tule ja!

1. Oh paluge, siis saate te, Kui otsite, siis leiate! Kui koputate usuga, Siis saab teil lahti tehtama.

2. Kel hinge waewab mure, piin, See julgest palwetagu siin; Kes palwes otsib hoolega, Saab kõik, mis ial palub ta.

D. Gr.

Paluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama. Sest igaüks, kes palub, see saab ja kes otsib, see leiab ja kes koputab, sellele tehakse lahti. Amen.

Armas Issand Jeesus! Sinu püha kannatamise aeg on käes. Sina hakkad walu ja surma teed lõndima, aga meie langeme palwes sinu ette, kuule meid ja halasta meie pääle! Meie palume sind: Saada meid sel paastu ajal nõnda, et meie oma patuteod ja himud jätafsime, hommikust õhtani sinu püha kannatamist meeles kannakfsime ja ifka ja alati usus su järele käed sirutakfsime. Oma ihuliku häda pärast ei taha meie täna kaewata, aga waimulik häda on juur, meie usf tahab tuimaks ja nõrgaks minna. Meie

elu on täis ülekohtu tegusid ja meie meel mõtleb alati kurja. Ära lasje meid wariseri meelega palwele tulla, waid lasje meid alandlikult oma rinda wastu koputada ja ütelda tõlneriga: Issand, ole mulle waejele patusele armuline! Pese mind hästi mu ülekohtust ja puhasta mind mu patust. Sinu, sinu wastu olen ma pattu teinud ja seda, mis su filma ees paha. Puhasta mind patust isopiga, et ma puhataks jaan, pese mind, et ma lähen walgemaks, kui lumi. Pane omad filmad mu patude eest warjule ja kustuta ära kõik mu ülekohtus. Eoo mulle, Jumal, üks puhas süda ja uuenda mu sees kindel waim. Ära heida mind mitte ära oma pale eest ja ära wõta oma Püha Waimu minult ära! Anna mulle oma õnnistuse rõõmustus ja heameelne waim toetagu mind. See, oh wägede Jehoowa, on meie tänane palwe. Nagu sinu julane Daawet heidame ennast nuttes tuha ja põrmu sisse maha: Issand halasta, Issand heida armu! Meie süüd koormawad sind, oh, kuis wõime sel paastu ajal rõõmupidu pidada. Meie walud waewawad sind, oh miks meie siis hõiskame — nutt olgu meile waraks! Sa helde Jeesus, anna meile usku, et meie sinu püha kannatamist ja surma usuksime, et sina meie eest ja pärast end nii waewata lastsiid. Siin seisame meie nagu Mooses mäekünka otsas, kui Amalek sõdis; kui meil käed nõrkewad, siis kinnita neid ise, ja suur walu mees. Ära lasje meid wäsida. Lase meid igal ajal rõõmuga käsi ülestõsta, et meie sinu ukse pääle koputaksime, ja taewane Kuningas. Tee meile lahti — meie seisame praegust sinu armu ukse taga. Sind otsine taga, meie ei oleks muidu leidnud, ja ise hõikafid ja otsifid meid juba — nüüd oleme sinuga koos, oh ja magus Jeesus, seo meid sinuga igawesti ühte. Waata, kuis kurat meid kiusab ja sinust meid ära meelitab. Waata, kuis patt meid kiusab ja meid nõdraks teeb, et meie wana wõrgutaja julle langeksime! Toeta, toeta meie palwe käsi, et nad ei wäji, oh siis ei saa ilu, ega kurat, kes mõirab, ega põrgu ja patt meie üle wõimust. Seo meid ühte armastuse sidemega, jeda ei jõua nad lahti kiskuda.

Sinu kaela langeme meie, sulle anname suud, ja meie wend ja sõber. — Mu wägew Jumal oled ja, Mu elu, minu kaitseja; Nii ütleb sinu sõna; Mu abimees, mu häda sees, Kes wõib su wastu panda? Aita mind, ma palun sind! Amen.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule ja!

Kui laps läab isa paluma, Ei isa suuda keelata,
Weel suurem taewa Isa meel, Kes saatmas meid on eluteel.

D. Gr.

Palmipuude pühal.

Wiisil: Ma südamest ja meelest. 233.

Et ärka, ristirahwas, Su siin su kuningas, Eest ole wirt ja wahwas Ta wastu minemas! Kõik läki ühtlasi Ta wastu noor, kui wana, Ta laulgem hosianna usklikult hulgani.

Joh. Riit.

Ütelge Siioni tütrele: Waata, su kuningas tuleb sulle tasane! Amen.

Palwe.

Hosianna, kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel, hosianna kõrgel! Nii karjuwad nad sulle, ja alandlik ja tasane kuningas. Oh lasse meil ka sulle hosianna hüüda, kuid ära muuda meie meelt, et meie juba homme sulle poo risti, poo risti karjuksime. Waata, Jerusalemm joošeb kõik su järele: wanad ja waeşed, suured ja rikkad, kannawad sulle palmioksasi ja laotawad sulle oma kuubesi sinu looma ette! hosianna hüüdwad laste suud, hosianna karjuwad mehed ja naeşed kooris, Hosianna kõlab Jerusalemma templi müüridelt wastu, Kolgata kibuwitsa puud kahjeward ja hüüawad ka hosianna. Jordan kohiseb kaugele suuda lagendikul hosianna, hosianna ühes. Surnumeri wahutab kiituse laulusi lauldes, hosianna auu kunin-

gale. Siinai ja Tabor suitseb — hosianna tõuseb jäält üles armu Iša trooni poole. Pilatus kuulab ja imestab, mis laul see on, ta waatab kahtlaselt omast majast wälja ja siis pomiseb ka tema hosianna! Kaimas turtsub wiha pärast, wariserid ja kirjatundjad kiristawad hambaid ja tõmbawad käed rufikasse, oh Jeesus, see palmipuude püha on suur ann püha sulle! Mis toome meie waesed patused su teele? Hosianna on liiga wähe, palmi oksid oled ja saanud, kiitust oled sa kuulnud, terve kewadine loodus on su wastu auustust täis: lõokene lõõritab ja pääsukene ruttab sulle wastu, juba ööpik lehwitab tiiwasi ja teeb peagi su kiituseks noka lahti — meie kiitus ja hosianna on tühine selle wastu. Waata, sa pikameeleline ja tasane kuningas, meie wiskame su jalge ette oma patuse südame, sõida sest üle ja sõida ta katti ja puruks. See on meie ohwer, see on meie hosianna, need on meie palmioksid! Ringi meile uus süda ja uus meel, et meie sind mitte oma patutegudega risti ei lõõksime. Sa oled kurb ja tõsine, sa oled rufjutud meie patu pärast, oh mis wõime parata, see karikas ei wõi just mööda minna, sinu Iša tahtmine sünnib. Sa ja ei taha ka, et see karikas mööda läheks, sa sõidad ise surma, oh aita, et meie ka nii julgesti surmale silma waataksime. Hosianna sulle, kiidetud olgu, kes sa tuled Išsanda nimel, Hosianna kõrges! Amen.

Wiihil: Jeesus, Önnistegija. 161.

Waata, sinu kuningas, Tuleb sulle, hingekene, Rõõmu hääl on kolamas: Awa südant, inimene! Hüüa: Išsand, tule ja Oma tasandusega!

P. Hiller.

Suurel Meljapäewal.

Wiihil: Siion kaebab juures hädas. 291.

Jeesus, sina astud surma, Aga meid weel mäletad, Murrad meile taewa leiba, Patud elu karikat: Hing, oh

tõtta rutuga, Jeesus ihkab sinuga Wiimast paasatalle süüa,
— Patune, ta juure püüa! D. Gr.

Minu olen südamest igatsenud seda paasatalle teiega
süüa. Amen.

Issand Jeesus! Sa igatsed meiega paasatalle süüa, enne, kui sa surma lähed. Sa tahad elu ja õndsust meie hulka külvada ja enesele wolid ja piina ja walu! Su homme ootab sind Kolgata, et sind ristisambas naerda ja teotada, sina aga jagad meile selle kalli ande läbi ilmju-remata elu ja hääd. Sa igatsed südamest seda paasatalle süüa: Sa katad meile lauda meie waenlaste nähes ja sinu äraandjagi istub sinuga lauas, ta tuleb ka sest wiinapuu wiljast maitsema, mis sina jagad. Oh kihuta Suudas mi-nema, aja ära, kes sind ei talli, wõta nende käest su kal-lis anne, kes seda teotades kulla ja hõbedat wastu wähe-tawad. Maailma wara järele jooksewad miljonid tormi, oh et nad selle hingemanna järele ka tormi jookseksiwad. Sina pakud kallimat, kui kulda ja hõbedat, aga paljud lük-kawad seda põlgdes tagasi. Sinu helde käsi on walmis jagamas, aga meie seas on inimesi, kes käed rusikasje pi-gistawad ja su kallist annet mitte wastu ei wõta. Tulge, hüüad sa, kõik on ju walmis, sinu sulased kutsuwad, aga paljud wõtawad kutsujaid kinni ja tapawad neid ära — nad ei ihalda sinu laua ja sinu leiwa ja püha karika jä-rele. Salutuid, waeleid; pimedaid jandikesi korjad ja wiimaks ja tood oma pulma kotta ja waata, su laudad saa-wad täis! Oh oleksime meie ka need jalutumad ja wae-fed, kes sinu kotta ja laua ääre aset leiaksid! Meid ka oled sa korjanud tee äärest, sinu pärisrahwas, ärawalitud Iisrael põlgas sind ära. Tee, et meie su armu igawel ei põlgaksime. Helde on su käsi, kiitus sulle, selle eest, sa waluwürst, kes ennast juba homme kibuwitja krooniga ehid! Meie pääle mõtled ja alati, aga meie uuustame sind ikka: tuleta meile meelde, seisa koputades ka tänagi meie südame ukse ees, et meie lahti teeksime ja sinuga njuš püha õhtu

jöömaatega peafime! Meie elu on lühike, aga täis pattu, laje meid ikka sinu leiwast maitseada ja sinu karikast juua, siis pesed sa meid puhtaks meie ülekohtust ja wabastad meid, nii rängast koormast. Helde Jeesus, ja kingid mulle enne oma surmaäiki nii juurt hääd, mis wõin ma sinu kasuks teha? Mis muud, kui põrmu sisse maha heidan ma ja palun: Oh armu Isa halasta, mu waele, nõrga pääle, Ma pole mitte see wäärt, ega seda teeninud! Amen.

Wiiil: Siion kaebab juures hädas. 291.

Oh mis wiimaks peab saama Minust, waelest patu-
sest? Et ma armastan maailma, Sa ei hooli kellegist? Et
weel julge meelega, Ikka olen põormata? Südant wõta
liigutada, Jeesus, ja mind äratada! Joh. Scheffler.

Suurel Reedel.

Wiiil: Siion kaebab juures hädas.

Jeesus, minu hinge peigmees, Kristiambas rippub
jääb, Maailm sipleb patuwaelses, Kuulda metjalise hääb:
Kes mu hinge hirmutab, Ufu paela nõrgendab, Tahab
enejele wõita, Põrgu põhja minu heita. D. Gr.

Tema on meie üleastumise pärast haawatud ja meie
ülekohtu pärast rõhutud. Amen. Jej. 53, 5.

Meie seisame siin ju ristil all, ja juur hingekarjus
Jeesus Kristus. Nemad on sind ristilöönud, aga nad ei
tea mitte, mis nad on teinud. Kurat ja wanadulus andis
nõu: hukake see ekstajaja ära ja kõrged preestrid mõtlesiwad
maale ja rahwale, kuningale ja keisrile juurt hääb tege-
wat, kui nad mässjaja taewa ja maa wahale ristilõiwad.
Sa nad tegiwad tõesti hääb, armas hing. Kõik, kes kar-
jusid: poo ristil, poo ristil — tema on surmaga wõlgu,
need oliwad Jumala täes tööriistad, et meie patud finni-
makssti. Werega, Jumala werega pidi Kaini weri pestud

saama, waluga, mis Jumal tundis, peab meie surma walu wähen datama. Naelalöökidega ja odapistega, lüüakse meie jõledate patudele laan pääle ja Isa anna andeks! mis tema suust kõlab, kustutab wiimse kui wõlaraasukesse Isa raamatust maha. Juudas pärib põrgu, wariserid ja kirjatundjad lähewad hukka, Kaiwast ja Hannast ähwardab hirmus põrgu leel, aga meie pärimel elu ja õndsust. Ta oleks wõinud ju sest walust päästa, ta ütles ju Peetrusele: Tagane minust: sest sa ei mõtle, mis Jumalast, waid mis inimestest. Ketsjemanni aias ütles ta weel: Oh! mõtled sina, et mina praegu ei wõiks oma Isa paluda, et ta mulle saadaks enam, kui kakstoistkümmend legioni inglid? Aga kirjad peawad tõeks saama — Seesus peab surema. Kui Pilatus ta lahti oleks lastanud, ei oleksid kirjad mitte tõeks saanud. Jehoowa tahtis meie kõikide ülekohut tema pääle panda, sellepärast hakati teda kiusama, äraandma ja ristipooma. Kui Juudas oleks palunud, siis oleks Seesus ka talle andeks andnud, aga tema oli kõik usu ja lootuse kaotanud ning tõttas põrgu sülle. Kõikide üleastumise pärast haawati teda jääl — rööwel ja mõrtsuk sai andeks, sest ta uskus, et Seesus ka tema eest sureb ja talle paradüüsi wõib awada, sellepärast palus ta: Mõtle minu pääle, kui sa oma kuningriiki tuled! Täna pead sa minuga paradüüsis olema, kostab Seesus ja rööwel sureb täis usku ja lootust. Oh et meiegi wõiksime uskuda, et Seesus meie eest on surinud. Meie eest on äraantud ja ärawalatud tema kallid weri, seda tuleb meil alati meeleskanda. Kes neid sõnu ei usu „teie eest araantud,“ see on umbusklik, ütleb Lutherus ja niisugune ei wõi igawelgi taewa riiki pärida. Seesus, aita meie nõtra usku, et meie ikka ja alati sinu weriseid haawasi oma silmade ees näeksime ja nendest elu ja õndsust otiksime. Aita meid armust. Amen.

Palwe.

Waata, kuis me sind palume, sa risti löödud Jumal ja Õnnistegija! Silmigi ei suuda meie su risti poole tõsta,

sest jäält nõretab maha, weri — meie patt. Sinu walurikast palet ei wõi meie waadata, sest need walujooned, on meie patujõed. Do — sinu laiali aetud käsi ei suuda meie usus puutuda, sest meie patt on neid nii hirmvasti läbipuurinud. Aga siin me põlwitame alandlikult sinu jalgade juures, kust ka werelaened woolawad, mis meie patt ja ülekohus tegi. Kindlasti wõtame su jalgade ümber sinni ja anname palawasti neile suud, ja maailma Looja ja kuningate Kuningas, keda meie patt ja ülekohus nii hirmvasti ärarõhus. Oh Jeesus, ja walu würst, waata meie pääle armuga, awa meile ka paradüüsi ukse, sest mitte omast wäest ei tee meie kurja, waid patt ja saatan on meid hirmvasti petnud. Päästa meid põrgu ahelatest ja lõida meid usus sinuga ühte, sest ja ostad meid täna nii kalliste ära. Kuule meid, kes sa surma ja kuradi warijema paned, heida meie, su laste pääle armu, ja helduse Kuningas ja armu Isa. Amen.

Wiijil: Siion kaebab juures hädas.

Sina, ristilöödud Jeesus, Oma käsi siruta, Kui mind kiusamas on õelus, Esiteleb patuga: Sinu wiie haawa wäes, Seisku usukily mu käes, Et ma wõidaksin lõik kurja, Põrgu wõimus läheks nurja! D. Gr.

Esimesel ülestõusmise pühal.

Wiijil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202.

Nüüd tõuseb üles Jeesuse, Allt põrgust, surma haast, Sa toob meil elu, õndsuse, Meid päästab patu paelast, Nüüd lahti jälle taewa tee, Kui aga rõõmsast rühime — Kui ja meid kutsud, Jeesus! D. Gr.

Mina tean, et mu Lunnastaja elab, ja tema jääb wiimseks põrmu peale seisma. Amen. Siob 19, 25.

Kristus on ülestõusnud, Kristus on surmuisst ülestõusnud, Halleluja! Kõlab täna ristikoguduse rõõmulaul üle

terwe maailma. Tema, keda surmawari kattis, on jelle lõhki käristanud ja nagu wõitja Glumwürst hauast wälja tulnud. Maa wäriſeb ja kiwi lendab, ingli kätet meeretatud, eest ära, hauahoidjad ehmatavad ja minestawad, Muu- iſſand astub ülesſe ſurmaſt elule. Züingrid ja naeſed on ſurwad, jeſt nad otſiwad teda hauaſt, aga hõiska ja rahwake, röömuſta püha riſti kogudus, ſinu Lunastaſta elab ja ſeiſab jällegi jelle maailma põrnu pääl. Siob teadiſ keda, ja ta röömuſtaſt ette, et tedagi ſeefama Lunastaſta ſurmaſt läbi igaweſe elule wiib. Päike ei peida enam oma palet, röömuga heidab ta oma helki üle maa ja kuu ja tähtede. Kewadine loodus haſſab elule ärkama, lõõritades tõuſeb lõõkene taewa poole üles. Glu kewade tuleb uſſli- kudele kätte, jeſt nende tõſine aitaja ja armastaſta eſ jää ſurma ſiſſe, waid tõuſiſ üles, et igaweſti elada ja walitſeda oma kalliste oſtetud riigi üle. Taewas kõlab weel juurem hoſianna, kui jõuluajal, jeſt Iſſand, keſ ennaſt põrmuni alandaſ, on jällegi ülendatud ning ann kroon pääs ja wõidu mõek käeſ, tuleb ta hauaſt ja põrgu ſüga- wuſeſt wälja. Surm, kuſ on ſinu aſtel, põrguhaud, kuſ on ſu wõimus? Kõik on murtud ja katti, meie, ta kalli werega oſtetud lapſed, oleme lahti patupaeltetſt ja ſu- radi kõidikutetſt. Siing, miſ ja ihkad weel, ſinu Iſſand elab ja ſaab ka ſulle. Uga wariferid, need wäriſewad ja põgenewad, kõrgepreſtrid on ſurwad ja pagana sõjamehed ütlewad: ei tea, miſ ſaab — teda ei ole hanaſ! Wä- riſe ja warifer, tunne hirmu ja äraandja kõrgepreſter, keſ ja teda paganatel hukka laſſiſid mõiſta ja ja wõeras Rooma kohtuniſ ja sõja meeſ, mõiſta ja ſaa aru — ela- wat ei tule enam ſurnute ſeaſt otſida. Tema wõib kõigile teile kohtuga tulla, jellepärast tõtake kõik tema juure, tema tõttab ka teie juure ja ütleb: Rahu teiega! Kaſtuge ta haawatud käſi ja jalgu, ſee on ſeefama, keſ riſtipääl rip- puſ: Meie Iſſand ja meie Sumal. Hõiska talle halleluja waſtu ja hele kewadine päike, laula talle kiidulaulu lõõke, terwita teda, ja wäike ſinililleke metſa all, kui ja lume

hõlmast pääsed ja tärkad ja märkad. Tulge kured kaugelt maalt, tule ööpik ja künnilind, hõiska talle kiidulaulu, kole külm ja surm ja talw on mööda. Nistifogudus, lasse oma kiriku tornidest kiidukellajid heliseda, usklikud, hõijake selle elupäikesele halleluja, Muu, kiitus olgu igawest', Kes meid on peastnud jälle! Amen.

Palwe.

Kuis me peame sind kiitma, ja Gluwürst ja päike Jeesus! Meie keel ei oska kõneleda, ega meie suu laulda, sest äramõistmata on see saladus ja suur on arm, mis ja meile näitab! Mis oleks meist saanud, kui ja surma oleksid jäänud? Glukewade koidab meile, taewalikku si lilleni puistad ja meie eluradadele, hirm ja kartus on mööda, kui meie aga usus sinust kinni hakkaksime. Hõijates tõttame sulle wastu, halleluja hüüame sulle kooris, oh katju meie südant läbi, kas ta ka tõstes usus sulle hõiskab. Maailm ja päike ja tähed helgiwad rõõmupaistuses, warsti laulawad linnu koorid sulle kiituse laulu, oh et meie hõiskamine ka nii puhtast südamest tuleks! Meie waesjed patused palume: Jää meie juure, Issand Jeesus, sel kallil pühaja igal ajal. Kui ja ise meie usuleeki läitad, siis tunneme sind ära, et sina meie Lunastaja oled. Kuradi wõimus on langenud, oh tee, et ta ka meie üle siin nii palju wõimust ei saaks, sest patlik liha püüab meid weel ilma laanes eksitada, sinu arm aga maksab kõik kinni, meie oleme ju omad elus ja surmas. Lasse meid sinu omaks jääda. Amen.

Wiihil: Kõik kallis hinge õnnistus.

Oh anna, et me patu tööd Siin wõiksime kõik wõita, Et põrgu pimeduse ööd Si juudaksid meid kõita: Nii kui ja tõusid elule, Tõid ilma eluwalguise, — Nii lasse meid ka tõusta.

D. Gr.

Tõisel ülestõusmise pühal.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202.

Mu jüda, ole ülewel, Dõ on ju möõda läinud, Nüüd ole walmis, waim ja meel, Päew on ju selgest tõusnud: Waat, sinu Õnnistegija Dn hauast tõusnud auuga, Dh wõta teda wastu!

Uus lauluraamat.

See on see päew, mis Jehoowa on teinud: olgem wäga rõõmsjad ja rõõmustagem temast. Amen. Paul 118, 24.

See on see päew, mis Jehoowa on teinud, kiitus olgu temale, see kiwi, mis hoone ehitajad põlgasiwad, on nurgakiwiks saanud, Jehoowa käest on see sündinud, see on suur imeasi meie filmade ees, Muu olgu taewase Isale! Õnnistatud olgu see, kes tuleb Jehoowa nimel: Meie Õnnistegija tuleb hauast ja toob meile elu ja õndsust. See on Jumal, Jehoowa, kes meile on paistnud, kui walguis, haud ja õõ taganeb meist, meie laulame julle halleluja, kes sa wäärt oled wõtma kiitust ja auu, sa tõsine walguis Isast igawesti, kes sa ju algusest olid, kes sa meie liha enese pääle wõtsid, et meie pimedat elu walguistada. Sää! sa paistad ülestõusmisel hana juurest, sa paistad ka pimedusesse, aga pillkane pimedus, umbus! ja kahtlus heidawad su heledad kiired tagasi. Sina tulid maailma, sa tulid omafete juure, aga omafjed ei tunnud sind ja ei wõtnud sind mitte wastu. Dh anna, anna armu, Isand! Kui sa nüüd säält kaljuhauast tõused, paista meie südamesse ja sulata seda jääd, mis sää! weel on. Waata, sinu wõidulipp hiilgab üleilma, aga miljonid ei waata seda elulippu, waid käiwad kuradi ja surma musta lipu järele. Tungi läbi jüdamme pimeduse ka nende juure, sa suur wõitja. Miljonid kurjategijad istuwad wangis, miljonid käiwad häbiteed ja istuwad pordumurgas, tungi ka nende juure sa Gluwalguis. Weel löõb kurat trummi ja kogub enesele alamaid, patulaened kohisewad ja teewad hirmu kõigile: tõuse, sa elu-päike, walguista meie rada, et meie mitte pimeduses ei

käikšime! Iisrael käib surmavarju orus, Siionit ähwardab Paabel häwitada, kandleid käes, seisawad ju werega lunastatud lapsed, paluwad ja laulawad sulle: Päästa meid ära, tee meid lahti patu paeldest, oh Jehoowa, saada seda hästi korda! Sina oled mu Jumal ja mina tahan sind tänada, mu Jumal! sind tahan ma juureks tõsta! Siin seisab ju lunastatud kari, — kas meie oleme see wäärt, wõi seda ärateeninud? Oh sina üksi, Jumal, tunned seda, sina näed ja waatad meie südamed läbi. Meie kiidame sind kooris, kes ja surma ärawõitsid, meie täname Jehowat, sest tema on hea ja ta heldus jääb igaweseks ajaks. Amen.

Wiihil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202.

Su nime, Iisand, kiidawad Su lunastatud taewas, Ja auu sulle annawad, Kes wõitlewad weel maewas. Oh anna meile jõudu ja, Et wõimust saame meie ka Su püha were läbi.

Uus lauluraamat.

Taewaminemise päewal.

Wiihil: Ma tulen taewast ülewelt. 38.

1. Nüüd, wogad, rõõmustelege, Et Kristus läinud taewasfe, Sest laulgu rõõmjust meie keel: Nüüd olgu tänu Kristusel!

2. Kõik inglid taewa wäega Nüüd kiitwad teda ot-
sata Ja laulwad wäga rõõmjusti: Auu olgu ikka temale!

Uus lauluraamat.

See tuleb heaks, et mina ära lähen, sest kui mina ära ei lähe, siis ei tule rõõmustaja mitte teie juure. Amen.

Meie waatame sulle usufilmadega järele, ja taewa läinud Iisand ja Sunnistegija! Sa jätad küll meid maha, aga ometi oled ja meie juures maailma otsani. Aga, meie oleme pimedad, meie ei näe sind mitte, et ja meie keskel seisad. Ka täna, kui meie sind palume, seisad ja keskel

meie seas, ja laotad oma rahu käsi õnnistades laiali, oh, et ju magus rahu meie kõikide südames aset leiaks. Sinna ja kadud pilvede taha — aga ja oled siiski ju usklikude ja omafsete südames — oh oleksid ja meiegi südames, sest meie oleme ka ju omad. Pätt kirjub meid küll sinu juurest eemale ja kurat tahab sinu sõna ja walgust neelda, aga sinu trööstija Waim karistagu ja noomigu meid, et meie tõsidusele püüaksime ja kurjust ja õelust kindla käega enesest tõrjuksime. Oh Kalilea maa mehed, mis teie seisate ja wahite! Nagu ja üles lähed pilvede pääl, oh Jeesus, nii tuled ja meile kord kohut mõistma. Oh ära mõista siis seaduse ja õiguse järele kohut, waid mõõda meie süüd armuga, halastus olgu ju paremas ja heldus pahemas käes! Maailm ei suutnud sind enam kanda, oh Issand sinu töö oli tehtud, sinu weri meie eest woolanud, ja läksid ülesse oma Isa kodadesse, et seal meile ajed valmistada, oh tee meile ka sinna ruumi ja eluaseta, et kui ükskord meil siit minna, siis igawesjed kofjad meid wastuwõtaksid! Waata taewast meie pääle armuga alla ja kannata weel meie pattudega. Tõsta õnnistades käed ka meie üle, nagu ja jää! Õlimäel oma jüngrid õnnistaksid, siis lahkume meie rõõmuga sest pühast, sest meie teame, et sina meiega käid. Issand Jeesus, ja töotad meile täna oma trööstijat waimu läkitada, waata, mitmed meist on kurwad ja kõikuwad oma usus, jaada sinna sisse, mis neid julgustaks, elustaks ja waimustaks, et nad selle waimu walguse läbi sind, ja elu-päike Jeesus, läbi patu udu ja pilvede näeksid. Oh igawel ära kao meie usufilmast, kui ka Õlimäe kohal pa-fud pimedad pilwed sind meie eest warjawad. Oh kui õnnis on see, kelle rinnas sinu rahu walitseb: anna meile oma rahu, jätta meile oma rahu, ja üleslaimud Õnnistegija. Amen.

Wiisil: See aeg on tõest meil usse ees. 208.

See kasu tulgu minule Su taewaminemisest, Et õiges usus kindlaste Su järel käiksin järgest, Ja wiimaks wõik-

sin rõõmuga, kui käsid, ilmast lahkuda. Mu palweid, Issand, kuule!

Hus Pauluraamat.

Esimesel Nelipühil.

Wiihil: Oh Jeesus Kristus, tule ja.

1. Oh püha waim, et tule ja! Meid täida armu tulega, Et saaks ju sõna kuulatud, Su riik seeläbi kaswatud.

2. Siis paganad ka tulewad, Ja taewa Isa kiidawad, Kõik ühes usus rõõmuga: Halleluja, halleluja!

Dr. W. Luther.

Ja ma tahan Isa paluda, et tema annab teile ühe tõise rõõmustaja, et tema teie juure igawesti jääb. Namen. Joh. 14, 16.

Kas ja kuuled mühinat, nagu puhuks kange tuul? Kas ja näed heledaid tulekeelesi hüilgama? Jah, ja näed: Mets on healis, maa on keelis — nelipühi on käes. Päikeste kuldised kiired tungiwad pilwedest läbi — kuldne koit kumab ja hele päikene särab, metšas on mühinat kuulda, nagu salahääled käiwad läbi looduse — linnukesed lõõritawad, sitikad sirisewad, lillekesed lehkawad, lapsed hüppawad lühäl rõõmupäraft, kema kewade on käes, elu on igas orus ja mäes. Seesama elu on ka usklikude südames. Jeesus on küll üles taewa läinud, aga ta läkitas meile tõise rõõmustaja, kes igawesti meile jääb. See on jee tõe Waim, keda maailm ei wõi wastuwõtta, sest ta ei näe teda mitte, ega tunne teda mitte. Tõsi on, et maailm teda ei näe, aga ta teeb ometi maailmas tööd, tema jüngerite südames leegitsseb jee tuleke ja tänapäewani futjub, kogub, walgustab ja pühitseb jee waim. Maailm salgab maha tema tööd, aga waata, kuidas kristlik kirik kaswab: Külmal põhja maal ja lõuna sooja päikese all kuulutatakse tema nime ja hülgab tema rist. Muga mööda on ristifogudus omad arud üle terve maailma ajanud! Aftias ja Ameerikas. Afri-

kas ja Austraalia saarte pääl on miljonid, kes ristilöödud Kristust kumardavad. Ka meie Gesti esiwanemad oliwad paganad, ka meid kutsuti ja koguti omal ajal Jeesu lippu alla, ehk küll mõel weriseid haawasi löi ja wanemate weriga see pind kastetud sai. Siiski, nüüd oleme tema omad ja aegamööda kogutakse kõik rahwad tema juure. Dh need misjonäärid ei ole mitte asjata raha raiskajad, kes nüüd sõnamõel — püha selge ewangelium käes, terwe maailma sisse laiali lähawad. Üks kogub ühe, tõine tõise ja need kogutud koguwad esiteks oma lapsed ja sugulased ühte, pärast, aastajadade jooksul kogub ennast terwe rahwas Jeesu leeri ümber ja Püha Waim on jälle oma riiki ja kirikut laiendanud. Tema waatab säält, Isa paremalt käelt, oma koguduse pääle alla ja tunneb rõõmu, kui tema riik laieneb. Aga oh kahju, kõik, kes kutsutud on, ei lasse sel Pühäl Waimul enda sees õiget tööd teha. Selle maailma waim — lihahimu ja põrgu waim — kurat, nopiwad selle hää wilja südamest ära ja sinna ei jää muud, kui kibuwitsad ja ohtad järele, kust meie ikka ja ikka oma Lunastajale waluwannikud palmime. Terwe loodus liigub ja elab, kui Sumala Waim kewadel ta peale puhub: linnud hõiskawad tuhande keele pääl, lilled lehkawad magusasti ja tallekesed hüüawad aasjal rõõmsasti — ristikogudus, sinu pääle puhub Püha Waim, jaa elawaks ja rõõmsaks, sinu Sumal ja Issand ei ole sind unustanud, ta elab ja tahab et ka sina elaksid, ära jää tuimaks selle Waimu wastu, lasse see Sumalik jära oma südamesse waata, kuis siis jääll kõik õitseb ja lehkab — kaota tuimus oma seast, ära ole leige, waid palaw, sest su Sunnistegija elab, elu saab ka sulle. Amen.

Palwe.

Sah, sina elad jääll ülewal, mu Issand ja Sunnistegija ning saadad jääll mulle oma Waimu, tänu sulle, et sa mu külma ja tuima südant jälle palawaks teed! Maailm ja ta himud tahtsid mu usku riisuda, kurat hirwitas mind ja põrgu walmistas mulle aset, jääll lendas su Su-

malik usu jãde mu südamesse ja ma nägin sind, mu Lu-
nastaja, nagu Saulus Tamaskuse tee pääl. Kiitus sulle,
ja halastaja Arm! Müüd ma mõistan, et sina oled, keda
ma taga kiusasin oma patu ja kurja teoga. Anna mulle
andeks ja loo mu süda uueks, et ma enam kunagi ei ek-
siks! Sinu käsud unustasin ma ja oma ligimese vastu
olin ma armuta, ülekohut tegin ma oma wennale, aga suu-
remat walu tegin ma sulle, ja kõige puhtam, püham Tee-
sus, sest mis ma ühele vähematest wandadest tegin, see
kõik lõikas sinu südamesse, seda tegin kõik sulle. Oh kus-
tuta maha mu wõlg ja patt — ma näen sinu sõna wal-
guses, et sa patusid, rõhutuid ja waewatuid oled tulnud
otsima ja õndsaks tegema. Lase jääda need leegid mu sü-
damesse, oh siis käin ma otse ja õiget rada sinu taewa
Jerusalemma poole. Kuule mind, oma suure halastuse pä-
rast. Amen.

Wiisil: Jeesus, tule minule.

1. Püha Waim, kes rõõmustad, Pimeduses wal-
gustad, Taewast tule meile ja Oma armu tulega.

2. Kõige armsam sõber ja, Anna rõõmu, rahu ka,
Tule, kallid abimees Rõõmustama tema sees. uus Paulur.

Tõisel Relipühäl.

Wiisil: Jeesus, tule minule.

1. Kõigest patust armuga Meie südant puhasta ja
kõik haawad heldeste Paranda ja terweks tee.

2. Saada meid, kuis tahad sa, Pane südant põlema,
Dige teele juhata Ekstijaid ka armuga. uus Pauluraamat.

Sinu hää Waim juhatagu mind tasase tee pääle. Amen.
Paul. 143, 10.

Sa trööstija ja tõe Waim! Juhata mind siit kõrbest
läbi tasase tee pääle. Ara lase mind milte komistada, sest

selle maailma tee on kalkuline ja libe. Speta mind sinu käsu järele elama ja tegema. Ära lase mind ial unustada, et mina sinu omandus olen ja nagu sina jääl ülewal püha ja õige oled, nii peab ka minu tee õige ja ilmlaitmata olema. Kui ma käin ohust ja wiletsusest läbi, kinnita minu usku, et ma meelt ei heidaks, waid ikka oma lootust sinu abi pääle paneksin, kes sa wäikeste linnukestele ja putukatele elu ja toidust jagad. Terwe suur ilm on sinu Waimu täis, tee meie filmad lahti, et meie jeda näeksime ja kõrwad, et meie sinu Waimu kohanat kuuleksime. Tuhata mind sinna eluwee hallikale, sinu altarite juure, wägede Jehoowa — kirikusse, kus sa mind oma sõna läbi kutsud, karistad, noomid ja walgustad. Waata paganatele hiilgab ja helgib sinu Waimu walgus, oh miks peaks ta siis minu südames tumedaks ja pimedaks minema, — keda sa nii kallilt ristipuu pääl lunastasid! Seisku mu usu lamp täis õli, et kui sa kord kutsuma tuled, siis ajawitmata sinu pulma kotta tõttaksin. Sinu tõe Waim saatku mind nüüd ja igawesti. Amen.

Wiijil: Jeesus, tule minule.

Anna pühast elada, Anna õndsast surra ka. Anna wiimselft taewasse Minna sinu rõõmusse. uus Pauluraamat.

Jaani päewal.

Wiijil: Jeesus, tule minule.

1. Meie käime wõeral teel, Eksituses meie meel. Hündja hääl küll kõwasti Hündab: Pöörge tagasi!
2. Pöörge ümber patutööst, Wabastage waimu ööst, Jeesus teile ligineb, Õndsus ilma meeks teeb!

Seft tema on see, kellest prohwet Jesajas on rääkinud ja ütelnud: hündja hääl on kõrbes: walmistage Issanda teed, tehke Tema teeraad tasaseks! Math. 3, 3.

Urmas hing! Mis ja laffid eila dhtu waatama, kas pilliroogu, mis tuulest siina ja tanna heljutatakse, woi ristjat Jaani, suurt prohwetit korbese. Ei, sina laffid noorte inimeste tulesid waatama ja kuulafid nende tuhje rōmulaulusi ja mangufi, oleks ja selle asemel piiblist jeda meest otfinud, kelle kuub oli kameli karwust ja nahk wōō wōōl ja kelle toit oli rohutirtsud ja metsmesi. Tema on seesama mees, kellest prohwet Jesaja on ütelnud: Hūūdja hāāl on kōrbes, tehke tafafeks Isjanda teed! Tānane päew on Gesti rahwa wana pūha, aga suremataks jaab see päew jelleläbi, et sel päewal Isjanda tee walmistajast ristjast Sohannejest kōneldakse, kes julge sōnaga rahwast patust pōōrmisele manitjes ja wariferidele ja tōlneritele ilma kartujeta hūūdis: Teie wihafemate madude jugu, kes on teile nāitnud tulewase wiha eest ārapōgeneda. Ta on seesama mees, kes julgesti Herodessele ütles: Sul ei sūnni oma wenna Wiilipi naest pidada, sina wūrft, sina ei tohi ka abielu rikkuda ja selle tōde pärast kaotas ta oma pāā. — Tāna tahame tōine tōifega waadata, esiteks: Hūūdja hāālt kōrbes ja tōifeks: Mis ta hūūab. Sina aga, kelle kinga rihma ristja Jaan ennast wāārt ei ole arwanud pāāstma, tee meie filmad lahti, et meie dīeti nāeme jeda hūūdjat hāālt jāāl kōrbes ja awa meie kōrwad, et meie selgesti kuuleksime, mis ta meile kuulutab. Amen.

I., Hūūdja hāāl kōrbes.

Kes on see mees nahk wōō wōōl, kameli karwust kuub seljas? Miks ütleb ta kōrbes juthust, nii tuhjas ja toledas paigas? Jeesus ütleb sellest mehest: Gest see on seesama, kellest kirjutatud on: Waata, mina lāfitan oma ingli Sinu pale eele, kes teed Sinu eel peab walmistama. Tōeste, mina ütlen teile: nende seast, kes nāifest on sūndinud, ep ole mitte suuremat tōusnud, kui ristja Sohannes. — See mees on Isjanda Jeesuse tee walmistaja. Tema kāib Isjanda eel ja tafandab Ta teed. Tema ristib rahwast patustpōōrmisele, aga Isjand Jeesus jaab Pūha

Waimu ja tulega ristima. Hüüdja hääl on kõrbes. Suudalised, kas teie ei kuule! Saduserid ja wariserid jätke oma tarkus ja pöörge ümber, sest teie lunastus ligineb. Teie tulete kõrbesse ristimisele ja tahate tulewase wiha eest põgeneda, aga kas teie ka õiget patustkäändmise wilja kannate? Oh tänagi weel on hüüdja hääl kõrbes ja hüüab: Parandage meelt, sest taewariik on ligidale tulnud. Taewariik on meil alati ligidal, sest jaadik, kui Jeesus tee sinna lahti tegi, aga patt, kurat ja meie liha ei lasse meid sinna sisse minna, sellepärast on ka meil weel hüüdjad kõrbes, need on waimulikud Sumalakartilikud mehed ja hingekarjased, kes meie juure häälega hüüawad: Parandage meelt! Aga kas meie oma meelt parandada tahame. Meie ei pane mikskiiski, et taewas meie nii ligidal on ja ei püüagi sinna sisse. Johannese ajal tõttasiwad nad kõrbesse ristimist jaama, oh tänasel päewal ei pane patustpöörmise jutlust paljud tähele, waid tallawad oma hirmsat teed edasi. Aga miks ütles ristija Johannes kõrbes jutlust? Ta ei juutnud hirmust patutööd päält wuadata, mis Iisrael tegi, ta ei tahtnud tigidate wariseride ja kirjatundjate wõimupiiris ajuda, waid tõttas kõrbesse waba looduse sülle, kus kellegil ütlemist ei ole, ja kus ta hüüdja hääl ilma takistamata wõis kosta. Ta täadis, et rahwas teda ülesotjib, ta täadis, et siin kõrbes Jordan jookseb ja et siin ristimiseks wett küll on. Parandage meelt! hüüdis ta nagu kõuepajunaga, ja see hüüd kõlas üle Juuda mägise maa ja üle Samaria, üle Kalilea järwe, üle Betlema ja Serusalemma ja nii paljud tuliwad ja tahtsiwad „tulewa wiha eest põgeneda!“ Oh oleks ka, et meie meelt parandaksime ja tulewa wiha eest põgeneksim.

Aga II., Mis ta hüüab?

Evangeliumist loeme: Sest tema on see, kellest prohwet Jesaja on rääkinud: hüüdja hääl on kõrbes, walmistage Issanda teed, tehke Tema teeraad tajaseks. — Waatke, see on ta õige otstarbe. Ta ei ole mitte paljas hüüdja

hää! mis kord hüüab ja siis kaob, tema on Issanda tee tasandaja. Sest ta ütles ise, et „päraſt tuleb mees, kes wägewam on minuſt, kelle kingu kandma mina wäärt ep' ole.“ (Math. 3, 11.) Ta ta kuulutas ette, et Jeesus saab oma rehealufst pühkina, niſud aita kofku panema, aga haganad ilmkufstumata tulega ära põletama! Jeesus Naat-jaretift tuleb maailma rahwafst äralumafstama ja ärapäafstma, Ta tuleb otſima neid, kes kadunud ja üleſtõftma neid, kes langenud. Üks fuur pööripäew jõuab maailmale kätte, jellepäraſt pööra ümber ja ekſlik inimene, ſinu õnniſtus, ehk hukatus ligineb. Wõtad ſa Teda waſtu, oled Tema oma, põlgad ära, kes ſind enne on armafstanud, ſiis ſaab Ta ſind haganate ſekka heitma ja ilmkufstumata tulega põletama. Kas teed on ſul walida; õnne tee ja hukatuſe tee! Tahad oma õnne tunda, ſiis mine Jeesuſele rõõmuga waſtu ja terwita Teda kui oma hinge peigmeefst ja õnniſtegiijat. Ei taha ſa Teda mitte tunda, ſiis oled ſa huffkamõiſtetud igaweſti. Hüüdja hää! on jelleks kõrbes, et ta ſuudaks Issanda teed taſafeks teha, pattu ja kurjuſt Tema eelt wähendada. Aga inimene, ta ei kuule ſelle hüüdu, ta ſammub edaſi patu teed, ehk küll ſaan teda weega on riſtnud. Ka meid on riſtitud Kriſtuſe õſaſaamiſe ſiſſe. Kas meie aga ſinna ſiſſe oleme jäänud, ſee on küſitaw. Nii mitu patu teed on meid oma õnniſtegiijaſt kaugele wedanud ja paljud on niikaugele läinud, et neid enam ükſki hüüdja hää! ei ärata, aga õigele teele tagaſi tuua ei ſaa ja nad kufuwad kord ſinna kriſtiffu, kuſt enam pääſtmift pole. Armas hing, kes ſa täna ſaanipäewa pühiffed! Laſe ſelle hüüdja hää!el kõwaſti enefe ſüdamete põhja hüüda: Pöörame ümber patu teelt! Meie kõik tallame ſeda rada, üks ligemal, tõine kauge- mal, mõni koguni kriſtiffu kurguſ, äratagu meid patuſtpöörmifele riſtja ſaani paſuna hää! Parandage meelt! Meie õnniſtegiija on ligidal, kufuge Teda appi, Ta pääſtab kõigift paeldeſt lahti, ſeft Tema käes on ju kõik wägi ja wõimus, aga enne ſaagu Issanda tee meie

siidames tasafeks. Enne olgu Tema werega patu must maha pestud, siis oleme Tema wennad ja Tema omad igawesti. Oh et meid iga päew niisugune wägew hää! hiiaks: Paranda meelt, küll siis meie kohkujine ja wä-risedes oma hinge õndsust taga nõuaksime. Kõlagu ristja Saani hiiid meil igapäew kõrwus, siis on meie terme elu suur meeleparandamine ja meie saame jelle wõidukrooni jää! armust päha. Anna seda Isjand Jeesus! Amen.

Wiihil: Armas Jeesus armuga.

Tasandagu hiiidja hää! Teed me' kurja siidamesse, Tuleb Jeesus, et siis jää! leiaks armja kohakeje: Leh-wigu siis surma tiib, Ta meid oma riiki wiib!

III.

Kiitus ja tänu, rõõmus ja mures.

Õnnistamise päeval.

Wiijil: Dh anna tuhat keelt ja mulle. 141.

1. Su nimel ristitud ma olen, Dh Isa, Poeg ja Püha Waim! Su rahwaga su juure tulen, Kui sinu laps su armu taim; Ma Jeesu sisse istunud, Ta Waimu mu pääl walatud.

2. Mind oled, Isa, omaks lapseks Ja pärijaks ju armust teind! Dh Poeg, mu hinge õnnistuseks Sa oled surres waewa näind! Dh Püha Waim mind rõõmuistad, Kui rist ja häda waewawad. uus lauluraamat.

Pea mu sammud hästi kinni oma tee jälgedele peal, et mu jalad ei kõigu. Amen. Paul 17, 5.

Armas laps! Sa oled täisealiseks saanud ja lähed täna oma Õnnistegija juure, et ta sind elu teele õnnistaks. Seni kaswafid ja wanemate ja waderite juhatusel all, kes sind selle poole juhatafiwad, kes on tee, tõsidus ja elu. Nüüd astud oma jalaga teele. Waata ette, kuhu ja lähed, küsi oma sõbra käest, kuhu pean ma minema ja astu siis kindla ja kõikumata käiguga sinna poole, kuhu ta näitab. Waata, elutee ääres seifawad kaks tulpa, ühe pääl on kirjutatud: lusti ja lõbu linna, tõise pääl seifab: Kanna oma risti minu järele — waewast läbi taewa! Sa tahaks

esimest teed minna, sest lusti ja lõbu saad siin ruttu kätte, kuna taewa õndsus pärast walurikast elu tuleb. Sa himustad liha järele käia, aga see, kes sind lunastanud, tõmbab sind ja ütleb: Mu järel uskja tule! Isa ja ema soovivad sulle hääd ja õnnelikku teed, sinu sõbrad soovivad sulle õnne, kiriku torn näitab ülesse taewalinna poole, lookee tõuseb lõõritates kõrgele, sellele on tänu wiia, sinna poole peab rühkima. Pea mu sammud hästi kinni oma tee jälgedele pääl, et mu jalad ei kõigu, palub Saawet. Oh oleks see sinu palwe, ja noor inimene. Pea, Jehoowa, kinni mu sammud, ära lasse mind õeluse teed käia! Snnistades paneb õpetaja käed su pääle: õnnis ja püha olgu iga samm, mis sa nüüd astud. Aga paraku Sumal, waim on küll walmis, aga liha on nõrk. Sa tõutad täna Sumalale, ei ma taha eksida, aga homme tulewad meelitajad ja ütlevad. Tule meiega, sest tee, mis sina käid, on konarlik, meie teame uut, paremat ja siledamat teed. Sa waatad esiteks küll kahtlaselt, nagu Ewa õuna waatas, aga wiimati näed sa, et see tee tõesti parem on käia, jää ei ole risti kanda, ei ole terawaid kivi ega kohutawaid kaljumurkasi ja sa tahad minna, aga pea kinni, mis sul on. Kõik ei ole küld, mis hiilgab! Ilma lai ja libe tee jaadab tuhandeid ja miljonisi meelesäraheitmisele ja hukatusele, walule ja häbile. Reed kes kitsast teed lähwad, käiwad rõõmuga seda rada ja kannawad risti nurisemata. Ainust ohke häält, ega kaebtust pole kuulda. Aga jäält laiaft ilmalaanest kõlab hüüdmine ja kaebamine, taewani tõusewad walu hüüded! Oh Sumal, kuhu olen ma sattunud! Surmahaud haigutab ja põrgu leegid tahawad neelda. Kuid hilja, hilja on ümberpöörmine, see riik, kelle teel sa sammud, ei lasse sind enam lahti. Wali siis täna, minu armas, niisugune tee, kust ja enam tagasi ei ihalda tulla. Palu Jehoowat, et ta su jalad kindlaks teeks, et nad ei kõigu eluteed käies. Pööra ümber, kui sa ilma tee pääl oled, sinu helde Snnistegija kutsub: Tule, tule! Amen.

Palwe.

Armas Issand Jeesus! Waata, siin seisab laps, kes sinu omaks on ristitud ja sinu werega märgitud! Ta tahab sinu omaks jääda elus ja surmas. Mita teda siis kõik, ole tema tugi, kui ta tahab langeda ja tema lepp, kui ta elutormi käes kõigub. Waata, tema waene ei tea, kuhu minna, kui sina ise ees ei astu! Tema jalad on nõrgad, kinnita neid tänna oma püha ihuga, jooda tema nõrkewat hinge oma püha werega, ole tema tugewus ja kindel linn. Kui waenlane teda ähwardab neelda, siis astu wahele ja anna usu rammu, et ta wõidakš. Kui patu tuul hirm-
 fasti löötsub ja teda enesega tahab kuristikku kiskuda, siis pea teda kättpidi, et ta ei lange. Sa oled nõrkade wägi, oh Jeesus, siin sinu ees seisab ka üks nõrk laps. Sina oled waeste wari, see noor hing on ka waene, tee teda rikkaks usus, lootuses ja armastuses. See noor laps on jõuetu kõndima, kinnita tema sammusi ja tee teda kõwaks. Sumal, ole talle abimeheks, warjupaigaks ja tugewuseks, anna ennast leida kõigis ahastuses. Kuule meid oma põh-
 jatuma armu pärast. Amen.

Wiisil: Oh anna tuhat keelt.

Mind, Issand kinnita ses nõus, Oh Isa, Poeg ja Püha Waim! Et jääksin seisma sinu jõuks, Su auuks, kui ju armu taim. Mii elan, suren sinule, Ja annan auu ju nimele.

Uus lauluraam.

**Kõne, kui peigmeest, ehk pruuti kirikusse
 saadetakse.**

Omäl wiisil. 229.

1. Oh wõtkem Sumalat, Suust, südamest nüüd kiita, Kes juuri asju teeb, Ja temale auu näita, Kes ema-
 ihust ju Meil teinud palju head, Ja praegu hoidwad weel Meid tema armu käed.

2. See armas Jumal nüüd Ka võtku muret kanda, Meil rõõmsaid südameid Ja kallist rahu anda. Ja pidagu meid ka Siin üles armsaste, Ja võtku häda käest Meid peasta heldeste.

Oh võtkem Jumalat, suust, südamest nüüd kiita! Armas pruut (peigmees), kiida Jumalat, et Tema nii heldesti sind seni on saatnud. Tema on sind lapselt saadik hoidnud ja toitnud, tema on häda sinust käädnud ja oma õiguse, kui krooniga ehitanud. Nüüd seisad ja uue tee lahkme peal. Sa tahad abieluse heita. See on kõige pühim seisus maailmas: Sinule ustakse kätte mees, (naene) kes sind armastab ja teda sina armastad, sellepärast: Oh võta Jumalat, suust, südamest nüüd kiita, kes suuri asju teeb! Aga see tee mis pääle ja astud, on sulle tundmata. Põlatuselt tulles tunned ja näed ja küll, et palju teearusi ju ees seisavad, millel ka tee tulbad tähendusel on, ja lähed usu, armastuse ja lootuse teele, aga armas hing, ära looda, et igal pool tee tulbad üleval on. Kodu ligi, kus tee isegi tuttav on, oh siin näeme neid küll, aga läheme võderale maale, seal on nii sadanded ja tuhanded teed ilma tee tuldeta, sina ei tea kuhu minna. Nõnda on ka abieluga. Ohtelise juhatakse sulle küll laulatuse juures tarvilikud asjad kätte, aga mida kaugemale ja laulatusest lääd, seda enam unustavad need hääd õpetaja sõnad ära ja paljud ei mäleta enam muud, kui et ta naene ehk mees on. Aga kõik inimeste tee näitamine on tühine, kui sull reisikaart puudub, ja Oh võtkem Jumalat, suust, südamest nüüd kiita! Meil on üks reisikaart ja see on Piibli raamat. Siina on kirjutatud: Mina olen tee ja tõsidus ja elu, ükski ei jaa Sja juure kui üksnes minu läbi! Armas pruut, (peigmees), võta see reisikaart ja see sõna enesega abielu teele ühes, siis ei eksi sina mitte! Kui sul meeles seisab, et tema see tee ja tõsidus ja elu on, kelle läbi Sja juure tullakse, siis ei unusta ja oma püha abielu kohusid mitte ära. Sa ei tee liiga oma abikaasale, sest see, kes tee ja tõsidus on, ei teinud kellegile liiga. Sa ei nurise kõige suuremas hädas,

sest tema, kelle läbi Ija juure saame, ei murisemud millasfi. Sa kui sul mure päewad tulewad, siis ei heida sa meelt ära, sest tema, Jeesus, jäi surma waluski kindlaks. "Su elufäik oh Jeesus, See õpetagu minu, Kuis sünniks olla siin. Ring kuis mul sünniks teha. Et ma saaks üfskord näha Su palget taewas ülewel!" — See jalmike juhatagu sulle ka seda õiget reisikaartit, Jeesust kätte. Anna andeks, nagu tema andeks andis, kannata, nagu tema kannatas, õnnista, kui sind wanutakse, nagu tema õnnistas ja sa kaid õiget teed. Oh oleks, et sa aga üks tuhandit jagu sellest kannatusest omaks saaks ja usuks ainult, et tema meie eest kõik maksnud on, küll siis su tee ja abielu ilma laitmata oleks. Ära põlga sellepärast seda reisikaarti, wõta ta ühes, hoia teda hoolega, et ilma pori, wihm ja tuul teda ei rifu, ega sinu käest ei fiju. Kui sa hädaorgu jõuad ja enam läbi ei taha saada, tõsta käed sinna üles mägede poole, kust su abi tuleb ja näita et sul õige reisikaart käes, küll siis see halastaja Samariitiline jookseb ja sind ärapäästab. Tema on ju tee ja tõsidus ja elu ja tema läbi saad sa igawest elu kord ka kätte. Sellepärast anna tänu Isole, et ta meile ja sulle selle reisikaarti, uue testamendi on annud, mis meid õige tee, Jeesuse juure juhatab. Täna teda hommiku ja õhtu, püha ja äripäewal ja täna teda täna, sinu elu nii tähtsal päewal. Oh wõtkem Jumalat, juust, jüdamest nüüd kiita! Amen.

Omäl wiijil.

Muu olgu Isole Mu suure Jumalale, Sa tema pojale Mu auu kuningale. Sa Pühal Waimul ka, Kolmainu algusest, Kes oli, nüüdki on Sa jääb ka igawest.

Kõne, kui pruuti saadetakse peigmehe poole.

Wiijil: Ma armastan, sind minu wägi.

1. Oh Jeesus, palwes sinu poole Käed üles meie tõstame, Meid wõta oma armu hoole Kui lähwad ilma

merele, Kui juhatab ja saadab sa, Siis tuul ei torm
wõi kõiguta.

2. Kui ilm ja kurat juure wäega Neilt usku piüü-
wad riisuda, Meid kaitse siis su oma armu käega, Et
nõu kroon jääb wõitmata, Mis wiib meid taewa ülesse,
Su armu rikka jõulesse.

Armas pruut! Warsti lahitud ja isamajast. See
armas koht, kus sa sündisid ja kaswasid, kus sind ema
waluga ilmale tõi ja isa rõõmuga teretas, see koht jääb
maha. Maha jääb kõik mis armas ja kallis, maha jääb
sinu õde ja armsad sugulased ja sõbrad, ning sa lähed
uute kodu, kus sind uus arm ootab, uus päike paistab ja
uus lewade lilledega lehtab. See sõna „kodu sinust pean
lahkuma“ on raske ütelda. Kui sa küll siit lähed, ometi
tõmbab sind siia nagu salawägi tagasi. Siin asub see jõud,
mis sind oma ohja otjast terve eluaeg ei lasse. Pappesõlwe
mängimaa, mets, muru ja mägi, need seisawad uneski
meeles ja sa tunned weel ennast hella ema ja armsa isa
filma all käima. Snnnetu on see inimene, kellel ühtegi kohta
pole, mis ta päralt on, kus ta on sündinud ja kaswanud.
Snnnetu on see, kellel ei ole isamaja ega kodumaad, kuhu
ta pöörab, aga üliõnnelik see, kes wõib terwitada lapses-
põlwe mängimaad rõõmuga. Pea igal naesterahwal on
kaks armast kohta: kodukoht ja mehekoht. Aga igale ei
jaa mehe koht mitte armsaks, mis sellest tuleb, et selle
koha walitseja mitte küllalt naese armastust ei ole jõudnud
wõita. Uute majasse asud sa nüüd elama. See maja
on abielumaja. Kuid paraku Jumal, paljud ehitawad
selle abielumaja liiwa pääle. Nad panewad ta wunda-
mendiks rikkuse ja raha. Seda arwatakse ikka, et see kõige
kõwem wundament on. Selle rikkuse wundamenti pääle
ehitawad nad neli seinat. Esimene sein on oma jõud.
Dma jõu ja terwisega loodawad nad ilmast läbi saada —
kuid selle kalli sõna, ei ole jõud meie omast käest, unes-
tawad nad ära. Tõine sein on tarkuse sein, mis jõuga

ei saa, peab nõuga ja tarkusega saama, aga kui sagedaste juhtub seda, et tarkuse sõel mitte sugugi wett oma sees ei pea. Kolmas sein on kuulsus ja auu. Auu ahnuus ja kuulsus peab nende abielu maja ülespidama, aga nad unustawad selle tõe sõna, et ülestõusew auu on üürife. Neljandamaks seinaks panewad nad omad rikkad sugulased ja sõbrad, kuid seda nad unustawad, kui oma selg ei suuda tugeada, tõine ometegi sinu abielu maja ei suuda oma küüral kanda. Kõik seinu katawad nad uhkuse katusega kiini ja teewad end ilma silmas toredaks, et nende abielumaja hiilguis kaugele paistaks, kuid nad unustawad, et nende esivanemad alandlikudes onnides elasiwad ja et igawelgi see suur ei ole, mis end suureks näitab. Kui nüüd niisuguse abielumajale kewadene wesi mägedelt pääle jookseb; waata siis, kuidas rikkuse wundament tõndjaks saab, kuidas jõu sein sisse langeb, kuidas tarkuse sein raginal kukub, kuidas auu nagu aur kohab ja kuidas sõbrad ja sugulased kõik kaugele jooksewad. Sää! seisawad need abielurahwas ilma nõuta wee ääres ja ringutawad käsi. — Armas noorpaar, teie peate hoopis teistuguse abielu maja üles ehitama. Teie peate kalju pääle rajama oma koha. Kalju on Jeesus Kristus. Ja siis ehitage selle kalju pääle üks wundament, selle nimi on armastus, kui see kõwa on, ei lange abielumaja. Ja sinna pääle ehitage neli päänäina: heldus, leplik meel, alandus, kannatus. Heldus tõinetõise wastu, leppimine ja järele andmine tõinetõisele, alandus, mis terwest maailmast läbi pääseb ja kannatus, mis ialgi ei nurise, ühegi risti ega wiletuse all. Ja jää! wõib weel palju wähe seinu olla, wundament on kõwa ja kannab wälja, lagunemist pole karta. Abielu maja katuse peab aga puhtus olema. Puhhas süda abielus teeb weel õige abielu. On katuse must, siis jookseb tema päält must wihma wesi ja määrib ilusad seinad ja hää wundamendi ära. Ja kui weel katuse läbi jookseb, siis on paari aastaga abielumaja mädanenud ja kofku langenud. Südame puhtus on abielu kroon ja katuse

ning see hiilgab kaugele. Tuleb woolaja wesi niisuguse maja pääle, waatke siis, kuidas ta ümber maja murga keerab, sest fundament on kindel ja kõwa armastus. Ja kui wastu seinugi wesi ja tuul ja torm peksab, ärge kartke, need alandlikud seinad ei lange mitte ja teie abielumaja jääb kui linnaks mäe pääle, mis kaugele paistab. Niisugust maja soowivad teile teie wanewad ja wennad ja õed ja sõbrad. — Minge selle abielumaja rahu uksest sisse, ning waadake rõõmu akendest wälja, teil pole hirmu karta, teie akna all jaawad elulilled õitsjema. Urmas pruut, kui su peigmees sulle niisuguse kodu walmistab, siis oled sa õnnelik ilmas ja rõõmuga wõivad wanemad ja jugulased sind nute kodu jaata. Süda lähed kurbaks lahkudes, aga sinu peigmees on sinuga — isa ja ema, wennad ja õed need jääwad maha — ja pead ainult tema poole oma südamega hoidma. Olgu teie elu kewade jarnane, paistku ikka lahke päike ja puhkagu lõnne tuul. Saulgu linnud ja õitsjegu lilled — ja mingu südamest kaugele kõik talwe karedus ja kurbtus. Kodu koht terwitab sind ja ütleb: õnne kaasa! Wennad ja õed jaadawad sind sooja soowidega teele ja wäikene sinilillekene metsa all nikutab peaga. Õitse kauemini kui mina! Ja kui minnes sulle kiriku torni silma paistab, tea, tema hüüab sulle ka ühe õnnesoowi kaasa ja see on: Hing, waata ülesse! Amen.

Wiijil: Oh, Jeesus Kristus tule ja!

Oh, jaada ära elu teelt kõik mis on eksitamas meelt, Et puhta meele, mõttega Nad wõiksid ilmast lahkuda.

D. Gr.

Kõne tanu päha panemise juures.

Wiijil: Wõta nüüd Issandat, wägewat kuningat.

1. Daewane Isa, ja käsksid ühte neid panna Südame rahu ja neile nüüd ülewelt anna, Tee neile head, Nii kuidas ise ja tead, Hoolt ikka nende eest kanna.

2. Saada, oh Issand, neid armuga tafase teele, Tee, et su seadus ka alati jääks nende meele. Kaota ja Tüli ja segadust ka, Pane sa õnnistust peale. Uus laulur.

Ole ustaw surmani, siis tahan ma sulle elukrooni anda!

Armas pruut! Pea pandakse sulle su elukroon, tanu päha. Sa saad selle kätte, mis naese tundemärk, ehe ja ilu on. Seda krooni pead sa kuni surmani kandma ja teda iluasti ja auuasti hoidma. Kuningas kroonib ennast, et riigile igawesti truudust wanduda, sina paned enesele tanu päha, tunnistuseks, et sa oma armastatud mehega püha altari ees oled ühte liidetud ja köidetud. Kull on sõrmus abielu tundemärk kristlikus kirikus. Kull tähendab ta igawest armastust ja jääb selle tähendajaks edaspidigi, ka sinu juures, aga tanu on selleks, et igaüks juba kaugest näeks, jäätt tuleb see, kes selle maise elu oma abikaasale on pühendanud. Minult temale ennast krooninud ja lubanud. Armas eesti naene, pea aini sees jeda wanematelt päritud kommet ja ära wiska tanu nurka. Ta paistku su majas kõige su perele, ta paistku väljas igale wõerale wastu, ta olgu sul siis ka pääs, kui sa Sumala kotta astud, kus sind oma armja mehega ühte liideti ja köideti. Wii see tanu elust läbi hauani ja kui sa ta puhtalt ja rikkumatalt oled hoidnud, siis wõid sa surmatunnil auuga ta pääle waadata. Woorus on su tanu mõttelik tähendus, jeda pead rikkumata hoidma, kuni ükskord sul siit minna on. Tanu on wooruse märk, kui ütleme, et tanu tuleb hoida, siis tähendab see: hoia oma puhtust ja auuust ainult oma mehele. Selle puhtuse ja auuuse väljaspidiseks märgiks jäägu aga tanu. Sõrmus aga, kui sa oma filma ta pääle lööd, peab sulle meelde tuletama: armastus ei tohi lõpeda, ei ialgi — surmani oled sina minu mees, minu kõige ülem, suurem ja kallim inimene maa pääl. Niisamuti tähendab ka naese sõrmus mehe käes. Aga weel on sul pääle mehe, ühe wastu truiks jääda. Kas sa tead ka, kes see üks on? Isa ja ema wõid sa maha jätta,

wennad ja õed unustada, kodukohta kaotada: Sinu Is-
 sandat ja Õnnistegijat Jeesust Kristust, Teda pead ja
 hoidma omas südames ja meeles suuremaks, kui oma meest.
 Teda pead rohkem armastama, kui kedagi teist. Temale
 truudust wanduma surmani. Mehele pead ja truu olema
 maapäälises armastuses, Jeesusele truu taewases armastu-
 ses. Meest armastad ja lihalikult, aga Jeesust pead ja
 waimulikult armastama. Mehe pärast oled ja oma ihuga,
 aga waim selle pärast, kes sind Kolgatal oma weriste kä-
 tesse on märkinud. Ole ustaw surmani Jeesusele, siis
 oled ja ka ustaw oma mehele. Kes waimulikult ustaw
 ei ole, selle lihalik ustawus on kõikum — tema abielu
 jõrmus murdub pea ja ta auukroon, tanu, on ära sõtku-
 tud ja muljutud. Ka sina, armas peigmees, pead ustaw
 olema sellele, kelle nime pääle ja oled ristitud. Kaanad
 teda meeles, siis pead ka tema käsusi ja armastad oma
 naist, nagu Kristus kogudust armastab. Mine elusse ar-
 mas naene ja kanna oma auukrooni, mine elusse mees ja
 hoiä oma krooni ja mütsi ka puhtaks ja kaitse tugewa
 käewarrega naest, et elulaened temale liiga ei juudaks
 teha. Sääge mõlemad truiks oma Jeesusele, siis pärite
 jeda krooni, mis ta neile on lubanud, kes tema sisse
 jääwad. Amen.

Palwe.

(Mis ka pruudi wõi peigmehe ärajaatmise juures wõib
 pidada.)

Sina helde hinge peigmees Jeesus Kristus, waata
 alla oma laste pääle ja õnnista neid! Nad tahawad teele
 minna, et ilma laanest tõine teist toetades läbi minna,
 mine sina neile kolmandaks juure. Kui metsalised neid
 hirmutawad, siis tee neid julgeks ja peleta kõiki kaugele,
 kes häbi, surma ja hukatust tahawad tuua. Wii nende teed
 ilusast, lõbusast lillelukast läbi, kus üks õis õrnemine õit-
 seb ja lehkab, kui teine, lase laanedes ja kenades kaastiku-
 tes nendele lahkset õõpiku laulu kõlada ja paistku ikka ke-

wadine röömu päike üle nende terwe elu. Kui tuleb wahel äikene ja rahe, oh wii neid wihmawarju, sa helde saatja! Kui wahutawad wood nende eluteed takistawad, siis ole jina neile sillaks ja wii neid säält üle. Lase neil kõwaste ja kindlaste käsi kääs kääia, et kui üks langeb, siis tõine teda üles tõstaks, kui tuul ja torm tuleb, siis ei saa ta kahest nii jagu, kui ühest. Üks süda, üks meel, üks weri, üks tuffumine olgu neil mõlemil, kuni sa ise tuled neid katsuma, kui elusügise jõuab ja kolletanud lehed puust langewad. Lase neil ustayaks jääda, et sa kord neile elukrooni wõiksid paha litfuda. Sinu arm saatku neid, ta hoidku neid kõiki nüüd ja igawesti. Amen.

Wiisil: Kõik kallis hinge õnnistus.

Jah, Jõsand, rohket õnnistust Sa kingi neile ise, Sa usku, lootust, armastust Neil pane hinge siisse. Ja kui neil elulaewake Saab läbi tormi rannale, Nad wõta oma riiki.

Kõne wäikese lapse kirstupanemise juures.

Wiisil: Dulge, ristiniimesed.

1. Pühenda oh Jeesus ise Seda rahu kambrikest, Et ta oleks puhke ase Alma waewast, filmaweest, Kuni wiimsel päewal ja Tuled juure wäega, Aratad siit teda üles, Kannad taewa oma süles.

2. Waike on see kirstukene, Rahu elab tema sees, Alma waew ja ohkamine Kustub ära tema ees: Jeesus, tule ülewast, Wõta seda armast last Oma süles ise kanda, Wiimse hingusele panda. D. Gr.

Isa, Poja ja Püha Waimu nimel.

Kõik mis Jumala juurest on, peab Jumala juure tagasi minema. See lapsukene, kes meie ees hingab, on taewa kodadest tulnud ja kõik mis auus ja püha ja waga,

peab jälle kord sinna tagasi jõudma. Glu ei ole teda saanud rikkuda, kurat ei ole teda saanud petta, ilma õelusega ei ole talle wiga saanud teha, kuhu mujale, kui Seesufe jülle on see armas laps jõudnud. Muret ei ole tarwis, leina ei ole waja, filmapijarad kuiwatage ära: Seesus, kes lapsi armastas, on ta isa ja ema, tema õde ja wend, tema peigmees ja sõber ja armastatud sugulane. Mis häda on temal, mis kurbtuft wõib ta pääl näha, kus niisugune sõber ja peigmees kaitsjaks on? — Küll on aga meil siin hädadega wõidelda. Kuradi, maailma ja oma lihaga oleme hommikust õhtuni kimpus. Wärisedes peame magama heitma; hirmuga uut päewa hakkama, filma weega peame meie oma igapäewast leiba murdma, tema aga on kõigest sellest ära pääsnud ja ühe parema ilma sisse jõudnud, kus ei puhu tuuled ei tormid, kus ei ähwarda elumere laened neelda, kus kadetus ei kiusa, kus tigidust ei ole, kus higi ja were pijarad mitte patu pärast woolata ei saa, waid kus alatine rahu walitseb, kuni igawene arm ise tuleb wiimjel päewal ja teda paneb oma trooni juure hosianna laulma, kõikide tõiste ingliskeste ja lastega, Kerupimide ja Serawimidega. Niisuguse rahu kambri sisse tahame seda last jän-gitada. — Püha laulja ütleb: Kui armsad on Sinu hoonete pääle, mis igaweses Jerusalemmas seisawad, aga ka see hoone, see wäike kirstukene, ta peab esiteks armas olema. Siia sisse tahame seda jüüta last panda, siin peab ta puhkama, siin peawad inglid teda kaitsema ja hoidma wiimsepäewani, siia pääle wiisataks pühitsetud muld, siia pääle langewad wanemate leinapijarad, seda kambriest katetaks lilledega ja selle kojakese ukse pihta koputab kord meie Snnistegija ja hüüab: Papsuke, tõuse üles! Oh meie peame Isa Jakubiga hüüdma: Siin on Jumala koda, siin on taewa wäraw! Sellepärast peab see wäikene hoone armas olema. Aga ta peab ka kalliks olema. Seesus Kristus on tema eest ja tema kasuks ristipuu pääl jurnud, et ta surma wõiks wõita. Wanemad on waewaga teda põetanud, waewa ja hoolega teda kaswatanud,

laitsnud ja hoidnud, et mure laened teda veel ära ei
 wõi neelda. Kui tagasi mõeldakse, ta lühike elu pääle,
 siis on nii mõndagi kallist filmapillu leida, kus ta oma
 wanematele rõõmu tegi, — jellepärast peab tõijelt see
 wäike firstukene ka meile kalliks olema. — Kolmandamalt
 on see wäikene rahu hoone hääd. Kas wõib ilm midagi
 hääd meile anda? Ei tõesti mitte! Ilmas hääd meie
 ei leia, sest et häädus siin ei asu. Sest jaadik, kui esi-
 mesed inimesed eksisid, tuli wiletjus ja waew maailma.
 Siin hädaga wõidelda, siin on puudust kannatada, siin on
 naeru ja teotust waja tundma saada, siin wõiwad filmapila-
 rad neile igapäewaseks leiwaks olla, siin on meil iga filmapill
 surma karta ja misjugu surma? hinge surma. Tema
 aga ei pruugi enam hinge surma karta. Ilma eksituse ja patu
 eest on ta ära põgenenud, puhtalt ja õigest ja auusalt —
 taewase koha ukse seisab talle pärani lahti ja Jeesus hüü-
 ab neile, kes weel teda jinna keelata tahawad: Laske see
 lapsukene minu juure tulla! Ja ta wõtab teda hõlma,
 annab talle isa ja ema asemele armu suud, lasseb tal oma
 wiit werist haawa käega katsuda ja ütleb: Seda tegin ma,
 mu armas wäikene sinu eest, et ja minu juure wõiksid
 jaada! — Oh kui hääd on tal siis jää! Kui meil walu
 on, — hauas, firstus ei ole walu! Kui meil midagi puu-
 dub: wäikeses kambrikeses ei ole midagi puudu. Kui meid
 tagasiwõtakse, teda ei kiusa keegi taga, kui teie nutate, wane-
 mad, siis tahaks ta teie pisaraid oma wäikese käega pühkida
 ja ütelda: Mul on hääd olla, ärge muretsege enam! Jah
 kus wõib weel parem olla, kui niisuguse wäikese kambri sees!
 Oh et meie rõõmuga ennast surmale walmistaksime ja nii
 wõiksime sureda, nagu see wäikene on surnud: puhtalt ja õigest.
 Aga see ep see ongi — meid on patt rikkunud ja patu
 pärast kardame meie puujärgi wõi rahu kambri sisse astuda.
 — Hääd on siis tal siin sees hingada, paremat maja ei ole
 würestidel, ei kuningatel, ei kuulsatel, ei rikastel, kui sel-
 lel wäikesel lahkunud lapsukesel. Kolmesugune, wõi kolme
 kambri oli siis see firstukene. Esiteks armas, tõiseks

kallis ja wiimselt hää. Elagu ta siis selles armsas, kallis ja hääs majakeses, meie paneme teda Sumala sõnaga siia sisse. Nähku ta armast und mahajääjatest ja andku Sumal seda, et ta ford neid kaisutada wõiks, igaweses Jerusalemmas. Puhka siis wäikene, sinu waew on lõpetatud, sinu häda on otsas, puhka, kuni Jeesus tuleb ja hüüab: Tõuse üles igawesele elule! Anna seda, oh surma ära wõitja Jeesus. Amen. (Kirjutõstmine)

Palwe.

Rõige wäeline Issand ja Sumal! Sinu juure ruttab wäike hingekene: wõta teda wastu oma igawese kodadesse! Seni aga, kui sa aga tuled, lasse tal puhata selles armsas, kallis ja hääs majakeses. Sina oled tema wari, Sina oled ta kilp ja kindel linn, Sinu hõlma all puhkab ta magusat und. — Aga kõige ilusamad ja armsamad on tema wäikesed jüdamekese lilled: puhtus ja wagadus. Wõta neid omale onniks, kes sa iseennast meie eest oled ohwertanud. Tröösti leinajaid oma sõna wäega ja igawese elu lootusega. Anna meile kõigile usku, selle wäikese kirstu juures, et meie oma meelt ja elu parandaksime ja ifka ja alati surma pääle mõtleksime. Kuule meid, kui meie Su poole õhkame. Tröösti meid, kui meil troosti tarwis on! Aita meid, kui meie Su abi püüame: Issa meie, kes Sa oled taewas j. n. e. Amen.

Wiijil: Tulge, ristiinimesed.

1. Puhka nüüd siin armsas kambriis, Jeesus on su abimees, Wiimne woodike on kallis, Pühitsetud filmawees. Hää siin kambriis hingata, Ilm sind kiusata ei saa! Maha jäta elu waewa, Rändad üles õnne taewa.

2. Ija, ema, fugulased, Mis te kahetsete mind. Taewa õuedes on armsam, Sääl wõib rõõmu tunda rind. Kõik te pisarate keed, Jeesu jalgele wiin need, Jeesus lõpetab kõik waewa, Toob teid minu juure taewa!

Rõne firstupanemise juures.

(Olgu noor ehk wana, meeste ehk naesterahwas.)

Wiijil: Ma tahan jätta maha.

1. Ma olen wõidu saanud, Ja jõudnud rahule,
Arm on mind lunastanud, Sest ärge leinake! Jah arm-
sad, kuiwatada, Nüüd wõtke pisarad! Mis wõiks teid
kurwastada? Ma pärin rahumaad.

2. Siis walud, mured minge, Rõik, mis mind
waewanud! Nõõm toidab minu hinge, Et olen lunastud.
Ma maitfen tuhat ilu, Nüüd oma Looja ees, Mul
mööda waew ja walu, Mis mäsfab ilma sees.

Uus Paulu raamat.

Meil pole siin mitte jäädawat linna, waid meie otfime
tulewat. Amen.

Armsad Isfandas! See maailm ei ole muud, kui
wangi koda, siin pole mund, kui rist ja häda, sellepärast
õnn sellele, kes siit on arapääsnud. Kellegil ei ole siia
jäämist ja see oleks ka igawesti õnnetu, kes siin patu laa-
nes ilmlopmata peaks rändama. Mis meie kogume ja kor-
jame, mis ajame kuulsust ja auu taga, mis siis oma elu
nii jäädida, nagu ei olekski surma ees! Mikastel on walus
siit lahkuda, — raha jääb maha. — Smurtel ja kuulsatel on
kajju ära minna, auu ja lugupidamine ei ulata enam hana sü-
gawusesse. Ihne ei taha sureda, sest jääb ei saa enam koorida.
Kumal ehmatas surma eest ära, sest tal ei tule meeldegi, et
üksford ta tööft aru nõutakse. Minult usklik hing wotab igat-
setes tunnifest, kui üksford siit tal minna. Oh et meie
kõik tarkust jüdamesse jaaksime, et meil siin mitte jääda-
wat linna ega aset pole. Meid ei jõua surma eest kind-
lused kaitsta, meid ei peasta kõige targema tohtre rohud,
kui surma tõbi on. Meid ei aita meie armjate hoolitse-

mine ja õrn armastus. Terwe maailma sõjawäed ei jõua surma ärawõita, tema ükfinda wõib miljonid maha lüüa, ta juudab enam kui püüfid ja suurüfid, kui odad ja mõgad, ta on wahwam sõdija, kui kõige wahwamad kindralid. Armas hing, ju maapäälne elu kroonitakse ainult surmaga, jellepärast on see wilets inimene, kellel pärast hauda mingit lootust pole. Ta wara ja raha, ta suur nimi ja kuulus, kõik nad warijewad selle juure waenlase — surma ees. Aga meil ristiinimestel on üks magus lootus, meie ottime siin maapääl tulewat taga. Ka see lahkuud hing ootas ja otjis ühte tulewat ja paremat ilma, ilma, kus mitte inimese suuruse pääle ei waadata, ilma, kus tarkust midagi ei loeta, jah niijugust ilma, kus selle maailma auust ja kuulsusest karwa wäärtki ei rehkendada. Sääl ülewel, taewastes kodades, ei nõuta muud kui: kas sul on Kristuse auu kuub ühes, kas sa oled ennast tema werega puhtaks peseda lastnud? Üks ristilöödud ja ülestõusnud Dnnistegija jisse wiib meid surmast ja hauast läbi ja awab meile taewa kodade ukfed. Meie saame tulewasse, paremasse linna Jerusalemma, kus meid riist ja häda, wiletsus ja waesus, patt ja surm enam kätte ei leia. Kui sina, kes sa meie ees lautsis hingad, ka niijuguses usus lahkusid, siis ootab sind paradiis ja õndsus ees, mis ial ei lõpe ega muutu. Meie tõstame sind kirstu. Saagu ta sulle üheks rahuliseks puhkamise paigaks, kuni Jeesus hüütab: Tõuse üles ja rutta oma isa kotta. Taewalinna tornid heljuwad ja särawad. Hing tõtta ja rutta sinna poole, sind oodatakse, sinu auukroon saab sulle kätte. Oh et meie kõik kord jeda auukrooni päriktime. Mita meid seks, ja põrgu ja surma ärawõitja. Amen. (Kirstutõstmine)

Palwe.

Sa hingad nüüd siin waikses kirstus. Sa ei tunne enam elutormi, ega tuult. Sulle paistab jäält poolt surma armupäikene wastu, oh astu hing hauda ja sügawaste, sinu sõber ootab sind jääll ees! Armas Isand Jeesus, pühi

leinajate filmapisarad ja ütles neile, et jessel lahkunul jääb jügamuste taga üks parem linn ja kodu koht ootab, kui siin wiletsas maailmas. Meie kõikide jüdamel uske taga koputa kõwasti ja ütles: Walmista emast surma wastu, ja nõrk ja wilets inimese laps! Tah meie tahame walmistada, sest meie ei tea millal ja tuled, kas hommiku, ehk õhtu, ehk kukeajal. Täida meie jüdant usuga ja lootusega, et meie sinu walge pulma kuu järele igatsesime ja rõõmuga kord siit lahkuksime, lootes, et sinu taewase koha ussed meile lahti seisawad. Siin seisame meie murtud ja kurdad selle lahkuu surma pärast, aga tõiseti meie ei wõi, oh wõiksime ja saaksime meie ka igawest hinge surma ja patu pärast nii kurdad. Uita meid, Jeesus, et igawene patu surm ja palk meile kord osaks ei saa. Kuule meid, ja eluwürst. Amen.

Wiijil: Tulge, ristiniimesed.

Kes mind wõttis lunastada, Jeesus Krist, mu kuningas, Wõtad mind nüüd ehitada Krooniga, kuis töötas. Taewas mina elan nüüd: Tuhad korda head hõõd! Dudsja elu Jeesus andis Ja mind armust taewa kandis.

Wana uskliku mehe kirstupanemise juures.

Omajal wiijil. 315.

Tu küllalt saab! Mu hinge wõta ja Siioni linnale! Mind wangi nüüd Oh peasta armuga, Wii taewa ülesse; Sind, oma Jumalat, ma ihkan, Ja päewal nutan, õõsel õhkan: Tu küllalt saab!

Mina ei ole midagi kõige häa tegemise ja kõige truuks wastu, mis ja oma sulasele oled teinud. 1 Mooses 30, 11.

Armsad Issandas! Meie paneme täna ühte armast isa ja sõpra kirstu. Tema jättis ilma Jumalaga ja tõttas ühele paremale isamaale, kus ei ole elu eest wõitlemist, ega

hirmu. Oma surmatunnil seisis ta nagu isa Jakub Jordani ääres — ta nägi waimus woolama jõge — filmawee jõge oma laste ja sugulaste filmadest ja kartis ehiteks jeda, kes tõiselt poolt jõge ligines — surma, aga ta es märkagi, et see ta armas wend, Jeesus Kristus oli. Wiimaks tundis ta Jeesuse ära, jooksis talle rõõmuga wastu ja ütles: Tere, minu hinge peigmees ja sõber! Isa Jakubil, Jordani ääres oli hirm, oma lihase wenna eest, kelle ees-sündimise õiguse ta riisunud ja ta tõstis põrmust omad käed üles Jehoowa poole hüüdes: Mina ei ole midagi kõige häätegemise wastu! Jakub sai aru, et ta midagi wäärt ei ole, armsad, ka meie lautsil oleja sõber sai aru, et ta midagi wäärt ei ole selle armu ja ustawise eest, mis Jehoowa talle näidanud, kõik eluaeg. Tema es ole omalt wennalt Jeesuselt küll ees-sündimise õigust petnud, waid aga jalge alla tallanud oma patu ja ülekohtu teoga, nagu meie kõik, kes meie siin maapääl käies oma ristmises saadud lapse õigust äratallame. Aga meie wend halastab siiski: ta alandab ennast ristijurmani, et hukkaminemata elu ja ees-sündimise õigust jälle walge ette tuua. Ta andis selle isale ja sõbrale siin maapääl armu maitseada. Ta finkis talle armsa naese ja kallid lapsed. Ta jõotis ja jootis teda oma armuga ja wiis teda käekõrwal ühest kohast tõisi! Küll ilusatel kohtadel, linnulaulu ja lilledõhna keskel, küll Jordani lõpmata legendikudal, metsjal ja maal tallutas ta teda kuni siia Jordani ääre — rahumaja kiristu juure. Ja ma usun, et ta jeda armulikku jaatust tundis ja alandlikult hüüdis! Ma ei ole wäärt! Waimus nägi ta kiristu seisma ja ta hüüdis siis hõisates: Kui armsad on minu hooned, wägede Jehoowa! Maapäälne arm kadub ära, aga kirst ja hand jääwad meile truiks wiimse päewani, kuni pasuna hääl kajab: Tõuske üles meele elule ja armule. Aga häda sellele, kes walule ja hirmule tõuseb! Jakub ja Gesaw langesiwad wenna armastuses tõine tõisele kaela ümber. Tema langeb ka oma wenna Jeesusele jään pool Jordanit, wõi surma, kaela ümber jooksa pigistuse ja juu-

andmisega. Selleks on tal üht walget õiguse kuube tarwis. Seejam oleks oma wenna äratapnud, kui ta mitte alanduse ja kumardusega ta wastu ei oleks tulnud. Ka ju wend ei saa muidu Jeesuse sülle, kui ta oma pattu alandlikult andeks ei palu ja kui Jeesus talle õiguse kuube selga ei kingi. Tema püha ihu süües ja tema püha werd juues, jai see lahkunud wend õiguse kuue omale ja nüüd seijab ta hõijates oma sõbra kaenlas. Oh et meie kõik siin kirstu juures jeistes tarkust südamesse saakšime, et elu tühine on, aga surm kallis ja et meie kõik suudakšime Sumalat tänada, kui meie wiimne tund jõuab, kus tühhjusest pääfeme ja täiuse pärime ja Sakubiga ütlekšime: Mina ei ole midagi see wäärt, mis ja mulle oled teinud nüüd ja igawesti teed. Amen.

Palwe.

Sinu poole, aga ja kõige nägija ja surmast läbitungija Isjand, palwetame meie: Anna jelle lahkunud wennale õiguse kuub selga, et ta siin igawese kodadesse rõõmuga wõiks sisse astuda, aga meie tuima südamete külge koputa kui wasaraga. Pööra ümber, kes ja elad ja mõtle oma otja pääle! Tee meie süda lahti usule, lootusele ja armastusele. Paze meid kõiki õigesti elada ja julgesti jureda, et meie wiimjel kohtu päewal wõikšime sind kui oma wenda ja sõpra wastu rinda suruda ja ütelda: Tere, minu hinge peigmees ja sõber! Pühi leinajate filmapisarad ja anna neile kokkusaamise lootust oma armsa isaga, et nad siis kõik koos jääd trooni ümber sind kiidakšid ja tänakšid, oh armu Isjand, lõpmata. Amen.

Wiifil: Oh Jeesus, sinu walu. 237. b.

Ma olen maa pääl wõeras Ja paljalt rändaja, Mu eluase taewas, Sääd on mu isamaa. Siin rändan ristiraada, Sääd waimu wäsinud Arm wõtab kojutada. Kõik waew on lõpetud.

Uus Pauluraamat.

Kõne lapse ärasaatmise juures.

Wiihil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1 Sa olid wäike lapsuke, Sind Isa meile annud,
Sind wõtnud ära Jeesuke, Sind inglid taewa kannud!
Ei ilma weel ei tunnud sa, Ei tema rõõmu, häda ka,
Ei kurja, ega head.

2. Su isa lahkus waluga Nüüd sinust ju nii wara,
Su ema saadab nutuga Sind enesest nüüd ära: Sind
aga wõtab armuga Nüüd wasta Dniistegija, Su kallis
Jeesus ise.

G. Maurach.

Pärast karmi talwe tärkawad ja ärkawad lillekesed talwe unest ja naeratawad kewadele wastu. Aga wali ja kare põhjatuul, ta ei lasse neil kewadi rõõmu täiesti maitse-
feda, ta puhub ja saadab diekesed furma. Küll paistab kewade päikene täies ilus, küll laulab lõoke endist wiisi, nagu igal kewadel, küll tuleb tagasi ööpik ja hõiskab, kui külm ja tuul wähegi mahti annawad, — aga lillekene sui-
gub surmale, karm ja külm tuul, igawesest jääwäljalt, sun-
nib teda närtjima. Lillekene on see noor laps, keda Jee-
sus pühas ristimises wastu on wõtnud, külm põhjatuul on surm, kole külm surm, mis elu ega ilu ei jalli. Kõige rohkem sirutab ta oma wikati noorte õrnade õite poole ja niidab nad ära, enne kui nad aru said, mis kewade on ja mis elu tähendab ja enne, kui nad mõistsid, kust furma walu ja külm põhjatuul puhub. Aga kurwastada ei ole tarwis. Surm on teda rõõwinud, aga Jeesus on teda wikati alt üleswõtnud ja oma julle tõstnud. Tuba rist-
mise juures ütles ta: Laske lapsukesed minu juure tulla, ärge tõrjuge teda tagasi ja siis litsus ta teda kolm korda wee — ei, oma püha were sisse ja andis talle õnnistades juud: Minu oma oled ja mulle pead sa jääma. Nüüd tuli ta järele oma armsale. Ta wiis teda tõiste wäikeste feltsi taewasse, kus nad miljonide kaupa temale kiitust, auu ja auustust hõiskawad. Aga, meie oleme lihalikud ja patli-

kud inimesed. Wanematele teeb ta lahkimine muret ja nad ütlevad: Kas temal siis ruumi siin elada es ole, kas maailm temale, wäiksele, kitsas oli? Jah tõesti, maailm on kitsas. Maailm on täis kurjust ja tagedust, täis toorust ja halbtust, — õigele, wagale ja hääle ei ole ruumi kuskil. Teie näete lillekese, kuis neid metsa all ja ka luha pääl kari tallab ja wallatumad neid ilma aegu nopiwad. Teie näete, kuis niitja wikat neid armetumalt mahalöüb — oh, neil ei ole siis ruumi. Ehk jääb tuleb rahe ja raske wiim, ta jaadab lillekestele pori ja kõnja kaela ja surmab ka mõned ära. Nii on see elu — häda ja wiletsus igal pool. Wahete wahel paistab küll päikene ja õnn naeratab wähe aega meile wastu, aga jääb lööb häkitsest taewa äär tumedaks ja pilw toob meile rahet kaela. Wahel laulawad linnukesed rõõmjasti, aga kauaks seda, sügise jõuab ja külm jõuab ning sumib nende suud wäikima. Tema aga, see wäikene, on kõige õnnelikum. Talle ei puhu tuul, ega paista päew siia wäikesse kirstu ja sinu wilu hauda kabeleise järele. Temale jäi tundmataks ilma patt ja häda, ilma tagedus ja kawalus. Ta es tunne hirmu, kui surm talle oma käe ja wikati järele sirutas. Aga ühte ta ometi tundis — oma Issandat Jeesust. Ta tundis, et kui kõik wäikeseks jäi, siis oli Jeesu süles hää hingata, ta löi omad külmad wäikesed käed temale ümberkaela, kui oma isale, ehk emale, wennale ehk õele ja siis tundis ta nii magusat rahu, mis kõik tunnawad, kes Jeesu sülle on jõudnud. Wiime teda selle wäikse kirstuga hauda, Jeesus on jääb ees. Ajame haud kinni — Jeesus hingab temaga jääb sees ja kui wiimisel päewal pafun kajab, siis jaate teie teda, armsad wanemad, näha ja ta ütleb teile ümberkaela langedes: Oh kui hää sõber ja seltsimees on mul, kas teie ka tema juurde tulete? Jah, kas tulete — siis, siis on mul weel parem? Sina, Issand Jeesus, kes ka meid patufid tahad ka õndsaks teha, wii meid kõiki sinna, kuhu ja selle wäikese hinge wiid, ära tõrju meid tagasi — meie kõik oleme ju omad. Amma meile armu. Amen.

(Kui enne lapse firstupanemise juures juba kõneldud ja palvetatud, siis lugegu ärasaatja selle kõne pääle Meie Isa ja õnnistuse sõnad, sest saab küll.)

Wiijil: Kõik kallis hinge õnnistus.

Nüüd oled taewa taimete ja paradüüsis õitsed, Sääli kofud, kaswad rõõmsasti ja rahu, rõõmu maitfed. Sind Jumalaga jätame, Sa meie kallis lapsuke, Sind saame jälle näha.

G. Maurach.

Kõne surmu ärasaatmise juures.

(Olgu wana ehk noor, meeste wõi naesterahwas.)

Wiijil: Nüüd hingwad inimesed. 117.

1. Oh ilm, sind mina jätan ja kodumaale tõttan, Siin olen wõeras ma. Hea meelega ma lähen, ja ihu, hinge tahan Nüüd Isa kätte uskuda.

2. Mu aeg ju otfa jõudnud ja surm mu elu nõudnud: See mulle kasuks nüüd. Ei armasta maailma, Mul taewas paistab silma ja rõõmuga ma lahkun siit.

Soh. Hesse.

Jehoowa hoiab su wäljaminemist ja sinu sissetulemist nüüd ja igawesti. Namen. Paul 121, 8.

Meie jaadame sind wiimsele teele, ja firstus puhkaja. Wiimast korda lähed ja siit üle ukse ja ei tule igawesti tagasi. Maailm jääb sinu selja taha ja hand aegutab su ees. Ei näe sa jellel wiimisel teel, mis ja nüüd käid, enam tutawat maja ega kohta, ei armjat metsasalka, niitu ega nurme. Ei kuule ja leina kella häält kiriku tornist, kui meie sind wiime ja seda armast torni, mis nagu sõrm taewa poole näitab, ei näe ja enam. Meie oleme kurdad ja nutame, sinu piisarad aga on kuivanud, ja ei tea enam jellest wiimsest käigust midagi. Sa lähed

nüüd ühele paremale isamaale. Meie isamaa siin on wi-
lets ja wäike, siin on kitsas ja halb elada, aga jääl on
kõikidele ruumi küllalt. Jehoowa ise jaatku sind hauast
läbi sinna, kus elumee hallitad hoowawad ja kus magu-
sam muusika hääl kõlab, kui sa siin seda oled harjunud
kuulma. Hauast läbi pead sa edasi rühkima — kuhu, seda
teab ju jaatja, kes ei tuku, ega maga. Meie läheme
haua ääre, heidame julle liiwa pääle, tuleme kodu ja mõne
aja pärast, kui meie lein ja walu kadunud, unustame
sind pea ära, aga tema, kes sind nii kalliste on ootnud,
ei unusta sind ialgi. Tema hoiu alla jääd sa ja tema
kõrwal kõnnid sa äramõistmatast surma orust läbi. Kell
kõlab tornist alla, kui meie jäält mööda sõidame, oh enam
kõlab ta meile kui julle: sa rändaja walmista, sest ka sinu
haud ootab ja hauakaewajate labida hääled kõlawad! Meie
wiime sind kabeli wärawast sisse. Need tuletawad meile
meelde: Oh kui peagi tuleb meil enestel siit läbi minna.
Matja wiiskab julle kolm korda liiwa — see wiiskamise
hääl kostku meie südamesse: ka sinu jaoks on maa ja liiw
walmis! — Mine teele, sa oled ärapääsnud, sul ei pruugi
enam ennast waewata, ega kääia, ei maailma kadedust ega
tüli tunda. Mine teele, — sinu töö on tehtud — mis
sa oled teeninud, seda palka saad jääl kätte, kuis sa siin
kauplesid, nii makstakse julle jääl. Mine teele — kodu-
koht ja see tuba jätawad sind Sumalaga. Sugulased ja
sõbrad saadawad sind wiimast korda, nad pöörawad tagasi,
aga Jehoowa ja Eumastaja, kes sinu eest kord surmaorust
läbi käis, nad jääwad sinu juure ja hoiawad sind suure
kohtupäewani, kus sa kõik oma sugulasi ja armsaid armu-
suuandmisega saad terwitama. Jehoowa, juur Ibraeli
Sumal, ta hoidku sinu wäljaminemist ja sissetulemist nüüd
ja igawesti. Amen.

* * *

Siin sa hingad oma wiimises woodis ja algad oma
wiimast teekäiku. Mööda on häda ja waew, kurbtus ja

mure — rahuingel lehwitab su kiristu üle, waike ja külm haud wõtab sind pea wastu, igawene arm hoiab su hinge ja äratas su ihu üles wiimisel päewal. Peagi on su mälestus inimeste seas kustunud, aga see, kes saäl ristipuu pääl rippus, ei unusta sind ometi. Sinu haud sõkutatse ajajooksul ja sa oled põrm ja tuhk, aga need werised käed, mis Kolgatal laiali oliwad laotatud, nende sisse oled sa ometi märgitud, tema juures elad sa edasi ja astud kord ta trooni ette, kus sa kõikide pühade feltjis jellele kiitust laulad, kes on ilmmuutmata, arusaamata, kadumata ja äramõistmata sügawus, suur Jumal ja wäetimate kuningas Iskand Jeesus Kristus. Amen. Isa meie, kes sa oled taewas ja jne.

Wiijil: Müüd hingwad inimesed.

1. Ma Isa peale loodan, Sa ärapäästmist ootan
Sa armsa Poja ees. Sa mu eest kannatanud Sa Isa le-
pitanud, Sa oli minu abimees.

2. Sa nõnda lähen mina, Oh ilm, küll tuled sina
Ka hauda järele. Siis walwa, waata ette, Et saaksid
usu kätte Meelt parandades aegasti. Joh. 8esse.

Sündimise päewal.

Wiijil: Oh Jeesus, Kristus tule sa!

1. Sind tänan, armas Jeesuke, Et läbi kurja elu-
tee Mind jnsatasid, saaksid sa Üht aastat suure armuga.

2. Üks aasta sain ma wanemaks Mu usk jäi ifka
kõikumaks. Sa aga armastasid mind, Ehk küll ma kur-
wastasin sind.

Heitke kõik oma mure tema pääle, sest ta muretseb teie
eest. Amen. 1. Peetr. 5, 7.

Armas hing! Täna pead sa oma sündimise päewa. See on suur päew, mis Jehoowa on teinud, tema on sulle elu ja armu kinkinud, et sa selle maailma päikest wõiksid waadata, selle ilma tuult tunda ja selle ilma kurja rada kõndida. Sääd siit midagi leida ei ole, aga ometi hinguustab liha siin rännata. Maailma teed on patusele armsad käia ja paljud ei tahagi temast lahkuda. Siiski on tuhandeid ja tuhandeid, kes siin mure teed sammuvad: Ühest õnnetusest astuvad nad teise, kui nad ühest kuristikust wälja saawad, siis kukuvad teise sügawamasse süsse. Paljudele ei too hommik muud, kui muret ja õhtu jagab talle kibedaid pisaraid. Mis ta ette wõtab, kõige selle pääl ei ole õnnistust. Saatus on teda nagu ära wandinud, selle maailma õnn ei otji teda mitte. Aga ära kofku, armas hing, Jeesus tahab katsuda, kas ja ka õnnetuses talle truuks jääd — ta tõmbab sind enese ligidale walu ja waewaga, tunne tema armurikast kätt. Sa tahaks maailmast ära põgeneda — oh tühi mõte, aeg ligineb ijegi, ka siin wälkses ja walurikkas ilmas wõid sa Jumala suuri tegusi ja heldust tundma õppida, selle wiletsuse sees saab kindel waim taewariigi jaoks walmis karastatud, kus talle kõik kannatus igawese rõõmu ja õndsusega tasutakse. Kes aga nõder on ja langeb, see ei leia siit ega säält midagi. Kui sa waene oled, ära kurda, waata, rikas Jumala loodus on ometi sinu pärast: helendaja päike ja sinetaw taewas, kumaw kuu ja säravad tähed. — Tuhanded lilled luhal ja sadanded laulitud kenal kewadel, rohilises metsas, need kõik õitsewad ja hõiskawad sulle, ja looduse kuningas. Tunne seda suurus ja lange põrmi maha — ja waene inimene — suur Jumal on sinu pärast seda kõik loonud. Ära kurda, astu edasi, tee tööd ja palu Jumalat, sinu eluford paraneb. Kannatus on kõige suurem rohi, aga meele ärabeitmine on surm, sellepärast tungi kõigest õnnetusest ja hädast läbi, küll sulle ka õnne päewad kordawad. Aga sina, kes sa õnnes sammud, ära unusta oma saatjat, sest suurem õnn on ikka säääl ülewal, kust sinu eluteele natu-

fene koitu kumab ja weidi aega ilus päike hülgab. Meid wõivad warsti mure pilwed katta. Kes elu all tõsist õnne otsivad, need on rumalad ja pimedad kõndijad, kes küünd-
la tuled kõige suuremaks walguseks peawad; jääb, jääb ülewel elab eluwalgus Jeesus, tüüri sinna poole oma laew, kus ja ka sõidad, kas lagedal merel, ehk kaljude keskel, kas sulle tuul peri, ehk wastu on. Pange kõik oma lootus tema pääle, tema teab, mis teil tarwis. Kõik meie jõud on tühine, ei aita meie wägi — see Naatsereti mees aga aitab, kõndige temaga aastast aastani, kuni alla hauani — küll te näete siis, kus tõsine elukoit koidab. Tõtta uuesti teele, oh hing, tema on sinu kepp ja kalju, sinu päris osa igawesti. Amen.

Palwe.

Minu armas Isand Jeesus, kes ja mind senini saat-
sid, saada ka edaspidi. Alma sinuta kaon ma kõrbesse ja metsalised murravad mind, kui sina aga minuga kõnnid, siis ei ole mul midagi kartta. Täida minu südant usu tu-
lega, küll siis kõik on auus ja häa. Kui mina sind nõuan, tulgu siis mure, wõi waew, häda wõi wiletjus mulle osaks, mina ei kardata, ja pöörad seda häaks. Aga kui ja mulle õnne osaks annad, ära lase siis mind sind unustada, ega enesest ära tõugata, oh abimees, seisa siis weel kindlamine minu kõrwal, kui mure ja häda sees, sest siis olen ma nõrk ja patust pimestatud. Kui ja tulewal aastal juba mulle oma kohtuga tuled, oh aita, et ja mind siis usu sees leiaksid, nii et ma lord su õiguse krooni päriksin. Ära jäta mind maha, kuule mind oma põhjatuma halastuse pä-
rast. Amen.

Wiijil: Oh Jeesus, Kristus tule ja.

1. Kõik minu patud unusta Ja wanad wõlad kus-
tuta; Mind saada, Jeesus, elu teel, Siis kõik on julge,
kindel meel.

2. Kui on see aasta wiimane Mis armust jagad

minule, Siis tee, et taewa riigi sees, Mul eluase oleks ees.

D. Gr.

Hõbe pulmaks.

Wiifil: Kes Jumalat nii lafeb teha.

1. Müüd tahame küll kiitust anda, Su juure püha nimele, Kes wõtsid armuga meid kanda, Teid rahulikult elutee: Et kuri hinge waenlane Jäi meie kojast eemale.

2. Rakskümmendwiis meil aastaid andsid, Kus käimine koos armu sees, Meid mitmest hädaft üle kandsid Teid troosti mitmes filmawees; Ka õnne päewi andsid ja, Suur, helde Õnnistegija!

Ma tahan sind tänada, Jehoowa, rahwa seas, ja sind kiites laulda inimeste seas. Sest suur on ju heldus taewast jaadik ja ju tõde ülemaist pilwist jaadik. Namen. Paul 108, 4—5.

Mu hing, kiida Issandat ja ära unusta mitte, mis ta julle hääd on teinud. Rakskümmend wiis aastat on jest jaadik mööda, kui teie püha altari ees tõinetõisele truudust töotasite ja Jeesust enese eluteele jeltfilifeks kutusite. Rakskümmend wiis aastad olete teie armus käsi käes käinud, mõndagi palawat päewa ja mõndagi õnne tundi näinud, taewas rõõmustas teid lastega, kinkis teile terwist ja jõudu, andis teile tööd ja hoolt ja laskis selle küpsenud wilja maitseada. Rakskümmend wiis aastat jäi teie laulatuse sõrmus murdumataks, ehk küll selle ajaga mitmedgi mure pilwed teie elutaewast üleikäsiwad. Kiitke sellepärast Jehoowat, jest tema on helde ja ta heldus kestab igawesti. Wärişedes astusite teele, ei tea, kuidas läbi saab, ei tea, mis meile jaatus toob, aga tema hüüdis teid: Tulge minu juure, jest mina olen tee ja tõşidus ja elu ja kui te siis kindlaste tema küljest kinni

hakkasite, waatke, kuis siis teie elu tõiseks läks. Selle aja sees nägite mitmeid Jumala wallatumaid oma palga kätte saamad, aga paljud kõnnivad weel oma kurjuses edasi, ka nemad saamad kord oma palga, kui mitte siin, siis jälpool hauda. Sellepärast hoidke endid ka wanaduse päewil Jumala wallatumate teede eest, nende ots on ikka hukatus. Kui ta teile warandust jagab, siis ärge olge uhked, nagu oleksite seda oma töö ja jõuga teinud, mis siis, kui ta oma helde käe teie juurest tagasi oleks tõmmanud, kui haigus ja walu teid kunagi ei oleks lahtilasknud, kui teie töö ikka ja ikka oleks äpardanud, kui teil ühe sõnaga, mitte kuskil õnne ei oleks olnud — mis oleks teist siis saanud! Sellepärast tänage Issandat rahwa seas ja kiitke teda lauldes, sest suur on ta heldus teiwast saadik ja ta tõde ülemaist pilwist saadik. Täna hakate nagu uut ajajärku, siiski, saatus on ikka ühe ja sellisama käes, kes teid senini saatis. Paluge siis teda jüdamest ühes koos, et ta teid wana armastuse sees hoiaks kuni hauani ja et teie truudus lastele- ja naabritele eeskujuks oleks. Truu hauani, olete teie wandunud, ka jälpool hauda jääte ühte, kui teie ennast siin patu läbi ei lahuta. Minge neid radasi rändama, need on nõrgemad radad ja raskeamad käia, kui teie nooruse päewad, aga üks annab teie wanaduses jõudu, see on, et teie nendest noorepõlwe äraelatuiist päewadest wanaduses rõõmu tunnete, et nad teie wanaduse teele heledat helki heidaksid, mitte tumedat. Mis teie noores põlwes olete külwanud, peate wanaduses lõikama, külwasite tuult, siis lõikate nüüd tormi. Nii nagu teie lapsi kaswatasite, nii saamad nad wanaduses teie wastu olema, olete hääd teed juhtinud, siis juhitwad nad teie nõrkuse päewi ka häädujega ja armastujega. Seda usume ja loodame meie. Olete teie nisku külwanud, siis lõikate ka nisku mitmekümne kordselt, kui aga taewa Isa oma õnnistust ja õnne õigel ajal jagab. Heitke täna Jehoowa ette põlwili, tänage teda ta juure armu ja helduse eest, aga tulewiku pärast paluge: Jää meie juure

ja saada meid ise, Issand Jeesus. Hoiame meie jalga, et meie nõtruses ei eksiks. Saada meid rahuranda, mis ju nii ligidalt paistab! Halasta meie pääle. Amen.

Palwe.

Sinu poole aga, ja elusaatja ja juhtija, tõstame tänad omad palwe kaded: saada meid edaspidi oma armuga, kõnni meie kõrval ja toeta meie jalgasi, kui nad õigesti teelt loomistada tahavad. Hoiame meie nõrgemat elu ja wanaduse päewi ilmlaitmataks, et keegi meie pääle näpuga ei saaks näidata! Säält läheb õel ja ülekohtune! Olgu meie elu kõigile eeskujuks ja saagu need wiimjed päewad meile taewa ukse lahti tegijateks, et meie pattu põlgaksime ja hinge waenlast pelgaksime. Tee meie ümber kindel leer, et kirat meid ei saaks wõita. Lase meil need päewad, mis meil weel elada, usuõli oma lampidesse koguda, et kui kuulufse peigmehe hääl, siis ka walmis oleksime sinu pulma tõttama. Meie lapsi lase jeda õiget rada hoida, mida neile õpetada püüdsime ja hoiame neid õiges usus, et ka nemad otsani saaksid truuks jääda. Waata, pea weereb meie elu päike. Ole need wiimjed tunnid ikka meie juures, murra meiega leiba, paku meil oma elusarikat juua. Kui sina meist lahkud, siis oleme mahajäetud ja waesed. Haud ei ole enam kangel — lase meid auuga sinna juure rühkida ja julgusega sinna sisse heita, sest säält kaudu lähme sinu juure, kust meie palest paleni sind, ja igawene tõsidus, saame näha. Sa äramõistmata armastus, kuule meie palwe häält, ära pane oma kõrwa si luffu. Meie hüüame sind usus, kuule meid ja nõtrade wägi! Amen.

Wiisil: Kes Jumalat nii laseb teha.

Meid saada, helde hinge karjus, Weel wanul päewil edasi, Et käiksime ju armu warjus Meid nõrku, wiimseid radasi; Ja ootaksime rahuga, Mil alla hauda kutsud sa.

D. Or.

Kuld pulmaks.

Wiijil: Oh annaks tuhat keelt ja mulle.

1. Wiiskümmend aastad saatis Jumal Te elulaewa laente sees, Wiiskümmend aastad oli tema Teil kilbiks iga häda ees: Ta olgu wanaduses ka, Te abimees ja juhtija.

2. Wiiskümmend aastad õnnistades Ta kätt su üle laotas, Ta arm kui kewadine päike Kõik mure pilwed kaotas: Ta on ka nõrku päewi sees Suur halastaja abimees!

D. Gr.

Armsjad wanakesed! Teie peate täna kuld pulmi. Wiiskümmend aastad on sest ajast mööda, kui teie altari ees tõinetõisele truudust wandusite. Wiiskümmend aastad käisite elumereft läbi, jäite truuks tõinetõisele ja truuks ka oma saatjale ja juhatajale. Harwa saab üks abielu paar nii wanaks. Üks ehk tõine langeb enne wiitkümmend aastat hauda, aga Teie üle on Issanda arm lehwinnud, ta tahtis teile teie lapsi ja lapselapsi näidata, et teie ennast rõõmustada mõiksite. Mis teie nooruses külwasite, jeda mõite nüüd rõõmuga lõigata. Teie kirjendajate omas noores põlwes Jehoowa järele, otse kui hirw kirjendab wee oja järele, nõnda ihkajate elawat Jumalat ja tema andis teile kõik ilmalikku hääd, ilma teie palumata. Päewalikust leiwast ei ole teil kunagi puudus olnud, teie olete ikka jõu- niks jaanud, kui ka wahel puudus oli, siis trööstijate ennast, et inimene ei ela mitte üksinda leiwast, waid igast sõnast, mis Jumala suust wälja tuleb. Sa kui teie siis omas kambriis waikses palwes ta poole käed tõstsite, siis tajus ta teile awalikult ja teie kätetöö pääl hingas õnnistus. Kui teie kulda ja raha oleksite ülemaks pidanud, kui Jumala püha sõna, siis ei oleks teie ialgi aunga nii halliks jaanud, siis oleks paljud ütelnud: waata, minu higi ja waew on tema käes! Teie andsite näljastele, kui teil oli, teie jootsite janusid, kui nad teie läwe üle astusiwad, teie katjite

halasti olejaid ja kümme wõrra maksis Jumal tagasi, jest mis teie ühe niisugusele olete teinud, jeda olete talle teinud. Kui aga jeda teie elus mitte ette ei tule, kui teil oma kõht ja kott ligem oli, siis häda teile, armsad wanakesed, piude otsast langewad lehed maha! Kas teie tunnete põhja tuule puhumist? Kas teie näete, et elu päike looja lähleb? Jah, teie näete, ja ootate oma Issandat ja ütlete igatsedes: tule Issand Jeesus! Siin wiletjal maal on ta teil palju lasknud käia, tema heldus on ilmaarmamata, antke talle auu! Waatake tagasi oma elu pääle ja imestage neid armu päewi, mis Jumal teid on lasknud näha. Tuhandeid fordi tõusis päike ja läks looja. Mitukümmend korda õitses teile kena kewade, mitukümmend korda nägite kare walju talwe walitsust — tundsite rõõmu ja muret, kõnõsite lilleraal ja mõnikord ka wiletjal kõrbemaal. Häda ajas teid wahel taga, aga teie pääsesite ära. Kurat wiskas tuhat korda wõrku teie ette, aga teie rabelesite wälja. Patt kaewas teile anku süia ja sinna poole tee kõrwale, kui teie aga wahel langesite, siis tõstis teid üks pehme, armulik ja nägemata käsi jäält seeft wälja. Ma ujuun, tundsite jeda kätt, kui teie hädas olite, kui kuradi wõrgus siplesite ja kui patt teid neelda tahtis. Teie haarasite ta käest kinni ja ta tõmbas teid wälja, teie puutusite usus ta kunnepalistsust ja lahti saite patust ja kuradist. Wähe päewi on teil elada. Saud on filmaga näha, elu päike lähleb teil warsti looja — jääge tema sisse, kelle haljendamad oksad teie jääl taewas peate olema, käige need mõned päewad weel ainult temaga, tema olgu teil tugi ja wari wanaduse nõtruses, nagu jenigi on olnud. Minge tema nimel surmawärawast sisse, küll ta teid jääl elule äratab ja paradiisi elupuu juure juhatab, kust teie igawesti peate sööma ja elama. Teie lapsed joowiwad teile sellel päewal kõiki hääd, sugulased ja sõbrad terwitawad, aga Jeesus wotab, tõtta, ta wõtab sind armuga wastu, oh isa, oh ema! Amen.

Palwe.

Sina juur hinge karjus, Jeesus Kristus! Mis oleme meie sulle omal pikal eluajal hädad teinud, et sa meid nii kaua armuga saatsid? Sa oleks pidanud kohtu ja kättemaksamisega tulema, aga sa pöörasid kõiki hääks ja kustutasid meie lõpmata mõlad maha. Halja rohu maale tahtsid sa meid ju noorelt saata, siis tõrkusime vastu, aga wanaduse päiwi läksime ometi sulle järele, kui sa meie eel astusid. Noorelt ei igatsenud hing tõe järele, aga wanaduses õhkasime ikka: Oh Jeesus, käi meie eel, siin walurikkal eluteel ja meie kippusime siis su armu wee hallikadele. Tänu sulle, oh Jeesus! Meie hing kippus nõrkema, ja andsid meile taewa mannat kinnituseks ja eluwett jamu kustutuseks, ning jällegi oli meil jõud ja terwis käis, sinu igawese Kanani poole tõtates. Kiitust anname sulle selle eest, sa truu hinge karjane, kes sa ei taha, et ainus sinu karja lammasdest laande kaoks. Kui mitu korda hüüdsid ja otsisid sa meid laanes. Noorelt põgenesime rumaluses ikka kaugemale sinu hääle eest peitu, aga kui meie weel wanemaks saime, siis tulime ruttu sinu juure ja sa wiisid meid jälle oma karja hulka. Nüüd tuled sa pea meile wiimast korda järele ja tahad meid oma Isa riiki landa, oh tule, Issand Jeesus, meie oleme walmis! Amen.

Wiisil: Oh annaks tuhat keelt sa mulle.

Weel wäha aega elus käia, Siis oleme su juures jääl, Kus lõppenud kõik waew ja häda, Mis osaks sai siin ilma pääl: Oh tule, helde Jeesuke, Me juba walmis oleme.

D. Gr.

Kõne nekruti lahkumisel.

Wiisil: Tulge, ristiniimesed.

1. Sumalaga pean jätma Sind, mu isa kohake, Reisri käjul pean tõtma Armsatest nüüd kaugele: Mind

nüüd kutsub isamaa Ja ma astun rõõmuga, Eest ma tean et kohus minna: Jeesu arm ka paistab sinna.

2. Jumalaga, kodurahvas, Jumalaga, sõbrad ka, Mina tahan olla wahwas Oma Keisrit teenima: Helde Jeesus, taewa sees, Ole minu abimees, Saada mind jääl wõeral rajal, Kaitsjaks ole isamajal!

Küll Jehoowa läkitab oma ingli sinuga ja saadab korda su tee. 1 Mooses 24, 40.

Armas noormees! Keiser kutsub sind ja sa tõttad ta lipu alla. Mine ilma nurisemata, sest see on su kohus. Ütles ju meie Ünnistegija: andke Keisrile mis Keisri päralt, — isamaa nõuab kaitsmist. Keiser hüüab noori mehi ja nemad peawad tõttama, waatamata sellepääle, et armfad wanemad, sugulased ja sõbrad maha jääwad. See on õige ja kohus. Kes hoiaks meid siis waenlase püüsti ja mõdega eest, kui meil isamaa kaitsjad puuduksid. Meie riit ja rahwas oleksid kadunud, kui Keiser meie üle ei walwaks ööd ja päewa. Tema kaitses meid, kui kottapoegi, oma raud tiivadega. Wapper on see sõjamees, kes ei karda waenlase liginemist, ega warije, kui suurtükid mürawad ja püüsid pauguwad. Sina, armas noormees, ole wapper ja wahwa, pea oma kõrgeid kohusid, teeni Keisrit ja isamaad truieste ja kui surema peaksid, siis sure auuga ja jäta oma elu isamaa, oma kodukoha ja omaksete eest. Aga, ära karda, ja wõid weel oma lapsepõlwe mängimaad näha saada. Kui sa Jumalat jääl kaugel ei unusta, siis ei unusta ka Jumal sind. Jehoowa läkitab oma ingli sinuga ja saadab korda su tee. Ta hoiab sind jääl kaugel maal ja saadab kord, kui aeg teenitud, siia armsa wäikese kodumaale tagasi, kus sa jälle isa ja ema, wendasi ja õdesi, sugulasi ja sõpru rõõmuga saad terwitama. Tema nimel astu teele. Teda palu jääl iga hommiku ja õhtu enesele abiks, siis on teenistus kerge. Jumala sõna olgu waimu püüsi ja oda, miska ja jääl kaugel ka eluwaenlase wastu sõdid. Meie palume siin sinu eest igal pühapäewal kiri-

kus: hoiä meie wenda jüdamä ja meeie puhtuſes; ſiin ſinu koduſ, palwetawad wanemad, wennad ja õed ſinu eest igal päewal. Ea oled iſa mõte ja ema õhkamine, hommiſu ja õhtu, äri= kui pühapäewal. Nii mitugi piſart weerewad ſiin ſinu päraſt, pea ſeda meeieſ, armaſ wend ja jää jääi kaugel auuſakſ, puhtakſ ja hääkſ. Ära laſe maailma laſtel ennaſt eſſi teele wedada. Pea oma uſku pühakſ ja otſi oma Jumalakoda ja ſakramenti igal pool taga. Muuſta ka teiſi uſkuſi, aga kaſſim olgu wanemate uſt, miſ ſees ja oled jündinud ja kaſwanud ja kuſt ja lapſeſt ſaadit nii palju armu armu pääle oled maitſenud. Mine ſiiſ, ju Keiſer kutſub, ole talle truü, aga jää ka oma Jumalale truükſ ja ära unuſta oma armaſt wäikeſt kodumaad ja iſamaad, wanemaid ja omaſeid, ſugulaſi ja jõpru ära. Nende õnniſtus olgu ſinuga, aga Jehoowa ingel olgu ſinu kaitsjakſ, ta ſaatkü korda ſinu teed. Amen.

Palwe.

Jehoowa, tule kaitsjakſ jelle noorele wennale. Ta läheb kaugete maale ja wõtab raſke kohaſe oma pääle; anna talle jõudu, et ta oma Keiſrile ja iſamaale wõikſ truükſ jääda ja neid teenida, kuiſ ſaaduſ ja kohaſ. Trööſti wanemaid ja kõiki, keſ ta päraſt kurwakſ on ſaanud ja anna neile kindlat lootuſt, et nad oma armaſt warſti näha ſaawad. Saada teda wõeral maal nii, et ta iſka ſulle jääkſ eluſ ja ſurmaſ ja kui tal waenlaſega tuleb wõidelda, ſiiſ kingi talle wapruſt ja julguſt. Tee tema jüdanit kindlakſ, et ta liialt ei kurwaſtakſ. Iſſand Jumal, ja kuningate kuningaſ, ära jää tema juureſt jääi wõerſil kaugete, ära laſe kuradil ega patul ta üle wõimuiſt ega wõitu ſaada. Hoiä teda nii, et ta uſu ja auuſuſe lipp ei lange ja tee, et ta kord jälle ſeda kodumaad näekſ ja ſiiſ ükskord ka igaweſt kodumaad taewakſ pärikſ. Iſſand õnniſta ta wäljaminemiſt, ole tema kilp ja oda. Amen.

Wiihil: Jeesus, tule minule.

1. Oled kaugel kodust ja, Wõeral maal nii ük-
sinda, Ära karda ühtegi: Jeesus jeltsis alati!

2. Pole karta midagi — Sääwad maha sõbradgi,
Dn ju Jeesus sinuga, Nändad rada rõõmuga.

IV.

Lisa.

Ristimine.

Wiijil: Armas Jeesus, awita.

1. Armas Jeesus, rõõmuga Toome nii, kui käsid ise; Sulle lapsi; siruta Tema wastu oma käsi. Wõta armu hoole kanda Taewariiki talle anda.

2. Meie käest oh võta ja Wastu, keda toome sulle, Täida oma armuga Lapsukest, ja appi tule: Et ju lapsiks jääks siin waewas Sa ka sinu omaks taewas.

Sumala Isa, Poja ja Püha Waimu nimel. Amen.

Sumala sõnast teame meie, et kõik inimesed patu sees sünnivad ja meie teame ka, et kõik oleks pidanud hukka minema, kui Sumala Poeg, Jeesus Kristus, ei oleks tulnud meid ärapäästma kõigest patust, surmast ja kuradi wäest; sest surm on patu palk. — Sa et nüüd ka jeesinane lapsukene, keda meie täna jälle tema ette kanname, nõnda kui meie kõik, ei wõi muidu Sumala riiki saada, kui et peame uueks sündima weest ja waimust ja jelleläbi saama walmistatud Sumala lapsiks, kes teda peab teenima, tema riigis tema all, igaweses õiguses ja õnnistuses, siin ajalikult ja jääl igawesti. —

Et aga temale jelleks Kristuse armu ning abi siin maa pääl tarwis on, mis ka Õnnistegija kellegile ei keela, siis tahame nüüd ette võtta, mis ristimise seadus käsib ja seda lapsukest ristimise läbi oma Õnnistegija juure tuua ja teda paluda, et tema ka teda tahaks wastu võtta, oma

õnnistamisega õnnistada ja Püha Waimuga ehitada, et ta ka üht tõsist, elawat ja õndsakstegewat usku kätte saaks ja kõigest patust puhtaks, Jumalale annaks, selle lapsesele õndsuseks ja ristikoguduse kaswamiseks ja rõõmuks. Amen.

Wõtkem kuulda Teesuse sõna, mis on ülespandud ristimise seadmiseks ja tarwituseks. Teesus ütles: Minule on antud kõik meelewõld taewas ja maa pääl: seepärast minge ja õpetage kõik rahwast ja ristige neid Jumala Isa, Poja ning Püha Waimu nimel. Ja õpetage neid pidama kõik, mis mina teile olen käskinud. — Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, teda peab hukka mõistetama. — Kui keegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei wõi tema mitte Jumala riiki saada.

Wõta wastu püha ristitähete oma rinna ja otja pääle, tunnustuseks, et findki ristilöödud Kristus on äraluuastunud.

Palugem.

Oh kõigewäeline igawene Jumal, meie Issanda Teesuse Kristuse Isa! Meie hütüame sind appi selle lapsusese pärast, kes sinu käest ristimise annet palub ja sinu igawest armu uuefündimise läbi ihaldab. Wõtta teda wastu, oh Issand, nõnda kui ja ise oled ütelnud: Paluge, siis peab teile antama, otstige, siis peate teie leidma, koputage, siis peab teile lahti tehtama. Siis anna ka nüüd jeda kallist armu sellele, kes palub ja tee lahti sellele, kes koputab, et see lapsusekene seesinatse taewaliku pesemise igawest õnnistust ja sinu armu töötatud riiki päriks, Teesuse Kristuse meie Issanda läbi! Amen.

Nõnda kirjutab püha ewangelist Markus: Ja nemad töid lapsusese Teesuse juure, et ta neisse pidi puutuma; aga jüngrid sõitlesiwad neid, kes neid tema juure töiwad. Aga kui Teesus jeda nägi, sai tema meel wäga haigeks ja ta ütles neile: Laske lapsusejed minu juure tulla ja ärge keelge neid mitte, sest niijuguste pärast on Jumala riik. Tõest, mina ütlen teile, kes ial Jumala riiki wastu

ei wõta, kui lapsuke, see ei saa mitte sinna sisse. Sa ta wõttis neid julle, pani käed nende pääle ja õnnistas neid.

(Kristija paneb käed lapsse pääle ja ütleb:)

Seda armu palume ka sulle lapssele lugedes:

Meie isa kes ja oled taewas. n. t. j.

Siis tuletagem oma usutunnistust meele, mis pääle seda lapsukest ristitakse.

Meie usume Jumala Isa, kõigewäelise taewa ning maa Looja sisse; ja Seesuse Kristuse Jumala ainu sündinud Poja meie Isjanda sisse, kes on saadud Pühast Waimust, ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, ristilöödud, surnud ja maha maetud, alla läinud põrgu hauda, kolmandal päewal jälle ülestõusnud surnuist, üleslâinud taewa, istub Jumala oma kõigewäelise Isa paremal kâel, jäält saab tema tulema kohut mõistma elawate ja surmude pääle. — Meie usume Püha Waimu sisse, üht püha ristifogudust, pühade osajamist, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

Seesama püha ja õndsakstegew usk paneb kõikide pääle, kes teda omaks tunnistawad: patu elu maha jätta, Jumalat üle kõige asjade ja ligimest, kui iseennast armastada.

Kas teie tahate, kristlikud waderid, et seegi lapsuke selle püha ja õndsakstegewa usu sees saaks ristitud, ja et tema Kristuse armu warast oja saaks ja tema käskude järel elaks ja et ta seda töötatud pärandust kätte saaks ning palju wilja kannaks igaweseks eluks, siis kostke ja?

Kristuse käsu järele ja töotust mööda ristin mina sind N. N. Jumala Isa, Jumala Poja ning Jumala Püha Waimu nimel. Amen.

Meie oleme seda last Kolmainu Jumalale pühitse nud ja tema nime sisse wastu wõtnud, siis palugem weel.

Oh kõigewäeline Jumal ja Isa! Meie anname sinule kiitust ning tänu, et sina seda last püha ristimise läbi uueks oled sünnitanud ja oma taewaliku annete pärijaks

waistu oled wõtnud. Meie palume sind, et sina tahaks feda last hoida see armu sees, mis tema püha ristimise läbi kätte on saanud, et tema wõiks kaswada sinu püha nime kiituseks ja auuks ja ükskord feda töötatud riiki päriks kõige pühadega taewas, Jeesuse Kristuse meie õnnistegija läbi. Amen.

Mina manitsjen teid, waderid, et teie oma ristmise jäädust täna Jumala ees meeste meeletuletate ja teete, mis teie kohus on; et kui see Jumalatahtmine peaks olema, et ta selle lapsukesse wanemad ta wäetimas põlwes peaks ära kutsuma, et teie siis tõesti ristitunimese kombel hoolet kannate, et ta Jeesuse Kristuse ihu küljes elawaks liikmeks wõiks saada ja et ta palju wilja kannaks igaweseks eluks. Amen.

Jõsand õnnistagu sind ning hoidku sind; Jõsand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline; Jõsand tõstku oma pale sinu peale ja andku sulle rahu. Amen.

Wiihil: Armas Jeesus, awita.

1. Jumal olgu tänatud, Tehtud on nüüd armu jäädus, Lapse pääle walatud Isa arm ja lapse õigus. Taewa wihm on teda kastnud, Jeesus oma sülle tõstnud.

2. Suureks kaswa, wagaks jaa, Oma isa, ema rõõmuks, Jeesu were õigus ka Olgu sulle elu kaljuks; Ristmine sind taewa saatku, Gluteeks ja usjeks saagu.

B. Schmolf.

Matmine.

Wiijil: Müüd furnu keha matame. 37.

1. Et mine mulda rahuga, kui ema sülle hingama, seal armukäsi heldeste Sind paneb rahu unele.

2. Oh piisarsilmad, hauasje Weel wiimast korda waadake! Si find me enam näha jaa Siin ilmas, kal-
lis rändaja!

H. Sachse.

Jumala Isa, Poja ja Püha Waimu nimel! Amen.

Armsad hinged! Meie Snnistegija Jeesus Kristus ütleb Joannese ew. 11, 25: „Mina olen ülestõusmine ja elu, kes minu sisse usub, see peab elama, ehk ta küll sureb.“ Ja jälle tõises kohas jäälsamas ewangeliumis: „Tõest, mina ütlen teile, kes minu sõna kuuleb ja usub jeda, keda mina olen läkitanud, sellel on igawene elu ja see ei tule mitte kohtu alla, waid on surmast elu sisse läinud. Tõest, tõest, mina ütlen teile, et tund tuleb ja on ju tulnud, et furnud peawad Jumala Poja häält kuulma ja kes jeda kuulewad, need peawad elama. Sest otse kui Isal on elu iseeneses, nõnda on tema ka Pojale andnud, et elu peab ta enese sees olema. Ja on temale ka mee-
lewalla annud kohut mõista, sest et ta inimese poeg on: Urge pange jeda imeks, sest tund tuleb, millal kõik, kes haudade sees, peawad tema häält kuulma ja wälja tulema, kes on hääd teinud elu ülestõusmiseks, aga kes kurja teinud, hukkaminemise ülestõusmiseks.“

Joannese ilmutamise raamatus on nõnda kirjutatud: „Sndsad on need furnud, kes Jõsandas surewad sest ajast; tõest, ütleb Waim nemad hingawad omast waewast ja nende teod käiwad nende järele.“ Püha apostel Paulus ütleb Tes-
salonika rahwale: Mina ei taha mitte, wennad, et teil peab teadmata olema nende järg, kes magama läinud, et teie ei läha kurwaks, kui need tõised, kellel ei ole lootust. Sest kui meie usume, et Jeesus surnud on ja ülesäratatud, nõnda

tahab Jumal ka neid, kes Jeesuse läbi on läinud magama, temaga ette tuua. Sest jeda ütleme teile, kui Issanda sõna, et meile, kes meie elame ja üle jääme Issanda tulemise ajani, ei pea mitte nende ette jõudma, kes on magama läinud. Sest et Issand ise tahab tulla maha sõjakisendamise, ingliahäale ja Sumala paismaga, ja kes Kristuse sees surmud, need peavad ülestõusma eesvalt; pärast peab meid, kes meie elame ja ülejääme, ühtlasi nendega pilwe sisse kistama Issanda vastu taeva poole ja nõnda peame meie ikka Issandaga olema. Seepärast kiinuitage ja trööstige toinetõist nendesinaste sõnadega. Amen.

Eiis jätame teda Jumalaga ja anname tema ihu maamullale, aga tema hinge Jumalale.

Mullast oled sina wõetud, mullaks pead sina saama, mullast äratab sind Jeesus Kristus wiimisel päewal ülesse. Amen.

Kaduwas põlwes külwatakse ihu, hukka minemata põlwes äratatakse jeda üles; anuta külwatakse, auu sees äratatakse üles; nõtrukses külwatakse, wäes äratakse üles; lihali ihu külwatakse, waimulik äratatakse üles. Amen.

Sa armuline ja igawene Jumal! Kes sina Jeesuse Kristuse, oma ainusündinud Poja surma läbi, surma käest wõimust oled ära wõtnud, et tema enam meile ei wõi kahju teha, pööra nüüd oma palet laste poole ja anna meile armu, kes meie siin ühes koos oleme, et meie oma hingede hääks, jeesinatse matmise juures omale meeletule-tame, et ka meie, kui sina tahad ja meid kutsud, peame jälle mullaks saama. Oh õpeta meid jeda hääl ja kirjel päewil mõistma, et meie jellesinatse elu sees kindlat aset ei ole ja anna meile armu, et jeda taga nõuame, mis igawene on ja et meie siin maa pääl nõnda elame, siuu püha tahtmise järele, et meie jelle lahkunuga Jeesuse Kristuse sees wiimisel päewal üles tõuseme igaweseks eluks,

fellefama sinu Poja Deefufe Kristufe oma Issanda läbi.
Namen.

Meie Isa, kes ja oled taewas jne. Issand
õnnistagu sind jne.

Omäl wiijil. 37.

1. Müüd furnu keha matame, Ja ufume, kõik kind-
laste, Et wiimfel päewal rõõmuga Ta jälle tõuseb elama.

2. Muld tema on ja mullaks saab, Sest Jumal
teda äratab, Kui furnud ja ka elawad Kõik kohtu ette
tulewad.

Michael Weij.

Söömaaja salmikesed.

Enne sööki.

Wiijil: Oh Jeesus Kristus, tule ja.

Oh isa taewa riigi sees: Su lapsed wõtwad sinu ees
Sind südamest miid paluda: Meid toida, Issand,
armuga!

Wiijil: Mu jüda ärka üles.

Oh Issand Jeesus, tule, Meil ise wõeraks ole, Sa
meile lauda kata, Kõik õnnistada wõta!

Wiijil: Minu jüda rõõmustele.

Oma lapsi, Issand, toida, Taewa troostiga meid
täida, Wõta andeid õnnistada, Mis ja lastnud walmis-
tada Meie elu kofutuseks, Sinu auu ülenduseks, Kuni
taewa lauda saame, Sinna ingli feltsi jääme.

Pärast sööki.

Wiijil: Armas Jeesus, awita.

Issand olgu tänatud, Olime ta wõerad jälle, Kui,
hing on kofutud, See eest andkem tänu talle. Tänu üteltu
me' meeled, Kiitku teda laulu hääled. M. Tipp.

Mina ja minu koda tahame Jehoowat teenida! Amen.

Sisjehataja.

Igapäewased palwed.

	Lehek.
1. Pühapäewa hommikul	5
2. Pühapäewa õhtul	8
3. Esmapäewa hommikul	10
4. Esmapäewa õhtul	12
5. Teispäewa hommikul	13
6. Teispäewa õhtul	15
7. Kolmapäewa hommikul	16
8. Kolmapäewa õhtul	18
9. Neljapäewa hommikul	19
10. Neljapäewa õhtul	21
11. Reede hommikul	23
12. Reede õhtul	24
13. Laupäewa hommikul	26
14. Laupäewa õhtul	27

Palwed suurtel pühadel.

1. Jõulu õhtul	30
2. Esmesel Jõulupühäl	34
3. Teisel Jõulupühäl	37
4. Wana aasta õhtul	39
5. Uuel aastal	43
6. Palwe päewal	46
7. Palmi puude pühäl	48
8. Suurel Neljapäewal	49
9. Suurel Reedel	51
10. Esmesel ülestõusmise pühäl	53
11. Teisel ülestõusmise pühäl	56
12. Taewaminemise päewal	57
13. Esmesel Relipühil	59
14. Teisel Relipühil	61
15. Jaani päewal	62

Kiitus ja tänu, rõõmus ja mures.

1.	Ünnistamise päeval	67
2.	Rõne, kui peig. eht pruuti kirik. jaadetakse	69
3.	Rõne, kui pruuti peigmehe poole jaadetakse	71
4.	Rõne tanutamise juures	74
5.	Rõne väikse lapse kirstup. juures	77
6.	Rõne kirstupanemise juures	81
7.	Wana uskliku mehe kirst. juures	83
8.	Rõne lapse ärasaatmise juures	86
9.	Rõneurnu ärasaatmise juures	88
10.	Sünnimise päeval	90
11.	Hõbepulmaks	93
12.	Kuldpulmaks.	96
13.	Rõne nekruuti lahkimisel	98

Eisa.

1.	Kristimine	102
2.	Matmine	106
3.	Söömaaja jalmitõised	109

Soovitavad raamatud,

mis Wiljandis A. Tõllasepp'a raamatukaupluse kulus ilmunud ja kõige raamatu kauplejate käest saada on:

- 1) M. Kampmann, **Kirjalikud harjutused** Gesti keele õppimiseks. Hind kõwas köites 30 kop. Nimetatud raamat on kõige juurema lahusega teed meie Gesti koolidesse leidnud, nõnda et paari kuu jooksul, juba üle poole trüki läbi on läinud, ning peagi tarwis on teise trüki pääle mõtlema hakata.
- 2) A. Reinwald, **Raswa Jaak**, kuulus Gesti kütt, tema imelikud jahti lood ja juhtumised. Hind 15 kop.
- 3) **Soowin õnne**. Õnnejoowi kirjade ja mälestuse raamatu jalmikud. Hind 15 kop.
- 4) **Dr. Weske laulud**. Kaunis kogu ilusaid mitmejalguse sõjuga laulusid. Hind 40 kop., iluköites 80 kop.
- 5) **Pilkane pimedus**. Jutustus Muhametlaste elust. Hind 30 kop.
- 6) **Siimne päew enne surma**. Väga kena ja põnew jutufene. Hind 15 kop.

Lähemal ajal ilmub weel meie tuntud lauliku ja kirjani A. Reinwald'i julest andeline, nalja juttude ja laulude kogu, nimega: **Suur „Nalja hammas“**. Nalja sõbu ja nalja leht I.

Tellimise aadress:

A. Тэлласепъ — Феллинъ, книжный магазинъ.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 23 января 1903 года.

Разр. печ. 31 января 1903 г. Феллинск. Уъздн. Нач. Фоминъ.

